

Република Србија
РЕПУБЛИЧКА КОМИСИЈА ЗА
ЗАШТИТУ ПРАВА У ПОСТУПЦИМА
ЈАВНИХ НАБАВКИ

БИЛТЕН ПРАВНЕ ПРАКСЕ

РЕПУБЛИЧКЕ КОМИСИЈЕ
ЗА ЗАШТИТУ ПРАВА У ПОСТУПЦИМА
ЈАВНИХ НАБАВКИ — Бр. 8-9/2018

БИЛТЕН ПРАВНЕ ПРАКСЕ
Бр. 8-9/2018

**Билтен правне праксе Републичке комисије за заштиту права
у поступцима јавних набавки
Бр. 8-9/2018**

Издавач:

Републичка комисија за заштиту права у поступцима јавних набавки
Немањина 22-26, 11000 Београд
www.kjn.gov.rs
<http://www.kjn.gov.rs/kontakt.html>
Телефон: 011/2060-902
Факс: 011/2060-918, 2060-946

За издавача:

Хана Хукић, председник Републичке комисије

Уреднички колегијум:

Весна Гојковић Милин, заменик председника Републичке комисије
Светлана Ражић, члан Републичке комисије
Јасмина Миленковић, члан Републичке комисије
Јелена Стојановић, члан Републичке комисије
Весна Станковић, члан Републичке комисије
Жељко Грошета, члан Републичке комисије
Славиша Т. Милошевић, члан Републичке комисије

Сарадници:

Јасмина Стошић, начелник Одељења за стручне послове заштите права у поступцима јавних набавки
Маја Говедарица, руководилац Групе за послове вођења прекршајног поступка

Дизајн и припрема за штампу:

comma | communications design

Штампа:

Беопринт д.о.о.

ISSN 2406-1522

Тираж: 300 примерака

Бесплатан примерак

Штампање ове књиге подржала је Мисија ОЕБС-а у Србији.
Ставови изражени у овој публикацији припадају искључиво ауторима и не одражавају нужно и ставове Мисије ОЕБС-а у Србији.

Република Србија
РЕПУБЛИЧКА КОМИСИЈА
ЗА ЗАШТИТУ ПРАВА У ПОСТУПЦИМА
ЈАВНИХ НАБАВКИ

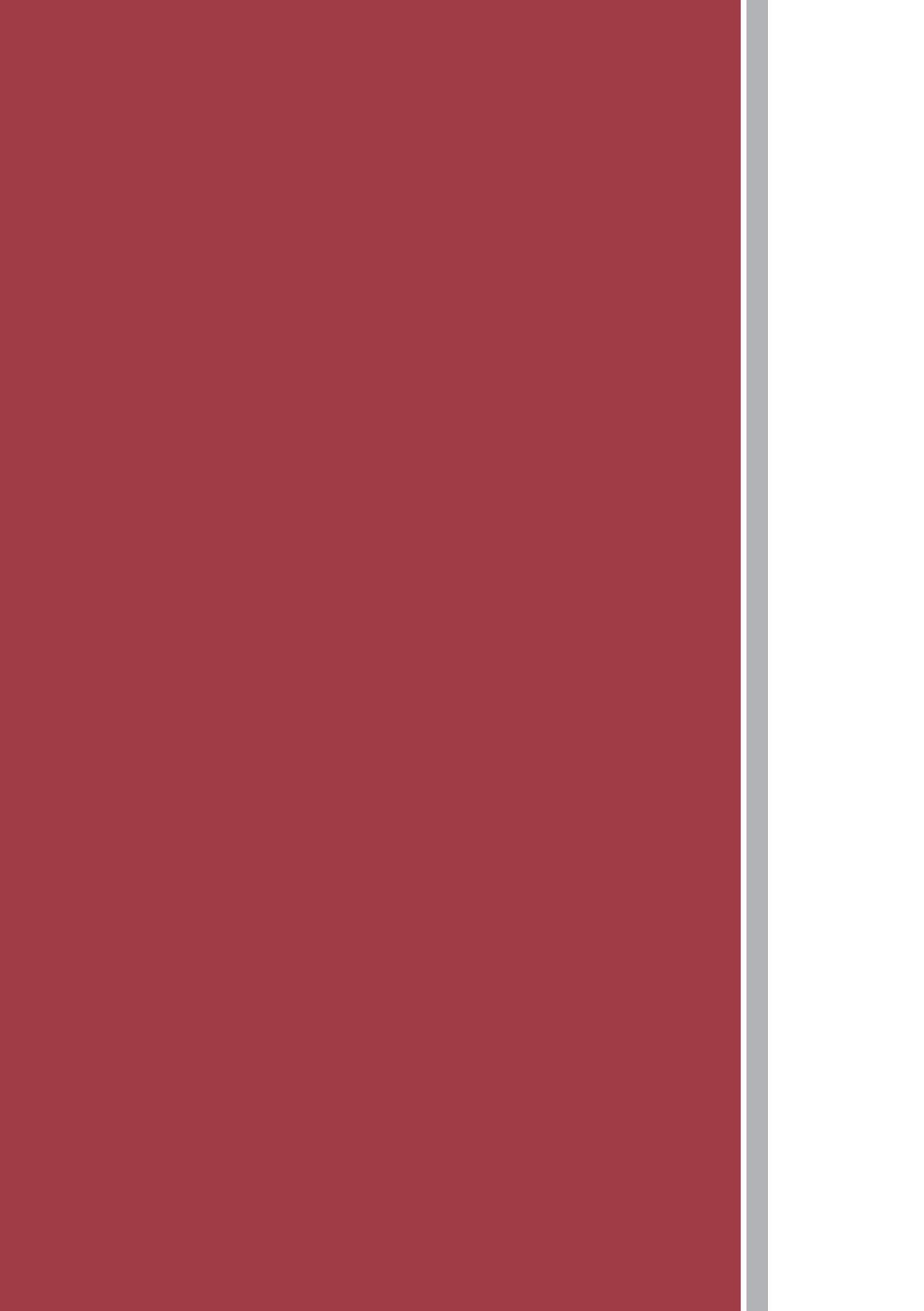
БИЛТЕН ПРАВНЕ ПРАКСЕ БР. 8-9/2018

Београд 2018.

Садржај

НАЈЧЕШЋИ СЛУЧАЈЕВИ НЕУСПЕШНОГ ОСПОРАВАЊА РАДЊИ НАРУЧИЛАЦА У ПОСТУПЦИМА ЈАВНИХ НАБАВКИ КРОЗ ПРИМЕРЕ ИЗ ПРАКСЕ РЕПУБЛИЧКЕ КОМИСИЈЕ ЗА ЗАШТИТУ ПРАВА У ПОСТУПЦИМА ЈАВНИХ НАБАВКИ.....	7
1. КОМУНИКАЦИЈА У ПОСТУПКУ ЈАВНЕ НАБАВКЕ.....	13
2. НЕОСНОВАНА ОСПОРАВАЊА РАДЊИ НАРУЧИОЦА У ВЕЗИ СА ТЕХНИЧКИМ СПЕЦИФИКАЦИЈАМА	47
3. ДОДАТНИ УСЛОВИ ЗА УЧЕШЋЕ У ПОСТУПКУ ЈАВНЕ НАБАВКЕ	85
4. НЕДОСТАЦИ КОЈИ НИСУ ОД УТИЦАЈА НА УТВРЂИВАЊЕ САДРЖИНЕ ПОНУДА	130
5. РАЗЛОЗИ ЗА ОБУСТАВУ ПОСТУПКА ЈАВНЕ НАБАВКЕ УТВРЂЕНИ ЧЛАНОМ 109. СТАВ 2. ЗАКОНА О ЈАВНИМ НАБАВКАМА	160

НАЈЧЕШЋИ СЛУЧАЈЕВИ НЕУСПЕШНОГ ОСПОРАВАЊА РАДЊИ НАРУЧИЛАЦА У ПОСТУПЦИМА ЈАВНИХ НАБАВКИ КРОЗ ПРИМЕРЕ ИЗ ПРАКСЕ РЕПУБЛИЧКЕ КОМИСИЈЕ ЗА ЗАШТИТУ ПРАВА У ПОСТУПЦИМА ЈАВНИХ НАБАВКИ

Начин на који су у овом издању Билтена Републичке комисије за заштиту права у поступцима јавних набавки (у даљем тексту: Републичка комисија) представљени ставови Републичке комисије из одлука које је овај орган донео поступајући у поступцима заштите права на основу поднетих захтева за заштиту права, а којима је утврђено да су подносиоци захтева неосновано указали на радње наручилаца приликом спровођења поступака јавних набавки које су сматрали повредом одредби Закона о јавним набавкама („Службени гласник РС „ број 124/2012,14/2015 и 68/2015; у даљем тексту: ЗЈН), је наставак активности Републичке комисије која је започела издавањем Билтена правне праксе број 6-7/2017 у коме су биле предочене најчешће неправилности у радњама наручилаца које су за последицу имале поништење поступака јавних набавки.

Законито, али ефикасно и економично управљање поступком јавне набавке, не може се посматрати без увида у поступке заштите права који су у вези са самим поступцима јавних набавки који су оспоравани, тако да у мери у којој су у претходном Билтену изнети примери из одлука Републичке комисије са жељом да се наручиоцима помогне да ради ефикаснијег и економичнијег управљања поступком јавне набавке не понављају грешке које представљају показатеље лоше праксе у примени ЗЈН, а све како би се правовремено реаговало кроз ставове који су изнети у оквиру донетих одлука, намера је да се овим издањем другој страни која учествује у поступку јавне набавке, заин-

тересованим лицима и понуђачима, такође укаже на поступке заштите права у којима се у сличним ситуацијама наводи захтева оцењују као неосновани, те се осим пролонгирања поступка јавне набавке, не постиже циљ ради којег је захтев за заштиту права као средство правне заштите установљен одредбама ЗЈН.

Поступак јавне набавке по својој је природи посебан по томе што како са стране наручиоца захтева законит и посвећен менаџмент, тако исто захтева и проактиван однос заинтересованих лица кроз комуникацију са наручиоцем у складу са одредбама ЗЈН, а која ће им омогућити да понуду припреме у складу са захтевима дефинисаним у конкурсној документацији коју наручилац посебно припрема за сваки поступак јавне набавке који спроводи. Међутим, однос проактивности и ваљана и законита комуникација у поступку јавне набавке предуслов су за ова лица да своја права заштите користећи прописан иницијални акт за покретање поступка заштите права у складу са ЗЈН, на начин и у сврху због које је право на подношење захтева за заштиту права и признато и поступак заштите права одредбама ЗЈН регулисан. Овај поступак није и не би требало да буде сам себи сврха, што је примедба која се дужи низ година понавља кроз утисак створен у пракси о томе да су поједини захтеви за заштиту права као и жалбе на закључке наручиоца, поднети само ради опструирања поступка јавне набавке на који се поднети захтеви за заштиту права односе.

Техничке спецификације, које представљају одраз објективне потребе наручиоца коју предмет уговора о јавној набавци треба да задовољи, као обавезни саставни део конкурсне документације јесу суштина сваке јавне набавке и из тих разлога су истовремено и предмет најчешћих сумњи у повреду начела обезбеђивања конкуренције и начела једнакости понуђача прописаних у члану 10. и члану 12. ЗЈН. Иако су у значајном броју поступака заштите права повреде одредби ЗЈН утврђене у ситуацијама у којима се указивало на незаконито поступање наручиоца приликом одређивања техничких спецификација предмета јавне набавке, у не мање значајном броју се појављују и захтеви за заштиту права у којима је указивање на незаконито поступање неосновано. Ово произилази из тога што иако је поступање подносилаца захтева за заштиту права последица, са становишта пословних

политика заинтересованих лица, оправдане жеље да прилагоде захтеве наручиоца својим производима или оним производима из сопственог асортимана на којима могу да остваре најбољу зараду и ма колико ти пословни интереси били оправдани, није свака сугестија понуђача обавезујућа за наручиоца који добро размотри, испланира и образложи потребе на које својим особинама или перформансама треба да одговори описани предмет јавне набавке.

Ефективна и ефикасна употреба јавних средстава у складу са позитивним прописима један је од приоритета Републике Србије у процесу усклађивања нормативне праксе са правним тековинама Европске уније, али је и поље деловања више различитих институција, како на нивоу Републике Србије, тако и на нижим нивоима власти. Међу овим институцијама су и нека од независних регулаторних тела која у оквиру својих надлежности прате употребу и трошење јавних средстава од стране буџетских корисника и осталих корисника јавних средстава.

Посебан интерес стручне и опште јавности за поступке јавних набавки и ефикасност поступака заштите права, коју је уочила и истакла у својим извештајима и Европска комисија кроз позитивну оцену о раду Републичке комисије, очигледан су повод и за подношење захтева за заштиту права против одлука којима се поступак јавне набавке окончава обустављањем у складу са чланом 109. став 2. ЗЈН. Подносиоци захтева за заштиту права који ово правно средство користе у таквим ситуацијама треба да обрате пажњу на основ због кога наручилац обуставља поступак јавне набавке, те неминовни исход поступка јавне набавке у ситуацији када опредељена средства више нису на располагању наручиоцу или је потреба за предметом јавне набавке престала из других разлога које наручилац образложи у одлуци у складу са чланом 109. став 2 ЗЈН. У околностима обуставе и на страни самог наручиоца остају незадовољене одређене потребе због који је набавку расписао, а оцена начина планирања, начина пословања, целисходности и одговорности за поступање појединих учесника у поступцима јавних набавки код наручилаца, нису искључиво у надлежности Републичке комисије, што је од утицаја и на исход поступака заштите права у конкретним случајевима.

Активности Републичке комисије су условљене надлежностима и овлашћењима овог органа установљеним одредбама ЗЈН и то у сваком поступку заштите права који се води пред овим органом, а исто се односи и на обавезу Републичке комисије да сваку своју одлуку детаљно образложи. Поступајући у оквиру своје надлежности, Републичка комисија кроз континуирано праћење великог броја поступака у којима одлучује препознаје како специфичне неправилности које се учестало понављају у већем броју поступака јавних набавки различитих наручилаца, тако и случајеве неуспешног оспоравања радњи наручилаца у поступцима јавних набавки, који такође, на одређени начин, представљају показатеље лоше праксе у примени ЗЈН.

С обзиром на повећане износе обавезних такси за подношење захтева за заштиту права, за већину заинтересованих лица у Републици Србији, која су углавном сврстана у мала и средња предузећа, основано може да се претпостави да одбијање или одбацивање захтева представља и губитак значајних новчаних средстава. Управо због тога конкретни примери из образложења одлука Републичке комисије у овом Билтену наведени су са жељом да се правовремено реагује кроз ставове који су изнети у оквиру донетих одлука, са крајњим циљем да се на тај начин, у што је могуће већој мери, смањи учесталост њиховог појављивања и подносиоци захтева за заштиту права ослободе непотребних трошкова, а поступци јавних набавки добију на ефикасности.

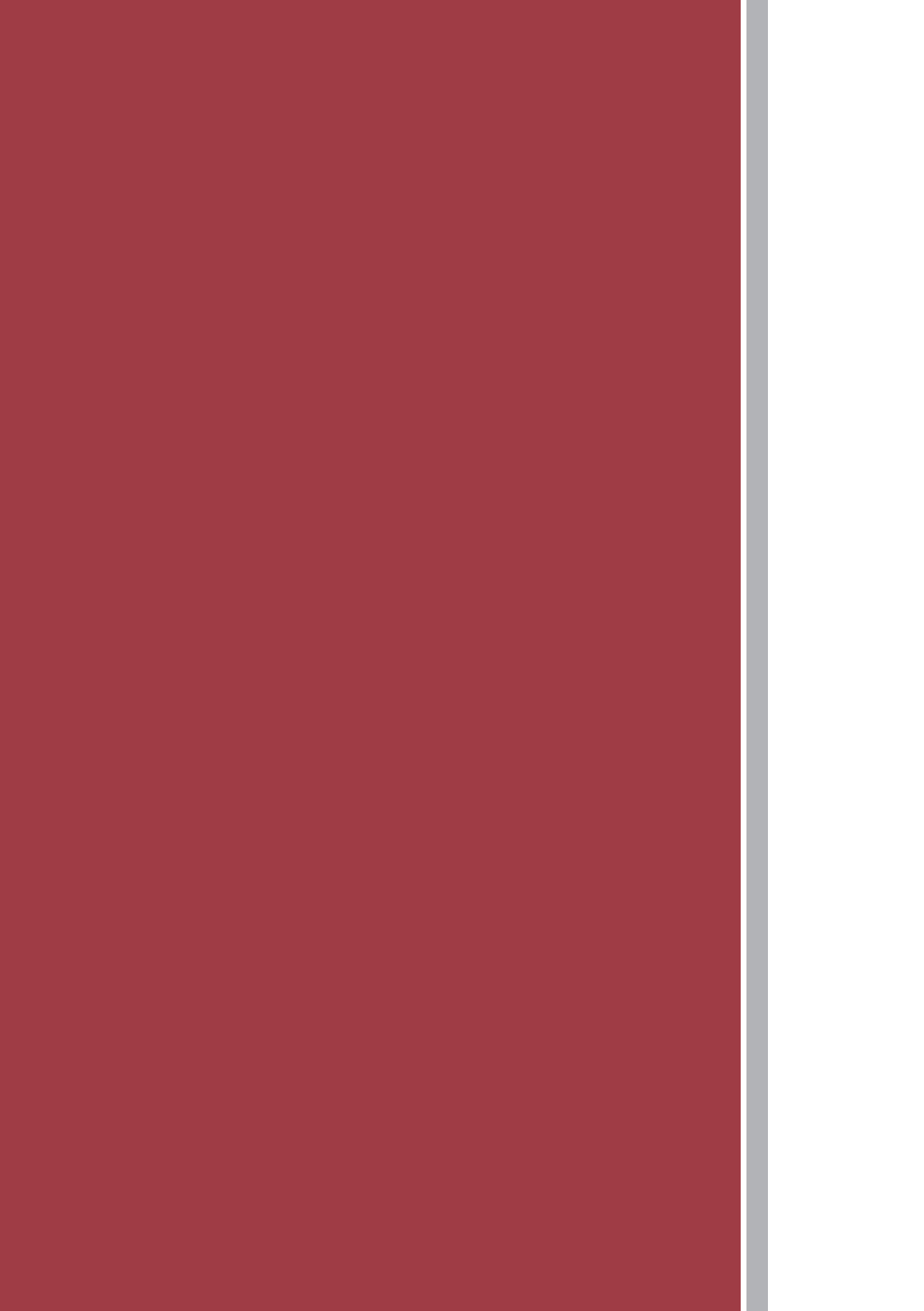
Реч је о одлукама у којима се Републичка комисија бавила наводи ма појединачних захтева за заштиту права који представљају указивање на неправилности у вези са комуникацијом у поступцима јавних набавки, техничким спецификацијама, додатним условима за учешће у поступцима јавних набавки, недостацима у понудама који нису од утицаја на утврђивање садржине понуда, као и о неким ситуацијама у којима су поступци јавних набавки обустављани, које су као и све одлуке овог органа објављене на интернет страници Републичке комисије и на Порталу јавних набавки, али су у овом издању систематизоване на наведени начин. Овај Билтен је такође и резултат перманентне и успешне сарадње Републичке комисије са иницијативом СИГМА која је кроз препоруке за рад Републичке комисије заједно са председником и члановима овог органа препознала потребу да се успостави акти-

ван, али надлежностима овог органа примерен однос и са наручиоцима и са заинтересованим лицима и понуђачима.

С обзиром на положај Републичке комисије као независног и самосталног органа Републике Србије који обезбеђује заштиту у поступцима јавних набавки, формат Билтена део је активности које представљају праву меру и прави начин за едукацију наручилаца као оних који спроводе поступке јавних набавки и одлучују у првом степену о поднетим захтевима за заштиту права, те едукацију заинтересованих лица и понуђача чија права на заштиту се остварују и пред Републичком комисијом као другостепеним органом у поступку заштите права.

Захваљујући Мисији ОЕБС-а у Републици Србији и Програму за развој УН (UNDP) у оквиру пројекта „Убрзавање механизма одговорности у јавним финансијама“ чији је корисник Републичка комисија, овај Билтен ће бити доступан и на енглеском језику. У тренутку када је извесно да ће у догледној будућности у Републици Србији бити донет нови Закон о јавним набавкама, примери који су у овом и у претходном Билтену издвојени усклађени су са институтима које ће нови Закон о јавним набавкама донети или детаљније разрадити него постојећа законска решења у складу са Директивама ЕУ из области јавних набавки, а који су у одређеној мери и на одређени начин већ препознати у пракси Републичке комисије.

Београд, октобар 2018. године

1. КОМУНИКАЦИЈА У ПОСТУПКУ ЈАВНЕ НАБАВКЕ

Значај комуникације у поступку јавне набавке подједнако је битан како у фази припреме понуда тако и у фази стручне оцене понуда. Чланом 20. став 1. ЗЈН је прописан начин комуникације у поступку јавне набавке и у вези са пословима јавних набавки, тј. прописано је да се иста одвија писаним путем, односно путем поште, електронске поште или факсом, као и објављивањем од стране наручиоца на Порталу јавних набавки. Као тема која је од релативно већег значаја с обзиром на различите приступе у коришћењу ове врсте комуникације, у пракси се издвојила комуникација путем електронске поште, јер у пракси долази до одређених проблема, нарочито када изостане потврда пријема одређених докумената од стране наручиоца.

У поступцима заштите права, Републичка комисија је у одређеном броју ситуација разматрала питања у вези са комуникацијом заинтересованих лица и понуђача са наручиоцима. Кроз одлучивања о поднетим захтевима за заштиту права чија садржина се углавном односила непосредно или посредно на начин или средство комуникације, уочено је постојање сличних грешака у поступању. Ти проблеми делимично настају и због понашања самих понуђача, те погрешног тумачења и примене одредби закона којима су заинтересованим лицима омогућени неопходни механизми за захтевање додатних појашњења одредби конкурсне документације и указивање на евентуалне неправилности у њима, а који су у непосредној вези са остваривањем права на заштиту у поступцима јавних набавки на основу одредби ЗЈН. Последице тих грешака и погрешног тумачења одредби могу довести до одбацивања захтева за заштиту права из процесних разлога.

Примена одредби члана 63. ЗЈН омогућава заинтересованим лицима да захтевају додатна појашњења и постављају питања у вези са садржином конкурсне документације. Такође, предвиђена је и могућност указивања на постојање евентуалних недостатака и неправилно-

сти уочених у конкурсној документацији, те могућност измене и допуне конкурсне документације. У извесном броју поднетих захтева у вези са применом наведеног члана, уочено је да подносиоци захтева погрешно закључују да су наручиоци у обавези да измене садржину конкурсне документације увек када им се укаже да иста има одређене неправилности или недостатке. Поред наведеног, уочено је да подносиоци захтева сматрају и да наручиоци недоследно поступају уколико одговоре на постављена питања објављују ван радног времена које се у конкурсној документацији врло често одређује као радно време предвиђено за комуникацију између заинтересованих лица и наручилаца. У појединим случајевима, грешке у вези примене члана 63. ЗЈН настају и као последица погрешног тумачења одредби члана 149. ст. 3 и 4. ЗЈН. Наиме, у највећем броју случајева благовременост поднетих захтева којима се оспорава садржина позива и конкурсне документације се цени на основу члана 149. став 3. ЗЈН. Међутим, постоје и ситуације када подносиоци захтева оспоравају радње наручиоца које су предузете након истека рока из члана 149. став 3. ЗЈН (радње које наручилац предузме између седмог, односно трећег дана када је реч о поступку јавне набавке мале вредности и последњег дана рока за подношење понуда), односно када наручилац у том року одговори на постављена питања и објави појашњења конкурсне документације, а истима не изврши измену конкурсне документације. Према мишљењу одређених подносилаца захтева, самим тим што је наручилац одговорио на постављена питања у року између седмог (или трећег дана код поступка јавне набавке мале вредности) и последњег дана истека рока, они имају могућност да поднесу захтев за заштиту права у складу са чланом 149. став. 4 ЗЈН. Због наведеног погрешног схватања велики број поднетих захтева у којима су се подносиоци позивали на примену члана 149. став 4. ЗЈН били су одбачени јер у конкретном случају нису били испуњени услови за његову примену.

С обзиром да у пракси има доста недоумица у вези са правилном применом одредби члана 63. и 149. ст. 3 и 4. ЗЈН, кроз одабране одлуке Републичка комисија жели да укаже на најчешће грешке подносилаца захтева приликом примене истих.

Иако је комуникација између заинтересованих лица и наручилаца битна приликом припремања понуде, иста је веома важна и приликом стручне оцене понуда, нарочито у оним ситуацијама када је неопходно нешто додатно појаснити у достављеној понуди. Примена члана 93. ЗЈН је веома заступљена у фази стручне оцене понуда и значајна за утврђивање стварног чињеничног стања. У вези са применом наведеног члана, грешке праве подједнако и наручиоци и понуђачи. Бројне су одлуке Републичке комисије чија се садржина управо односи на примену наведеног члана закона. Грешке подносилаца захтева у вези са применом члана 93. ЗЈН најчешће се односе на непоступање у складу са траженим појашњењима понуде које је наручилац захтевао. Такође, у одређеном броју случајева, подносиоци захтева у поднетим захтевима за заштиту права инсистирају на обавезној примени (а не само могућности примене) члана 93. ЗЈН, те у истим неосновано оспоравају уколико наручилац тако не поступа.

► **Из образложења одлуке Републичке комисије бр. 4-00-234/2017 од 17.05.2017. године:**

„...Полазећи од садржине предметног захтева за заштиту права, Републичка комисија је утврдила да се може закључити да непосредни повод за његово подношење представља чињеница да је наручилац дана 20.02.2017. године на Порталу јавних набавки објавио свој одговор на питања која су му од стране подносиоца захтева била постављена у поднеску који му је прослеђен путем електронске поште дана 17.02.2017. године, али да се кроз изложену аргументацију фактички оспорава садржина додатних услова за учешће у предметном поступку јавне набавке у вези траженог нивоа пословног и кадровског капацитета и то са становишта да наведени додатни услови за учешће имају дискриминаторни карактер, односно да су одређени на начин који има за последицу ограничење конкуренције.

Имајући у виду сврху и циљ предметног захтева за заштиту права који недвосмислено произилазе из аргументације која је у оквиру њега изнета од стране подносиоца захтева, односно да је исти поднет са циљем да се оспори садржина додатних услова за учешће у предметном поступку јавне набавке у вези траженог нивоа пословног и кадровског капацитета и то са становишта да наведени додатни услови за учешће имају дискриминаторни карактер, односно да су одређени на начин који има за последицу ограничење конкуренције, те да је исти поднет у фази поступка јавне набавке која претходи истеку рока за подношење понуда, Републичка комисија констатује да је за оцену његове благовремености релевантна одредба члана 149. став 3. ЗЈН.

Наиме, наведеним чланом ЗЈН је прецизно прописано ће се захтев за заштиту права којим се оспорава врста поступка, садржина позива за подношење понуда или конкурсне документације сматрати благовременим ако је примљен од стране наручиоца најкасније седам дана пре истека рока за подношење понуда и то без обзира на начин достављања и уколико је подносилац захтева у складу са чланом 63. став 2. овог закона указао наручиоцу на евентуалне недостатке и неправилности, а наручилац исте није отклонио (с тим да у поступку јавне набавке мале

вредности и квалификационом поступку мора бити примљен код наручиоца три дана пре истека рока за подношење понуда).

У том смислу, Републичка комисија констатује да је у моменту подношења предметног захтева за заштиту права, а према садржини позива за подношење понуда за предметну јавну набавку, који је на Порталу био објављен дана 24.01.2017. године, рок за подношење понуда истицао дана 24.02.2017. године (податак о истеку рока за подношење понуда представља обавезни елемент позива за подношење понуда у складу са чланом 55. став 1 и 2. ЗЈН).

Из наведеног произилази да дан 24.02.2017. године, који је од стране наручиоца одређен као дан истека рока за подношење понуда ради учешћа у предметном отвореном поступку јавне набавке, због тога што је важио у моменту подношења предметног захтева за заштиту права који је поднет ради оспоравања садржине конкурсне документације представља у смислу члана 90. став 2. ЗУП, догађај од кога треба рачунати трајање рока за његово подношење.

Као такав, наведени дан се не урачунава у рок, већ се за почетак рока узима први претходни дан, што је у конкретном случају био 23.02.2017. године.

С обзиром на претходно наведено, Републичка комисија констатује да је седми дан пре истека рока за подношење понуда био дан 17.02.2017. године из чега даље произилази да је то управо и последњи дан у току којег је подносилац захтева могао да благовремено поднесе захтев за заштиту права у циљу оспоравања законитости поступања наручиоца приликом сачињавања конкурсне документације ради реализације предметног отвореног поступка јавне набавке, при чему је, у складу са чланом 149. став 3. ЗЈН, тог дана поднети захтев за заштиту права морао бити и примљен код наручиоца, и то без обзира на који начин је достављен.

Како је предметни захтев за заштиту права поднет дана 21.02.2017. године то значи да је исти поднет након што је већ био истекао последњи дан рока одређеног чланом 149. став 3. ЗЈН који је важио у мо-

менту када је исти поднет, а у којем је подносилац захтева имао могућност да поводом предметног поступка јавне набавке поднесе захтев за заштиту права којим се оспорава врста поступка, садржина позива за подношење понуда или конкурсне документације, што га чини неблаговременим.

У вези са наведеним, Републичка комисија посебно констатује да је утврдила да у конкретном случају не постоји законски основ да се благовременост предметног захтева за заштиту права цени применом одредбе члана 149. став 4. ЗЈН, којом је прописано да ће се захтев за заштиту права којим се оспоравају радње које наручилац предузме пре истека рока за подношење понуда, а након истека рока из става 3. овог члана, сматрати благовременим уколико је поднет најкасније до истека рока за подношење понуда.

Ово стога што је након увида извршеног како у податке који су у вези са предметном јавном набавком објављени на Порталу јавних набавки, тако и у документацију која је достављена од стране наручиоца ради поступања у конкретном случају, Републичка комисија утврдила да у периоду од дана 17.02.2017. године (који представља дан истека рока из члана 149. став 3. ЗЈН) до дана 21.02.2012. године (који представља дан подношења предметног захтева за заштиту права од стране наручиоца) није извршена никаква измена дела конкурсне документације који подносилац захтева сматра спорним која би установила законски основ да се благовременост предметног захтева за заштиту права цени на основу одредбе члана 149. став 4. ЗЈН.

Наиме, Републичка комисија је утврдила да је садржина додатних услова за учешће у поступку јавне набавке у вези траженог нивоа пословног и кадровског капацитета, за коју из садржине поднетог захтева за заштиту прва произилази да подносилац захтева сматра да није у складу са одредбама члана 10. и 12. ЗЈН, у неизмењеном облику саставни део конкурсне документације почев од дана када је њена првобитна верзија била објављена на Порталу јавних набавки дана 24.01.2017. године.

Такође, ни чињеница да су дана 20.02.2017. године од стране наручиоца на Порталу јавних набавки извршене две објаве одговора датих у смислу члана 63. ЗЈН, а поводом питања заинтересованих лица у вези са садржином конкурсне документације, праћених указивањем на уочене неправилности, а чијом садржином подносилац захтева није задовољан, не установљава законски основ да се благовременост предметног захтева за заштиту права цени на основу одредбе члана 149. став 4. ЗЈН (реч је о одговору који је означен бројем 1-40/16-Р5 и објављен у 14:48 часова, те о одговору који је означен бројем 1-40/16-Р7 и објављен у 15:04 часова, при чему су то управо они одговори које је подносилац захтева доставио као прилог предметног захтева за заштиту права).

Ово стога што су у конкретном случају обавезе које је наручилац имао на основу члана 63. став 3. ЗЈН исцрпљене тиме што је на Порталу јавних набавки извршена објава одговора датих у смислу члана 63. ЗЈН, а поводом питања заинтересованих лица у вези са садржином конкурсне документације.

На основу члана 63. став 3. ЗЈН наручилац није дужан да врши измене конкурсне документације по захтеву заинтересованих лица, нити чињеница да из садржине датих одговора или радњи наручиоца произилази да остаје при садржини конкурсне документације коју је израдио ради спровођења предметне јавне набавке са становишта поменутог члана ЗЈН представља недозвољено поступање, с тим што одлуком да остане при садржини конкурсне документације наручилац истовремено преузима и ризик да у вези са тим буде покренут поступак заштите права, што представља легитимно законско право заинтересованих лица.

С друге стране, чињеница да наручилац не жели да мења садржину конкурсне документације успоставља основ за заинтересована лица да поднесу захтев за заштиту права којим исту оспоравају.

Међутим, уколико је реч о неизмењеној садржини конкурсне документације да би захтев за заштиту био благовремен исти мора бити поднет у року који је предвиђен чланом 149. став 3. ЗЈН, што даље

значи да су заинтересована лица која сматрају да постоје разлози за оспоравање садржине конкурсне документације у потпуности одговорна да предузму све активности у смислу члана 63. ЗЈН у року који им омогућава благовремено подношење захтева за заштиту права у смислу члана 149. став 3. ЗЈН, тј. захтева за заштиту права који ће у отвореном поступку јавне набавке бити примљен од стране наручиоца најкасније седам дана пре истека рока за подношење понуда и то без обзира на начин достављања и уколико је подносилац захтева у складу са чланом 63. став 2. овог закона указао наручиоцу на евентуалне недостатке и неправилности, а наручилац исте није отклонио.

Из чињеничног стања у конкретном случају произилази да подносилац захтева није предузео потребне активности у смислу члана 63. ЗЈН у року који би му омогућио да у смислу члана 149. став 3. ЗЈН благовремено поднесе захтев за заштиту права ради оспоравања конкурсне документације, имајући у виду да је последњег дана рока за подношење захтева за заштиту права (17.02.2017. године) доставио наручиоцу питања која се односе на садржину конкурсне документације, уз указивање на неправилности за које је сматрао да у њој постоје, док је захтев за заштиту права поднео тек дана 21.02.2017. године.

На крају, Републичка комисија констатује да је поступајући у конкретном случају утврдила да навод изнет у поднетом захтеву за заштиту права према којем наручилац није одговорио на једно од питања која су била постављена од стране подносиоца кроз поднесак који му је достављен на основу члана 63. став 2. ЗЈН (а који сам по себи, из напред наведених разлога, нема правну природу чињенице која би могла да установи законски основ да се благовременост предметног захтева за заштиту права цени на основу одредбе члана 149. став 4. ЗЈН), не одговара фактичком стању.

Наиме, Републичка комисија је полазећи од аргументације изложене у оквиру поднетог захтева за заштиту права утврдила да се помнути навод односи на начин на који је наручилац одговорио на питање бр. 3. у оквиру одговора који је означен бројем 1-40/16-Р5 и објављен на Порталу јавних набавки у 14:48 часова.

Наиме, Републичка комисија је утврдила да из садржине одговора који је означен бројем 1-40/16-P5 и објављен на Порталу јавних набавки у 14:48 часова, произилази да је наручилац на питање/коментар бр. 3, чија формулација гласи:

„Молимо Вас да у моделу уговора измените термин пружалац услуге са термином добављач на основу члана 63. став 1. тачка 7. Закона о јавним набавкама. Законодавац је предвидео само један термин за понуђача са којим се закључује оквирни споразум или уговор, а то је „добављач”. Узимајући вољу законодавца основана је измена конкурсне документације и у моделу уговора”,

одговорио на следећи начин:

„Одговор ће бити дат кроз измену конкурсне документације бр. 2”.

Из наведеног произилази да је наручилац на захтев заинтересованог лица да се на одређени начин измени конкурсна документација дао одговор чије значење је да ће бити извршена њена измена, што је и учињено дана 22.02.2017. године, објавом на Порталу јавних набавки у 13:50 часова.

Дакле, имајући у виду сврху и циљ предметног захтева за заштиту права те да је исти поднет у фази поступка јавне набавке која претходи истеку рока за подношење понуда, због чега је за оцену његове благовремености релевантна одредба члана 149. став 3. ЗЈН, при чињеници да је у моменту подношења предметног захтева за заштиту права рок за подношење понуда истицао дана 24.02.2017. године због чега је седми дан пре истека рока за подношење понуда био дан 17.02.2017. године, а да је предметни захтев за заштиту права поднет дана 21.02.2017. године (и то у ситуацији када у конкретном случају не постоји законски основ да се благовременост предметног захтева за заштиту права цени применом одредбе члана 149. став 4. ЗЈН), што значи након што је већ био истекао последњи дан рока одређеног чланом 149. став 3. ЗЈН који је важио у моменту када је исти поднет, а у којем је подносилац захтева имао могућност да поводом предметног поступка јавне набавке поднесе захтев за заштиту права којим се оспорава садржина

конкурсне документације, што га чини неблагоприятним, Републичка комисија је на основу члана 139. а у вези члана 154. став 1. и 3, те члана 157. став 5. тачка 1. ЗЈН, одлучила као у диспозитиву овог закључка.”

► **Из образложења одлуке Републичке комисије бр. 4-00-1261/2017 од 27.11.2017. године:**

„...Имајући у виду да је у конкретном случају неспорно да је предметни захтев за заштиту права достављен наручиоцу дана 08.09.2017. године, што дакле значи након истека рока прописаног одредбом члана 149. став 3. ЗЈН што га са становишта наведене законске норме чини неблагоприятним, Републичка комисија је у конкретном случају размотрила и да ли евентуално постоји законски основ да се благовременост предметног захтева за заштиту права цени применом одредбе члана 149. став 4. ЗЈН којим је установљен изузетак од поменутог општег правила, тј. прописано је да ће се захтев за заштиту права којим се оспоравају радње које наручилац предузме пре истека рока за подношење понуда, а након истека рока из става 3. овог члана, сматрати благовременим уколико је поднет најкасније до истека рока за подношење понуда.

Ово стога што се из садржине предметног захтева за заштиту права може закључити да повод за његово подношење представља и чињеница да до момента када је исти достављен, наручилац није на Порталу јавних набавки објавио одговор поводом захтева који му је подносилац захтева упутио дана 05.09.2017. године ради добијања додатних информација или појашњења у вези са конкурсном документацијом, при чему Републичка комисија констатује да је на основу увида у исти утврдила да према својој садржини представља захтев да наручилац на одређени начин, који му је сугерисан од стране подносиоца захтева, изврши измене конкурсне документације у делу који се односи на партију 1 (садржина додатних услова, подела наведене партије на више партија, дозвољена врста финансијског обезбеђења).

У вези са тим, Републичка комисија констатује да је након увида извршеног како у податке који су у вези са предметном јавном набавком објављени на Порталу јавних набавки, тако и у документацију која је достављена од стране наручиоца ради поступања у конкретном случају, утврдила да у конкретном случају не постоји законски основ да се благовременост захтева за заштиту права цени применом одредбе члана 149. став 4. ЗЈН.

Наиме, чињеница да до момента када је дана 08.09.2017. године био поднет предметни захтев за заштиту права на Порталу јавних набавки није била извршена објава одговора поводом питања подносиоца захтева којима је била тражена измена конкурсне документације (упућена наручиоцу од стране подносиоца захтева дана 05.09.2017. године) не установљава законски основ да се његова благовременост цени на основу одредбе члана 149. став 4. ЗЈН, с обзиром да наведено, пре свега по својој природи, нема карактер радње предузете од стране наручиоца пре истека рока за подношење понуда, а након истека рока из става 149. став 3. ЗЈН, а чије постојање представља нужан законски предуслов у овом смислу.

При томе, Републичка комисија указује да на основу члана 63. став 3. ЗЈН наручилац није дужан да врши измене конкурсне документације по захтеву заинтересованих лица, нити чињеница да из садржине датих одговора или поступања, односно радњи наручиоца произилази да остаје при садржини конкурсне документације коју је израдио ради спровођења предметне јавне набавке са становишта поменутог члана ЗЈН представља недозвољено поступање, с тим што одлуком да остане при садржини конкурсне документације наручилац истовремено преузима и ризик да у вези са тим буде покренут поступак заштите права, што представља легитимно законско право заинтересованих лица.

С друге стране, чињеница да наручилац не жели да мења садржину конкурсне документације успоставља основ за заинтересована лица да поднесу захтев за заштиту права којим исту оспоравају.

Међутим, када је реч о о таквој, неизмењеној садржини конкурсне документације, Републичка комисија указује да захтев за заштиту може бити благовремен само под условом да је поднет у року који је предвиђен чланом 149. став 3. ЗЈН, што даље значи да су заинтересована лица која сматрају да постоје разлози за оспоравање садржине конкурсне документације у потпуности одговорна за предузимање свих активности у смислу члана 63. ЗЈН у року који им омогућава благовремено подношење захтева за заштиту права у смислу члана 149. став 3. ЗЈН, тј. захтева за заштиту права који ће у отвореном поступку јавне набавке бити примљен од стране наручиоца најкасније седам дана пре истека рока за подношење понуда и то без обзира на начин достављања и уколико је подносилац захтева у складу са чланом 63. став 2. овог закона указао наручиоцу на евентуалне недостатке и неправилности, а наручилац исте није отклонио.

Из чињеничног стања у конкретном случају произилази да подносилац захтева није предузео потребне активности у смислу члана 63. ЗЈН у року који би му омогућио да у смислу члана 149. став 3. ЗЈН благовремено поднесе захтев за заштиту права ради оспоравања конкурсне документације, имајући у виду да је последњег дана рока за подношење захтева за заштиту права (05.09.2017. године) доставио наручиоцу питања која се односе на садржину конкурсне документације, уз указивање на неправилности за које је сматрао да у њој постоје, док је захтев за заштиту права поднео тек дана 08.09.2017. године.

Поред наведеног, Републичка комисија указује да је поступајући у конкретном случају констатовала да из аргументације изнете у предметној жалби, као и с обзиром на податке који су о конкретном поступку јавне набавке доступни на Порталу јавних набавки, очигледно произилази да навод изнет у поднетом захтеву за заштиту права према којем је зато што „на Порталу јавних набавки није објавио одговор поводом захтева који му је подносилац захтева упутио дана 05.09.2017. године ради добијања додатних информација или појашњења у вези са конкурсном документацијом наручилац извршио повреду члана 63. ЗЈН“, не одговара фактичком стању.

Наиме, Републичка комисија је утврдила да је дана 08.09.2017. године, што значи у року који је постављен чланом 63. став 3. ЗЈН, тј. у року од три дана од дана када је добио захтев који му је подносилац захтева упутио дана 05.09.2017. године, на Порталу јавних набавки наручилац објавио не само свој одговор, већ је извршио и измене конкурсне документације.”

► **Из образложења одлуке Републичке комисије бр. 4-00-1138/2017 од 06.09.2017. године:**

„...Републичка комисија, имајући у виду утврђене околности предметног поступка јавне набавке, налази да из истих не произилази закључак о основаности оспоравања радње наручиоца, која подразумева пропуштање наручиоца да одговори на захтев за појашњење конкурсне документације, поднет од стране подносиоца захтева.

Наиме, одредбом члана 149. став 7. ЗЈН, а у вези са ставом 3. и 4. истог члана, предвиђено је да се захтевом за заштиту права не могу оспоравати радње наручиоца предузете у поступку јавне набавке ако су подносиоцу захтева били или могли бити познати разлози за његово подношење пре истека рока за подношење захтева а подносилац га није поднео пре истека тог рока.

У конкретном случају, наводима поднетог захтева за заштиту права, подносилац захтева је оспорио радњу наручиоца која се састоји у пропуштању да поступи у складу са обавезом из члана 63. став 3. ЗЈН, сходно којој је дужан да у року од три дана од пријема захтева објави одговор на Порталу јавних набавки и својој интернет страници. Сходно наведеном, радња наручиоца оспорена предметним захтевом за заштиту права по својој природи представља радњу која би могла бити оспоравана у року предвиђеном за фазу поступка пре доношења одговарајуће одлуке којом се поступак јавне набавке окончава, дакле у року из члана 149. став 3. односно став 4. ЗЈН.

У околностима конкретног случаја, а имајући у виду моменат у коме је подносилац захтева поднео захтев за појашњење конкурсне документације, сходно чему је истовремено реч о моменту у којем наступа могућност за подносиоца захтева да радње наручиоца које налази неправилним оспори подношењем захтева за заштиту права у складу са условима предвиђеним ЗЈН, конкретно пропуштање наручиоца да одговори на захтев за појашњење конкурсне документације је могло бити оспоравано у року из члана 149. став 3. ЗЈН. Имајући у виду законом предвиђену условљеност рачунања конкретног рока предвиђеним роком за подношење понуда, наведено подразумева да је могућност оспоравања предметне радње наручиоца, а с обзиром на врсту поступка по чијим правилима се конкретна јавна набавка спроводи, постојала најкасније седам дана пре наступања датума који је у моменту предузимања радње која се оспорава био одређен као последњи дан рока за подношење понуда.

Имајући у виду наведено, те околност да је захтев за појашњење конкурсне документације поднет 09.06.2017. године, ког момента је дакле наступила могућност подносиоца захтева да оспорава радње наручиоца захтевом за заштиту права, то је рок за подношење понуда релевантан за рачунање рока од седам дана пре истека истог за подношење таквог захтева за заштиту права био онај који је у моменту постављања питања ради појашњења био важећи, а који је у конкретном моменту био одређен за 16.06.2017. године.

Како је дакле радња наручиоца, а која се састоји у пропуштању да објави одговор на захтев за појашњење конкурсне документације подносиоца захтева, могла бити оспоравана подношењем захтева за заштиту права у року од седам дана пре истека рока који је у моменту сазнања за предметну радњу био одређен као рок за подношење понуда, то је у конкретном случају предметна радња могла бити оспоравана најкасније седам дана пре истека рока одређеног 16.06.2017. године.

Наведено стога што су у том моменту подносиоцу захтева постали познати разлози за подношење предметног захтева за заштиту права, те је подносилац имао могућност оспоравања предметне радње која

је наступила моментом подношења захтева за појашњење конкурсне документације. Стога, подносилац захтева није био нити могао бити онемогућен на такво поступање ни услед околности подношења захтева за заштиту права од стране другог подносиоца захтева у предметном поступку јавне набавке, те заустављања активности од стране наручиоца у складу са чланом 150. став 11. ЗЈН које је наступило тек 22.06.2017. године, а с обзиром на то да је могао радњу наручиоца оспорити подношењем захтева за заштиту права у складу са одредбама члана 149. став 3. ЗЈН, у односу на рок за подношење понуда који је у моменту подношења захтева за појашњење конкурсне документације био важећи.

Имајући дакле у виду да је предметним захтевом за заштиту права оспорена радња наручиоца која се састоји у пропуштању да одговори на захтев за појашњење конкурсне документације подносиоца захтева поднет 09.06.2017. године, то је иста као таква морала, а с обзиром на то да је иста била позната подносиоцу, и могла бити оспоравана у року од седам дана пре истека рока за подношење понуда важећег у моменту предузимања предметне радње, односно најкасније седам дана пре рока 16.06.2017. године.

Републичка комисија је утврдила да је подносилац захтева поднетим захтевом за заштиту права оспорио искључиво околност да му није дат одговор на постављено питање, али не и саму садржину предметне конкурсне документације. Наиме, нити у тренутку када су се први пут стекли услови за исто 09.06.2017. године, нити захтевом за заштиту права који је предмет одлучивања у овом решењу, подносилац захтева не оспорава саму конкурсну документацију већ околност да му није дат одговор на постављени захтев за појашњење, док се увидом у достављену документацију може утврдити да је наручилац одговорио на дан постављања захтева потврдом истог а без изјашњавања на садржину таквог захтева, услед чега је подносилац захтева већ у том моменту имао основ да оспори садржину предметне конкурсне документације.”

► **Из образложења одлуке Републичке комисије бр. 4-00-882/2018 од 11.09.2018. године:**

„...Из утврђеног чињеничног стања произилази да је подносилац захтева поднео захтев за заштиту права који је примљен код наручиоца дана 02.08.2018. године. Као неспорно утврђено је да је захтев за заштиту права поднет за партију 2 те да је истим оспорена прва измена конкурсне документације од 25.07.2018. године са тврдњом да је додавањем још једне операционе лампе тј. захтевима у погледу техничких карактеристика наручилац ограничио конкуренцију, као и поступање наручиоца приликом друге измене конкурсне документације од 26.07.2018. године са образложењем да је наручилац сходно члану 63. став 5. ЗЈН био дужан да продужи рок за подношење понуда што у конкретном случају није учинио.

Имајући у виду да је за подношење понуда у предметном поступку јавне набавке одређен рок од 30 дана од дана објављивања позива за подношење понуда односно 03.08.2018. године, Републичка комисија указује да је у смислу члана 149. став 3. ЗЈН а имајући у виду врсту поступка, последњи дан рока за подношење захтева за заштиту права којим се оспорава садржина конкурсне документације тј. за пријем истог од стране наручиоца био 27.07.2018. године.

С обзиром на наведено Републичка комисија указује да је подносилац захтева у конкретном случају имао могућност да, уколико је сматрао да је наручилац изменама конкурсне документације од 25.07.2018. за партију 2 ограничио конкуренцију тј. да наручилац након друге измене конкурсне документације од 26.07.2018. године није продужио рок за подношење понуда сходно члану 63. став 5. ЗЈН, имајући у виду да су измене вршене осмог дана пре отварања понуда, на исто укаже благовременим улагањем захтева за заштиту права у складу са роковима који су дефинисани у члану 149. став 3. ЗЈН а у вези са одредбом члана 63. став 2. ЗЈН тј. до дана 27.07.2018. године.

Ово стога што је у конкретном случају утврђено да су поднетим захтевом за заштиту права оспорене радње односно нечињење наручиоца из периода док још није истекао рок из члана 149. став 3. ЗЈН, а са

којима је подносилац захтева несумњиво био упознат, то Републичка комисија указује да је подносилац захтева у конкретном случају исте могао оспорити у року прописаном у члану 149. став 3. ЗЈН а у вези са одредбом 63. став 2. ЗЈН.

С тим у вези Републичка комисија посебно указује да у случају да наручилац евентуално предузме незаконите радње по истеку рока за подношење захтева за заштиту права из члана 149. став 3. ЗЈН, заинтересована лица би могла да оспоре такве радње наручиоца подношењем захтева за заштиту права и по истеку поменутог рока, с обзиром на то да је чланом 149. став 4. ЗЈН прописано да ће се захтев за заштиту права којим се оспоравају радње које наручилац предузме пре истека рока за подношење понуда, а након истека рока из става 3. овог члана, сматрати благовременим уколико је поднет најкасније до истека рока за подношење понуда.

Дакле да би подносилац захтева могао да поднесе захтев за заштиту права у року из члана 149. став 4. ЗЈН, радња наручиоца би морала да буде незаконита и предузета после истека рока за подношење захтева за заштиту права у смислу члана 149. став 3. ЗЈН, што конкретно није случај, посебно ако се има у виду да су поднетим захтевом за заштиту права оспорене радње наручиоца предузете пре истека рока за улагање захтева за заштиту права у смислу члана 149 став 3. ЗЈН.

Сходно изнетом а имајући у виду околност да је захтев за заштиту права примљен од стране наручиоца дана 02.08.2018. године, то произлази да је захтев за заштиту права подносиоца захтева неблаговремен у смислу члана 149. став 3. ЗЈН."

► **Из образложења одлуке Републичке комисије бр. 4-00-488/2018 од 12.06.2018. године:**

„...Републичка комисија указује да околност на којој подносилац захтева заснива аргументацију жалбених навода, да је предметни захтев за заштиту права поднео електронским путем на адресу елек-

тронске поште наручиоца дана 30.04.2018. године, у конкретном случају не може бити од утицаја на другачију оцену благовремености поднетог захтева за заштиту права. Наведено стога што је одредбом члана 20. став 6. ЗЈН предвиђено да, ако је документ у поступку јавне набавке достављен путем електронске поште или факсом, страна која је извршила достављање дужна је да од друге стране захтева да на исти начин потврди пријем тог документа, што је друга страна дужна да учини када је то неопходно као доказ да је достављање извршено. Како у конкретном случају није неспорно утврђено да је захтев за заштиту права достављен наручиоцу електронским путем, стога што приказ екрана електронске поште са електронском пошиљком у којој се захтева потврда пријема, не представља сам по себи доказ да је достављање документа примаоцу пошиљке заиста и извршено, а како је у конкретном случају подносилац захтева доставио приказе екрана електронске поште такве садржине, а да истовремено нема доказа да је пријем наведене пошиљке и извршен од стране наручиоца, имајући у виду да пријем такве пошиљке није потврдио, те да је изричито оспорио пријем било какве електронске поште који би био у вези са предметним захтевом за заштиту права, то у конкретном случају не следи несумњив закључак да је предметни захтев за заштиту права поднет електронским путем. У складу са наведеним, односно да није неспорна околност да је захтев за заштиту права достављен наручиоцу на овај начин, електронским путем, то указивања подносиоца жалбе о електронском достављању захтева за заштиту права не могу бити од утицаја на утврђивање благовремености предметног захтева за заштиту права, а како са друге стране расположива документација садржи доказе о препорученом пошиљком достављеном захтеву за заштиту права, то је, према оцени Републичке комисије, једино овај начин достављања захтева за заштиту права у конкретном случају могао бити од значаја за оцену његове благовремености.

У том смислу, а имајући у виду да је захтев за заштиту права достављен наручиоцу препорученом поштанском пошиљком упућеном 30.04.2018. године, то Републичка комисија констатује да се у конкретном случају једино дан пријема ове пошиљке од стране наручиоца може сматрати релевантним за утврђивање благовремености поднетог захтева а како је наручилац овако достављен захтев завео пријемним

печатом 03.05.2018. године, то следи да се наведени моменат има сматрати даном пријема захтева за заштиту права од стране наручиоца, односно да је исти примљен од стране наручиоца по протеку рока до којег је захтев за заштиту права морао бити примљен од стране наручиоца да би се у складу са одредбом члана 149. став 3. ЗЈН могао сматрати благовременим.

Републичка комисија такође указује да у конкретном случају нема места примени одредбе члана 149. став 4. ЗЈН, а из разлога које је подносилац захтева изнео у жалби, указујући да је на захтев за појашњење конкурсне документације од 27.04.2018. године наручилац објавио одговор неблаговремено, 30.04.2018. године, чиме је онемогућио заинтересована лица незадовољна одговором да благовремено поднесу захтев за заштиту права. Наиме, Републичка комисија указује да је сврха питања и одговора на постављена питања давање појашњења која са преосталом садржином конкурсне документације чине целину и као таква су основ за стручну оцену понуда, а наведено вреди и у погледу садржине измена конкурсне документације које евентуално изврши наручилац на начин предвиђен одредбама ЗЈН. Имајући дакле у виду наведену сврху захтева за појашњење те самих појашњења конкурсне документације, усмерену на стварање адекватног простора и могућности понуђачима да припреме прихватљиве понуде којима ће конкурентно учествовати у поступку јавне набавке, Републичка комисија наглашава да је и на понуђачима одговорност да посебно воде рачуна да појашњења конкурсне документације у делу који им је познат траже у временским оквирима и на начин којим ће водити рачуна да им као заинтересованим лицима остане довољно времена за евентуално оспоравање предметног дела документације подношењем захтева за заштиту права у роковима из члана 149. ЗЈН, приликом предузимања којих радњи ће поступати у доброј вери, у складу са сврхом ради које имају право на исте, као и сврхом подношења захтева за заштиту права. Стога, те како могућност заинтересованих лица да поднесу захтев за заштиту права није условљена појашњењима наручиоца, већ таква могућност наступа моментом указивања наручиоцу на околности које су за подносиоца захтева спорне, а да је на подносиоцу захтева одговорност да посебно води рачуна да појашњења конкурсне документације у делу који му је био познат тражи у времен-

ским оквирима и на начин којим ће водити рачуна да остави довољно времена за евентуално оспоравање предметног дела документације подношењем захтева за заштиту права у року из члана 149. став 3. ЗЈН, то не стоји тврдња подносиоца захтева да је у конкретном случају услед момента објављивања појашњења наручиоца био онемогућен да благовремено поднесе захтев за заштиту права.

Имајући у виду наведено, те околност да након појашњења наручиоца објављеног 30.04.2018. године конкурсна документација није претрпела никакве измене, односно да је њена садржина у неизмењеном облику доступна од момента објављивања на Порталу јавних набавки 05.04.2018. године, од ког момента је позната и неизмењена и одређена врста поступка конкретне јавне набавке, следи да такво појашњење наручиоца није могло имати значај околности која није била или могла бити позната подносиоцу захтева за време трајања рока за подношење захтева за заштиту права из члана 149. став 3. ЗЈН, односно која би била основ примене одредбе члана 149. став 4. ЗЈН."

► **Из образложења одлуке Републичке комисије бр. 4-00-516/2018 од 06.07.2018. године:**

„...Из наведених одредби ЗЈН, односно ЗУП, на чију сходну примену упућује одредба члана 148. став 5. ЗЈН у погледу питања поступка заштите права која нису уређена одредбама ЗЈН, следи да захтев за заштиту права мора садржати предвиђене обавезне елементе, међу којима су чињенице и докази којима се повреде доказују, као и потврда о уплати таксе из члана 156. ЗЈН, а да, у случају изостанка неког од обавезних елемената садржине захтева, наручилац обавештава подносиоца на који начин и у ком року да уреди поднесак. Уколико такав захтев буде уређен у року, сматра се да је од почетка био уредан, док у супротном, дакле ако поднесак не буде уређен у року, наручилац одбацује захтев за, заштиту права.

Како из околности конкретног случаја следи, поднети захтев за заштиту права је неспорно у моменту подношења био непотпун, јер

није садржао чињенице и доказе којима се повреде доказују, као ни потврду о уплати таксе из члана 156. ЗЈН, што несумњиво следи из саме садржине поднетог захтева за заштиту права, у коме је подносилац захтева навео да ће чињенице и доказе на које указује кроз повреде прописа везано за наведену одлуку доставити по захтеву наручиоца а у складу са одредбом члана 148. став 5. ЗЈН, поштујући одредбе закона којима се уређује управни поступак те да ће доказ о уплати таксе накнадно доставити кроз уређивање и допуну захтева за заштиту права.

Такође, неспорна је околност и да подносилац захтева, на позив наручиоца од 08.05.2018. године да уреди поднети захтев за заштиту права чињеницама и доказима којима се повреде доказују, те достављањем потврде о уплати таксе из члана 156. овог закона, тражено уређење није извршио.

Наведено неспорно следи како из утврђених околности предметног поступка, тако и из самих навода жалбе подносиоца захтева, у којима и сам истиче да по позиву наручиоца није поступио, а наведено поступање аргументује чињеницом да му је позив за допуну упућен као непосредном подносиоцу захтева уместо адвокату пуномоћнику којег је овластио на подношење захтева за заштиту права и предузимање радњи у поступку заштите права у предметном поступку јавне набавке.

Међутим, околност којом аргументује пропуштање да уреди захтев за заштиту права на позив наручиоца, да позив за уређење захтева није достављен његовом пуномоћнику већ само њему као подносиоцу, по оцени Републичке комисије не може бити од утицаја на последицу таквог пропуштања подносиоца захтева а која подразумева да је поднети захтев у конкретном случају непотпун.

Наиме, одредбом члана 49. став 1. ЗУП предвиђено је да странка или законски заступник странке може да овласти пуномоћника да је заступа у поступку, изузев да даје изјаве које само странка може дати, а постојање пуномоћника не спречава странку да сама предузима радње у поступку. У том смислу, околност да је позив за уређење био достављен њему непосредно а не и његовом пуномоћнику не подразумева да је подносилац захтева био спречен да сам предузме

радњу уређења поднетог захтева за заштиту права, на коју га је позвао наручилац или да се, уколико сматра потребним, у вези са истим обрати свом пуномоћнику.

Стога, а поводом аргументације подносиоца захтева којом је наведено пропуштање окарактерисао као „бенигну грешку“ која је последица околности да је подносилац захтева, односно његови запослени „лаици у праву“, Републичка комисија указује да сходна примена одредби ЗУП на коју упућује одредба члана 148. став 5. ЗЈН, у контексту поступка заштите права у поступцима јавних набавки подразумева уважавање разлике између учесника у управном поступку и учесника у поступку јавне набавке. Републичка комисија напомиње и да су сви учесници поступка јавне набавке у једнаком положају у односу на услове под којима се у складу са садржином конкретне конкурсне документације сваки конкретан поступак јавне набавке спроводи, у ком смислу се подносилац захтева као учесник у конкретном поступку јавне набавке не може сматрати неуком странком. Такође, из начина на који указује да је његово пропуштање да уреди поднети захтев последица бенигне грешке, којим истиче те да се и без плаћања таксе могло одлучити о захтеву а да у сваком случају постоје и други механизми наплате неплаћених такси и других трошкова поступка пред органом који је дужан да одлучује о правном леку, не следи да се подносилац захтева у конкретном случају може сматрати неуком странком која захтев за заштиту права подноси ради заштите и остварења својих права у поступку јавне набавке, и у чијем би интересу у том смислу било подношење потпуног захтева по коме се може поступати, већ таква аргументација недвосмислено потврђује да подносилац захтева није био спречен да, и поред овлашћеног пуномоћника, сам предузме радњу уређења поднетог захтева за заштиту права, на коју га је позвао наручилац, а да наведену радњу није имао намеру да предузме.

У вези са наведеним Републичка комисија указује да је у име подносиоца захтева увид у документацију о спроведеном поступку јавне набавке вршио Ј... М..... лично, што је утврђено увидом у достављену документацију, а који је, како из аргументације наведене у захтеву следи, у тој ситуацији и једино лице које може извршити допуну захтева за заштиту права у погледу утврђеног чињеничног стања на увиду.

Имајући у виду наведену околност, односно да поднети захтев за заштиту права неспорно није уређен од стране подносиоца захтева, као и околност да је наручилац, како је несумњиво утврђено, позвао подносиоца захтева да уреди поднети захтев за заштиту дописом у којем је навео на који начин и у ком року предметни захтев треба да буде уређен, те како је упозорио подносиоца захтева на последице пропуштања уколико не уреди поднети захтев у року и на начин који је у позиву наведен, а које се састоје у одбацивању захтева за заштиту права, то Републичка комисија оцену наручиоца о непотпуности захтева за заштиту права налази исправном, односно жалбом оспорени закључак наручиоца утемељеним у одредбама ЗЈН, те у складу и са одредбама члана 59. став 1. и 2. ЗУП, прописом који се сходно примењује у поступку заштите права у поступцима јавних набавки, из чије садржине следи да под описаним околностима, наступа истоветна последица која се састоји у одбацивању конкретног поднеска. Наведено како са становишта одредби члана 164. ЗЈН којом је прописано да је забрањено подношење захтева за заштиту права ради постизања неког другог циља а не оног због ког је то право признато, тако и са становишта сходне примене члана 9. ЗУП, а у вези са чланом 9. ЗЈН, имајући у виду да је наручилац у конкретном случају поступао као првостепени орган.”

► **Из образложења одлуке Републичке комисије бр. 4-00-84/2018 од 10.05.2018. године:**

„...Републичка комисија указује да је имала у виду да је подносилац захтева у поднетом захтеву за заштиту права истакао да наручилац није одговорио на следећа питања подносиоца захтева:

- у партији б. ставка 2, није пружио објашњење појма „taper - point plus” нити је навео „еквивалент”;
- није одговорио на питање у вези са дозвољеношћу варијација задатих вредности тензионих профила у партији 7, ставке 1 - 4, на који начин је подносилац захтева спречен да поднесе прихватљиву понуду;

- наручилац такође за партију 7 није одговорио на питање подносиоца захтева у погледу дозвољености одступања од прописаног тензиног профила после 3 недеље, док за ставку 5 није дефинисан ни међупрофил, на шта је питањем од 05.01.2018. указано;
- наручилац за партију 8 није пружио објашњење појма «visi- black», “Wolfram-Rhenium” и „cutting microtip” нити је навео „еквивалент”.

У вези са наведеним, Републичка комисија указује да је наручилац у погледу указивања и захтеваних појашњења подносиоца захтева, објавио одговоре на Порталу јавних набавки дана 11.01.2018. године, у којима је под тачком 4, навео одговори на питања од тачке 6 до 21.

Стога, по оцени Републичке комисије, претходна указивања подносиоца захтева у садржинском смислу не представљају наводе захтева за заштиту права којима се оспорава нека радња наручиоца предузета у сачињавању конкурсне документације у смислу оправданости и могућности наручиоца да исте предвиди, већ искључиво понављање указивања подносиоца захтева упућених наручиоцу, у погледу којих подносилац захтева није био задовољан с обзиром да је на иста комисија наручиоца одговорила обједињено.

Наиме, уколико подносилац захтева није био задовољан одговором наручиоца у погледу наведених указивања и постављених питања, те уколико је сматрао да исте садрже евентуалне недостатке или неправилности у сачињеној конкурсној документацији, исте је могао да оспори поднетим захтевом за заштиту права.”

► **Из образложења одлуке Републичке комисије бр. 4-00-927/2017 од 17.10.2017. године:**

„...У конкретном случају, из указивања подносиоца захтева произилази да исти сматра да је наручилац предметну измену конкурсне документације објавио ван свог радног времена, за које сматра да је у конкурсној документацији као јасно и недвосмислено наведено да радно време наручиоца предвиђено за комуникацију са заинтересованим лицима представља период од понедељка до петка од 08:00 до 15:00 часова. За предметну радњу наручиоца подносилац захтева сматра да указује на недоследно поступање истог из ког разлога подносилац захтева да наручилац изврши измену конкурсне документације и усклади радње које предузима са радним временом које је навео као искључиво у комуникацији поводом предметног поступка јавне набавке.

Имајући у виду напред утврђено чињенично стање, Републичка комисија констатује да објављивањем обавештења о наставку поступка јавне набавке након донетог решења Републичке комисије број 4-00-161/2017 од 27.04.2017. године, које је наручилац извршио дана 23.06.2017. године у 18:18 часова, исти није поступио противно одредбама ЗЈН и предметне конкурсне документације, имајући у виду посебно да, из дела садржине конкурсне документације на који је указао подносилац захтева неспорно произилази да је истим регулисано на који начин и у које време заинтересована лица могу тражити од наручиоца додатне информације или појашњења у вези са припремањем понуда, у складу са одредбом члана 63. став 2. ЗЈН, а не, како то сматра подносилац захтева радно време наручиоца. Стога је неосновано указао подносилац захтева да након времена одређеног у конкурсној документацији за обраћање заинтересованих лица наручиоцу, исти не би смео да предузима радње које се односе на спровођење предметног поступка јавне набавке.

Републичка комисија је даљим увидом у садржину података објављених на Порталу јавних набавки, утврдила да је дана 29.06.2017. године у 16:43 часова наручилац објавио одговор поводом захтева за

додатним појашњењима конкурсне документације који су му били упућени од стране потенцијалних понуђача.

Из достављене документације утврђено је да се дана 26.06.2017. године и 27.06.2017. године подносилац захтева, у складу са чланом 63. став 2. ЗЈН обратио наручиоцу и писаним путем тражио од истог додатне информације у вези са припремањем понуде ради учешћа у поступку јавне набавке.

Како је одредбом члана 63. став 3. ЗЈН прописано да је у случају када добије од заинтересованог лица у писаном облику захтев за додатним информацијама или појашњењима у вези са припремањем понуде који може бити поднет најкасније пет дана пре истека рока за подношење понуда, наручилац дужан да у року од три дана од дана пријема захтева, одговор објави на Порталу јавних набавки и на својој интернет страници, то Републичка комисија констатује да је у конкретном случају наручилац, поступио у свему у законском року када је дана 29.06.2017. године објавио одговор на захтев за додатним појашњењима конкурсне документације, које је од стране подносиоца захтева примио дана 26.06.2017. године. Исто се односи и на захтев за додатним појашњењима конкурсне документације поднет од стране подносиоца захтева а примљен код наручиоца дана 27.06.2017. године.

Републичка комисија указује да неосновано подносилац захтева указује да је предметни одговор наручилац објавио неблаговремено, чиме је поступио супротно одредбама ЗЈН и ЗУП, имајући у виду да је исти објављен на Порталу јавних набавки у 16:43 часова, а конкурсном документацијом је било предвиђено да заинтересована лица могу тражити од наручиоца додатне информације или појашњења у вези са припремањем понуда, односно указати на евентуално уочене недостатке и неправилности у конкурсној документацији, у писаном облику, само у току радне недеље од понедељка до петка у периоду од 08:00 до 15:00 часова.

Наиме, како је то напред већ наведено, из садржине предметне конкурсне документације неспорно произилази да је истом у предметном делу дефинисано време и начин у којем заинтересована лица

могу тражити од наручиоца додатне информације или појашњења у вези са припремањем понуда, што није био предмет оспоравања од стране подносиоца захтева нити би могло бити од утицаја на одредбама ЗЈН прописана права заинтересованог лица, док су са друге стране и за обавезе наручиоца приликом предузимања радњи у поступку јавне набавке неспорно релевантни законски рокови одређени у данима, а не у сатима, како то сматра подносилац захтева. Стога је објављивањем одговора на Порталу јавних набавки поводом захтева за додатним појашњењима конкурсне документације дана 29.06.2017. године у 16:43 часова, наручилац у свему поступио у складу са одредбама ЗЈН.

Републичка комисија је затим утврдила да је на Порталу јавних набавки, дана 03.07.2017. године у 10:22 часова наручилац објавио обавештење о поднетом захтеву за заштиту права. Из садржине предметног обавештења утврђено је да је наручилац навео да задржава даље активности у поступку јавне набавке.

Из садржине документације која је достављена Републичкој комисији утврђено је да је наручилац дана 29.06.2017. године примио захтев за заштиту права подносиоца захтева. Како је одредбом члана 149. став 10. ЗЈН прописано да наручилац објављује обавештење о поднетом захтеву за заштиту права на Порталу јавних набавки и на својој интернет страници најкасније у року од два дана од дана пријема захтева за заштиту права, које садржи податке из прилога ЗЈ, то је наручилац благовремено, првог радног дана, (03.07.2017. године), након пријема предметног захтева за заштиту права објавио обавештење о истом на Порталу јавних набавки.

У погледу навођења подносиоца захтева да је наручилац прекршио одредбе ЗЈН када је предметно обавештење о поднетом захтеву за заштиту права објавио на Порталу јавних набавки 03.07.2017. године у 10:22 часова, након истека крајњег рока за подношење понуда који је одређен за 03.07.2017. године у 10:00 часова, чиме је поступио супротно одредби члана 11. ЗЈН, јер је остварио увид у имена понуђача који су благовремено поднели своје понуде, Републичка комисија указује да сходно одредби члана 149. став 9. у вези са чланом 150. став 1. ЗЈН,

захтев за заштиту права не задржава даље активности наручиоца у поступку јавне набавке до одлуке о додели уговора о јавној набавци, те стога начином на који је предузео предметну радњу и објавио наведено обавештење дана 03.07.2017. године у 10:22 часова наручилац није прекршио одредбе ЗЈН, а посебно није повредио начело транспарентности поступка јавне набавке из члана 11. ЗЈН.”

► **Из образложења одлуке Републичке комисије бр. 4-00-491/2018 од 06.07.2018. године:**

„...Чланом 63. став 2. ЗЈН прописано је да заинтересовано лице може, у писаном облику тражити од наручиоца додатне информације или појашњења у вези са припремањем понуде, при чему може да укаже наручиоцу и на евентуално уочене недостатке и неправилности у конкурсној документацији, најкасније пет дана пре истека рока за подношење понуда.

Чланом 61. став 1. ЗЈН прописано је да је наручилац дужан да припреми конкурсну документацију тако да понуђачи на основу ње могу да припреме прихватљиву понуду.

Чланом 76. став 2. ЗЈН је прописано да наручилац у конкурсној документацији одређује додатне услове за учешће у поступку јавне набавке у погледу финансијског, пословног, техничког и кадровског капацитета увек када је то потребно имајући у виду предмет јавне набавке.

Чланом 76. став 6. ЗЈН је прописано да наручилац одређује услове за учешће у поступку тако да ти услови не дискриминишу понуђаче и да су у логичкој вези са предметом јавне набавке.

Из напред утврђеног чињеничног стања произилази да је наручиоцу дана 25.04.2018. године било указано да Закон о заштити становништва од заразних болести не познаје термин систематске и несистематске дератизације и да је наручилац дана 30.04.2018. године (дакле

истог дана када је подносилац захтева поднео захтев за заштиту права) објавио на Порталу јавних набавки одговор „да ће прихватити доказе о реализацији закључених уговора било ког референтног наручиоца уколико се исте односе на вршење систематске дератизације управо из разлога наведеног у ставу Републичке комисије“. Имајући у виду да из садржине одговора наручиоца несумњиво произилази „да ће наручилац прихватити доказе о реализацији закључених уговора било ког референтног наручиоца управо из разлога наведеног у ставу Републичке комисије“, Републичка комисија налази да терминологија наведена у оквиру додатног услова као појам „систематска“ дератизација није кључна за наручиоца, с обзиром на то да је исти истакао да прихвата констатацију из решења Републичке комисије у оквиру којег је наведено да Закон о заштити становишта од заразних болести (Службени гласник РС бр.15/2016) не познаје термин систематска и несистематска дератизација, већ прописује ко је дужан да је спроводи, циљ, начин и у којим објектима. Такође, како из садржине одговора наручиоца произилази да се термин систематска дератизација односи на намеру да се организовано и плански изврши дератизација на одређеној територији, то по оцени Републичке комисије, несумњиво произилази да термин који користи наручилац под називом систематска дератизација није значајан са становишта испуњености додатног услова „пословног капацитета“, што конкретно за понуђаче значи да ће уколико у понуди доставе потврде било ког референтног наручиоца из којих произилази да су организовано и плански извршили дератизацију на одређеном простору доказати да испуњавају додатни услов прописан у оквиру „пословног капацитета“. Услед наведеног, околност да ли ће потврде референтних наручиоца садржати појмове као што су систематска или несистематска дератизација је ирелевантана са становишта оцене прихватљивости понуде понуђача, с обзиром на то да ће у конкретном случају једино релевантно за наручиоца бити да оцени да ли су понуђачи организовано и плански извршили дератизацију на одређеном простору. Имајући у виду наведено, по оцени Републичке комисије, овако сачињеном конкурсном документацијом наручилац је омогућио учешће свим понуђачима који могу да докажу да су плански и организовано реализовали услуге дератизације у износу од 30.000.000,00 динара без ПДВ-а, без обзира да ли је она систематска или несистематска јер наведене термине несумњи-

во Закон о заштити становишта од заразних болести (Службени гласник РС бр.15/2016) не познаје. Имајући у виду наведено, Републичка комисија оцењује, да конкурсна документација у овом делу није сачињена супротно члану 61. став 1. ЗЈН, а у вези са чланом 76, ст. 2. и 6. ЗЈН, нити је истом ограничена конкуренција понуђача у смислу члана 10. став 1. ЗЈН."

► **Из образложења одлуке Републичке комисије бр. 4-00-917/2017 од 21.07.2017. године:**

"...Чланом 3. став 1. тачка 33) ЗЈН прописано је да је понуда прихватљива ако је благовремена, коју наручилац није одбио због битних недостатака, која је одговарајућа, која не ограничава, нити условљава права наручиоца или обавезе понуђача и која не прелази износ процењене вредности јавне набавке.

Чланом 61. став 1. ЗЈН прописано је да наручилац припрема конкурсну документацију тако да понуђачи на основу ње могу да припреме прихватљиву понуду.

Чланом 70. став 1. ЗЈН прописано је да техничке спецификације и пројектна документација, у смислу овог закона, представљају техничке захтеве који су обавезни и саставни део конкурсне документације у којима су предвиђене описане карактеристике добара, услуга или радова. Оне морају омогућити да се добра, услуге и радови који се набављају опишу на начин који је објективан и који одговара потребама наручиоца.

Чланом 107. став 1. ЗЈН прописано је да је наручилац дужан да у поступку јавне набавке, пошто прегледа и оцени понуде, одбије све неприхватљиве понуде.

Сходно цитираним одредбама, Републичка комисија најпре указује да је неопходно да наручилац припреми јасну конкурсну документацију, са описом предмета јавне набавке те захтеваним техничким спецификацијама као и навођењем доказа којима се доказује испуње-

ност истих, а самим тим и начином на који ће ценити понуде за учешће у предметном поступку, а како би потенцијални понуђачи на основу тако постављених захтева могли да поступе при изради своје понуде како би иста била оцењена као одговарајућа те прихватљива.

Наиме, кроз техничке спецификације, наручилац дефинише техничке захтеве које има у погледу добара која представљају предмет набавке у конкретном случају, који при томе морају бити такви да понуђачи на основу њих могу јасно да утврде које карактеристике понуђено добро мора да испуњава како би његова понуда била оцењена као одговарајућа, те опредељује доказе којима се доказује испуњеност истих. Искључиво на основу захтева тако сачињене конкурсне документације, наручилац приликом вршења стручне оцене понуда у конкретном случају, заснива своју оцену о томе да ли је понуда понуђача одговарајућа.

У предметном поступку јавне набавке наручилац је за предметну ставку (Подлога терена) предвидео одређене техничке карактеристике које понуђено добро мора да испуњава, тј. да подлога, поред осталог, мора да поседује „експанзионе траке“ предвиђених димензија.

Подносилац захтева је понудио подлогу произвођача „Gerflor“ – Powergame, за коју је доставио извод из каталога у којем нема података о постојању експанзионих трака. Ради утврђивања спорне околности наручилац је, сходно одредби члана 93. став 1. ЗЈН, од подносиоца захтева захтевао да достави доказ из ког се види да понуђена подлога за терен поседује експанзионе траке.

Дана 22.06.2017. године, наручилац је примио допис подносиоца захтева, у којем није доставио доказ о постојању спорне техничке карактеристике, већ се указује на „мане“ које имају подлоге за терен које садрже експанзионе траке (плоче искачу услед ширења на сунцу), указујући да само подлога произвођача „Bergo multisport“ има експанзионе траке, док су остали произвођачи успели „да реше проблем са ширењем плоча на сунцу, те нема потребе да постављају експанзионе траке“, на који начин је индиректно потврдио да подлога за терен коју је понудио нема експанзионе траке.

Стога, имајући у виду да је наручилац конкурсном документацијом прецизирао да подлога која се нуди треба да садржи „експанзионе траке“, а да са друге стране подносилац захтева у својој понуди (извод из каталога), а касније и у појашњењима понуде није доказао да понуђена подлога садржи тражену техничку карактеристику (експанзионе траке), Републичка комисија указује да је наручилац правилно поступио када је његову понуду оценио као неприхватљиву, сходно одредби члана 3. став 1. тачка 33) ЗЈН, а у вези са одредбом члана 107. став 1. ЗЈН. Наведено из разлога, што је одредбом члана 61. став 1. ЗЈН, прописана обавеза наручиоца да припреми конкурсну документацију тако да понуђачи на основу ње могу да припреме понуду која мора бити у складу са захтевима из конкурсне документације, те је у конкретном случају без утицаја да ли су карактеристике подлоге коју је понудио подносилац захтева „боље“ односно „напредније“, све док се предметни поступак реализује по конкурсној документацији у којој је изричито захтевано да подлога мора да садржи експанзионе траке, а притом подносилац захтева овај технички захтев није благовремено, сходно одредби члана 149. став 3. ЗЈН, оспорио подношењем захтева за заштиту права.“

► **Из образложења одлуке Републичке комисије бр. 4-00-798/2018 од 16.08.2018. године:**

„...У конкретном случају, како произлази из утврђеног чињеничног стања, наручилац је у позиву за подношење понуда и конкурсној документацијом предвидео да ће уговор за предметну јавну набавку доделити применом критеријом економски најповољније понуде. У погледу предвиђеног критеријума, у складу са одредбама ЗЈН, наручилац је предвидео и елементе које намерава да примени, као и методологију доделе пондере за сваки предвиђени елемент критеријума. Полазећи од наведеног, како је даље утврђено, наручилац је предвидео укупно пет елемената критеријума економски најповољније понуде, с тим што је као пети елемент предвидео „новчана вредност понуђених мобилних апарата“ за који је могуће добити максимално 20 пондера. Како произлази из методологије за доделу пондера за наведени елемент

критеријума, наручилац је као релевантну вредност за израчунавање истих узео новчану вредност понуђених мобилних апарата са ПДВ, при чему је ставио напомену да иста не може бити мања од 1.300.000,00 динара, те да се у обзир узима цена из обрасца понуде – конкретно обрасца структуре цене.

Имајући у виду наведено, односно околност да је наручилац у предметном поступку предвидео да ће додела пондера за пети елемент критеријума економски наповољније понуде „новчана вредност понуђених мобилних апарата” вршити применом методологија која приликом израчунавања узима у обзир цену са ПДВ исказану у понуди, а која околност са друге стране јесте била предмет питања и појашњења у складу са чланом 63. став 2. ЗЈН, у смислу да је за пети елемент критеријума „новчана вредност понуђених мобилних апарата” укупна вредност одређена као минималне за понуђене апарате од 1.300.000,00 динара вредност са ПДВ, али коначна садржина конкурсне документације у предметном делу није оспорена у фази пре истека рока за подношење понуда од стране било ког заинтересованог лица, оцена је Републичке комисије, да у конкретном случају наручилац није повредио члан 93. став 3. ЗЈН, како је истакао подносилац захтева, када је позвао изабраног понуђача да исправи, како је назвао „техничку грешку” у погледу уписане цене без ПДВ за новчани износ понуђених мобилних апарата.

Наведено из разлога, што је, како је већ указано, новчана вредност понуђених мобилних апарата са ПДВ као таква захтевана конкурсном документацијом као елемент који се примењује у формули за пондерисање. Дакле, с обзиром на то да је у конкретном случају цена са ПДВ била меродавна за израчунавање пондера за пети елемент критеријума, неосновано је истицање подносиоца захтева да је наручилац позивањем изабраног понуђача да исправи рачунску грешку, коју наручилац при томе с обзиром на понуђену цену са ПДВ и износ ПДВ, те начин на који је иста уписана 3.333.33,33 сматра техничком грешком, извршио промену елемената понуде у смислу да је неприхватљиву понуду учинио прихватљивом.

Стога, имајући у виду да у предметном поступку јавне набавке наручилац није захтевао исправку грешке у погледу цене са ПДВ која се с обзиром на одредбе предметне конкурсне документације једина узима у обзир и примењује као релевантна у формули за пондерисање, те како сходно томе и износ ПДВ у понуди изабраног понуђача рачунски одговара исказаној новчаној вредности са ПДВ, док са друге стране новчани износ без ПДВ ни на који начин није представљао елемент предвиђене методологије за доделу пондера, захтев наручиоца да се изабрани понуђач сагласи са исправком очигледне техничке грешке у смислу да се уместо 3.333.33,33 без ПДВ како је уписао изабрани, сматра да је уписао 3.333.333,33 динара без ПДВ, а што је сам наручилац закључио увидом у садржину предметног обрасца, не представља повреду члана 93. став 3. ЗЈН како је истакао подносилац захтева, односно промену цене као битног елемента, будући да је и наручилац у позиву за сагласност с обзиром на начин на који је уписана вредност без ПДВ, те сходне томе узимајући у обзир износ са ПДВ и ПДВ као усаглашене, правилно тражио исправку као исправку техничке грешке.”

2. НЕОСНОВАНА ОСПОРАВАЊА РАДЊИ НАРУЧИОЦА У ВЕЗИ СА ТЕХНИЧКИМ СПЕЦИФИКАЦИЈАМА

Техничке спецификације су одредбом члана 70. став 1. ЗЈН-а прописане као обавезни и саставни део конкурсне документације у којима су предвиђене описане карактеристике добара услуга и радова које морају омогућити објективно описивање предметних добара, радова и услуга на начин који одговара потребама наручиоца. Наведена одредба указује на значај описа предмета јавне набавке који је законодавац дао одредбама о техничким спецификацијама, будући да их свака конкурсна документација сачињена за спровођење поступка јавне набавке мора садржати сходно природи и врсти поступка јавне набавке.

Оспоравања техничких спецификација од стране заинтересованих лица, у фази поступка јавне набавке пре истека рока за подношење понуда, углавном је засновано на наводима којима се оспорава постојање објективне потребе наручиоца за предметним техничким карактеристикама, те на довођење у везу оспорених одредби конкурсних документација о техничким спецификацијама са одредбом члана 10. ЗЈН којом је прописано начело обезбеђивања конкуренције предвиђено одредбом. И док неки од подносилаца захтева оспоравају начин на који су дефинисане техничке спецификације сматрајући да не постоји потреба да се од стране наручиоца прибављају добра која имају захтеве техничких спецификација које подразумевају прибављање предметних добра, радова или услуга високог квалитета, постоји и изванредан број потенцијалних понуђача који сматрају да треба променити техничке спецификације тако да се кроз снижавање или изостављање одређених техничких захтева прошири круг оних који могу да конкуришу у конкретном поступку јавне набавке. Како је у значајном броју оваквих поступака заштите права постојало јасно и недвосмислено образложење објективних потреба наручиоца, који су аргументовано износили у одговорима на поднете захтеве за до-

датним појашњењима конкурсне документације и/или у одговорима на захтев за заштиту права зашто су им, имајући у виду конкретне потребе током реализације предметне јавне набавке, потребна добра, радови или услуге управо прописаних техничких карактеристика, те како Републичка комисија није могла да у околностима конкретних поступака јавних набавки који су били оспорени поднетим захтевима за заштиту права утврди ограничење конкуренције начином њиховог прописивања, већ само непостојање пословних интереса конкретног заинтересованог лица да поднесе понуду, то су овакви захтеви за заштиту права оцењени као неосновани. Такође, од стране одређеног круга заинтересованих лица су неосновано оспораване техничке спецификације са становишта њихове недовољне одређености и прецизности, а да притом пре истека рока за подношење понуда не постоји, у смислу члана 63. став 2. ЗЈН, јасно указивање на такве наводне недостатке конкурсне документације, на начин на који се после техничке спецификације оспоравају у поднетим захтевима за заштиту права, већ су иста уопштене природе уколико је уопште и постојала комуникација у фази пре истека рока за подношење понуда.

Оспоравања техничких спецификација након истека рока за подношење понуда, са становишта њихове испуњености у понудама које су достављене у поступцима јавних набавки оспореним поднетим захтевима за заштиту права, је у извесном броју ситуација довело до потребе да се исте спорне околности додатно испитају и утврде, применом одредбе члана 93. став 1. ЗЈН, а често у ситуацији када се конкурсном документацијом тражи више доказа на име испуњености техничких спецификација, околност што неки од захтеваних доказа нису приложени, све док се испуњеност техничких спецификација може утврдити из других доказа приложених у поднетим понудама, је била без утицаја на стручну оцену достављених понуда, те су самим тим такви наводи захтева за заштиту права оцењивани као неосновани. У овој фази поступка јавне набавке уочено је и да понуђачи неосновано покушавају да оспоре понуде из разлога недостављања доказа битних за техничку могућност да се изврши одређена услуга, која одредбама конкурсне документације није јасно била предвиђена ни као обавеза коју понуђач мора извршити, нити је праћена обавезом доставе доказа у понуди који се односе на захтеване услуге.

► **Из образложења одлуке Републичке комисије бр. 4-00-101/2018 од 13.03.2018. године:**

„...Републичка комисија констатује да је, с обзиром на садржину поднетог захтева за заштиту права, одговора наручиоца који је дат подводом истог као и садржину конкурсне документације, неспорно да је у оквиру наведеног дела конкурсне документације, у табеларном приказу кроз који су опредељене техничке спецификације за добра која су предмет јавне набавке, у колони насловљеној као “Димензионе толеранције/Геометријске толеранције”, за одређени број позиција назначено да димензиона толеранција мора бити класе б или боља.

Републичка комисија констатује да из аргументације изложене у оквиру поднетог захтева за заштиту права произилази закључак да подносилац захтева, пре свега, сматра да је реч о техничком захтеву који не представља реалну потребу наручиоца јер исти није дефинисан као минимални технички захтев у документацији опреме за чије се одржавање набављају добра која су предмет јавне набавке тако да је у том смислу довољна класа нормалних толеранција као и због тога што циљеви које намерава да оствари њиховом уградњом, по његовом мишљењу, не представљају разлог који оправдава постојање објективне потребе да се прибаве добра чија је димензиона толеранција класе б или боља.

У вези са тим, Републичка комисија констатује да је чланом 70. став 1. ЗЈН, између осталог, прописано да техничке спецификације морају омогућити да се добра, услуге или радови који се набављају опишу на начин који је објективан и који одговара потребама наручиоца.

Међутим, у смислу одредбе члана 70. став 1. ЗЈН а у вези члана 52. став 1. ЗЈН, процена потреба као радња која претходи спровођењу одређеног поступка јавне набавке, представља овлашћење наручиоца које је подложно контроли али од стране других државних органа, надлежних за надзор над његовим пословањем.

Према члану 139. у вези члана 149. став 2. ЗЈН уколико, на начин предвиђен законом, буде инициран поступак заштите права, надлеж-

ност Републичке комисије је ограничена на питање да ли су радње које је, након што је покренут поступак јавне набавке поводом којег је поднет разматрани захтев за заштиту права, наручилац предузимао ради његовог спровођења, у складу са одредбама ЗЈН.

Републичка комисија констатује да у том смислу једино питање које може бити предмет разматрања у конкретном случају представља питање да ли је поднетим захтевом основано указано да је тиме што је у техничкој спецификацији за одређени број позиција назначио да димензиона толеранција мора бити класе б или боља представља наручилац извршио повреду члана 10. ЗЈН.

У том смислу, Републичка комисија констатује да из аргументације изложене у оквиру поднетог захтева произилази закључак да подносилац захтева свој став о томе да је начином на који је у овом делу дефинисана техничка спецификација за предметну јавну набавку извршена повреда члана 10. ЗЈН заснива на тези да само произвођач SKF има у стандардном производном програму добра димензионе толеранције класе б или боље, док сви остали произвођачи производе спорне лежајеве, чак и када су унапређених техничких карактеристика, у класи нормалних димензионих толеранција у оквиру свог стандардног производног програма што и декларишу у каталозима (кроз ознаке РN или РO, без додатних ознака), док лежајеве класе б (или боље) производе искључиво у изведби која се означава посебним додатним ознакама (Р6, Р5), што према њему значи да ти лежајеви представљају "специјалну изведбу".

С обзиром на наведену аргументацију подносиоца захтева, Републичка комисија констатује да је на основу анализе садржине одељка 3 – „Техничка спецификација“ (чија је коначна садржина утврђена кроз измену конкурсне документације објављене дана 04.01.2018. године на Порталу јавних набавки) утврдила да приликом дефинисања захтева да за одређени број добара димензиона толеранција мора бити класе б или боља, наручилац уопште није определио и захтев да таква добра истовремено морају бити део стандардног производног програма.

Такође, Републичка комисија је утврдила да ни доказивање чињенице да су понуђена добра која испуњавају наведени технички захтев није дефинисано тако да податак о димензионој толеранцији мора бити декларисан искључиво у оквиру произвођачког каталога.

Наиме, у оквиру одељка 3 – „Техничка спецификација“, у тачки 3.3. која је насловљена као „Техничка документација која се доставља као саставни део понуде, а којом се доказује да понуђена добра испуњавају захтеване техничке карактеристике“, наручилац је определио да је уз понуду обавезно приложити каталоге или изводе из каталога произвођача понуђених лежајева на српском или енглеском језику за све предметне лежајеве (у штампаном или електронском облику), уз напомену да каталози морају да садрже све понуђене лежајеве.

Међутим, истовремено наручилац је определио да се за позиције које због своје специфичности (велике димензије, мале серије производње, производње по специјалној наруџби и слично) нису у стандардном каталогу произвођача, као доказ техничке усаглашености, може доставити технички цртеж оверен од стране произвођача који садржи све релевантне информације као и каталог, који ће се сматрати изводом из каталога произвођача, уз напомену да задржава право провере аутентичности добијених извода из каталога код произвођача.

Такође, у истом делу конкурсне документације наручилац је одредио да се уколико у оригиналном каталогу нису дате карактеристике нити стандард понуђеног лежаја усаглашеност доказује овереном и потписаном изјавом од стране одговорног менаџера за управљање квалитетом из фабрике која производи понуђена добра или овереном и потписаном изјавом од стране одговорног лица за квалитет без обзира на то где су та добра произведена-на којој локацији произвођача, уз напомену да задржава право провере аутентичности добијене изјаве код произвођача.

Поред наведеног, Републичка комисија констатује да је на основу увида у изводе произвођачких каталога, које је подносилац захтева доставио као прилог поднетог захтева, утврдила да из њихове садржине произилази да поред добара у класи нормалних димензионих

толеранција, део производног програма и то не само код произвођача SKF, већ и код других произвођача - Schaeffler, ZKL, NSK, TIMKEN, RKB, ZVL, URB, MPZ и SNR, представљају и добра димензионе толеранције класе б или боље, те да је јасно опредељено да као таква могу бити предмет испоруке, што истовремено значи да с обзиром на садржину аргументације изнете у предметном захтеву за заштиту права не постоји утемељење за закључак да је у конкретном случају извршено ограничење конкуренције тиме што предметна јавна набавка није обликована по партијама с обзиром на чињеницу да се за 167 позиција (112 позиција лежајева и 55 позиција кућишта и хилзни) не захтевају повишене класе тачности, односно да је због тога могућност учешћа у предметном поступку јавне набавке ограничена само на оне понуђаче који обавезно за један део позиција имају могућност да понуде лежајеве произвођача SKF.

Имајући у виду утврђено чињенично стање, Републичка комисија констатује да са становишта аргументације изнете у разматраном захтеву за заштиту права није утврђено да је тиме што је у техничкој спецификацији за одређени број позиција назначио да димензиона толеранција мора бити класе б или боља, наручилац извршио повреду члана 10. ЗЈН, односно да је тиме ограничена конкуренција.”

► **Из образложења одлуке Републичке комисије бр. 4-00-150/2018 од 30.03.2018. године:**

„...Чланом 10. став 1. ЗЈН прописано је да је наручилац дужан да у поступку јавне набавке омогући што је могуће већу конкуренцију, док је ставом 2. овог члана прописано да наручилац не може да ограничи конкуренцију, а посебно не може онемогућавати било којег понуђача да учествује у поступку јавне набавке неоправданом употребом преговарачког поступка, нити коришћењем дискриминаторских услова, техничких спецификација и критеријума.

Чланом 70. став 1. ЗЈН прописано је да техничке спецификације и пројектна документација, у смислу овог закона, представљају технич-

ке захтеве који су обавезни и саставни део конкурсне документације у којима су предвиђене описане карактеристике добара, услуга или радова. Оне морају омогућити да се добра, услуге и радови који се набављају опишу на начин који је објективан и који одговара потребама наручиоца.

Из цитираних законских одредби произилази да је наручилац дужан да техничке карактеристике добара који су обавезни и саставни део конкурсне документације предвиди на начин да омогући да добра која се набављају опишу на начин који је објективан и који одговара потребама наручиоца, с тим да истим не може онемогућавати било којег понуђача да учествује у јавној набавци. Такође, наручилац није обавезан да их дефинише тако да постављене захтеве може да испуни сваки од заинтересованих понуђача, већ је потребно да исте одреди тако да буду у складу са његовим објективним потребама.

У конкретном поступку јавне набавке наручилац је за захтевано добро – булдожер са рипером, предвидео техничке карактеристике које исто мора да поседује, између осталог и клиренс који је од претходно захтеваних мин. 615 mm смањено на мин. 580 mm, након указивања подносиоца захтева, а у циљу проширења конкуренције међу понуђачима.

Поднетим захтевом за заштиту права подносилац захтева је оспорио прописану вредност предметне техничке карактеристике клиренс, те је истакао захтев за измену конкурсне документације на начин да се захтеваној вредности клиренса од мин. 580 mm додели толеранција од 10 mm, уз указивање да исто не би утицало на проходност машине те да тражене техничке карактеристике одговарају само одређеном понуђачу.

Имајући у виду утврђено чињенично стање, Републичка комисија указује да је наручилац датом аргументацијом којом оправдава своје потребе за оспореном техничком карактеристиком образложио да је у конкретном случају исту предвидео на начин који је објективан и који одговара његовим потребама сходно одредби члана 70. став 1. ЗЈН. Наиме, наручилац је, оправдавајући разлоге због којих је пред-

видео вредност клиренса од мин. 580 mm, указао на екстремно тешке услове радне средине, који постоје на површинском копу, а услед чега управо од величине клиренса зависи могућност примене и ефекат рада машине. У том смислу, Републичка комисија је прихватила као основу аргументацију наручиоца којом је образложио разлоге услед којих би свако додатно смањење клиренса имало лош ефекат на рад машине и могућност њене примене у конкретном случају, а с обзиром на то да ће се како је навео, предметно добро користити за рад у другом угљеном слоју и његовој повлати, где је присутна велика заводњеност терена и где је носивост тла због тога додатно смањена, а где би с обзиром на опремљеност рипером односно околност што је исто веће маса него стандардна машина, машина са малим клиренсом имала честа заглављивања. Поред наведеног, наручилац је додатно указао и на искуство које поседује у експлоатацији булдожера који имају клиренс мањи од 580 mm, а са којима има доста проблема у смислу заглављивања у блату, отежан транспорт са локације на локацију, смањену ефективност у раду и повећану потрошњу горива.

Имајући у виду околност што је наручилац, на захтев подносиоца захтева као заинтересованог лица, примарно одређену вредност клиренса од 615 mm смањио на 580 mm уз образложење да разлика од 35 mm не утиче у великој мери на проходност машине, те изнету аргументацију наручиоца којом образлаже своје потребе које има приликом коришћења и експлоатације предметног добра а услед којих не може прихватити додатно смањење клиренса, као и околности да је захтевани клиренс од 580 mm оспорен кроз констатацију подносиоца захтева да измењена техничка карактеристика (на начин на који он сугерише – додатна толеранција од 10 mm) не би утицала на проходност машине, те да је наручилац на иста питања и захтеве давао „потпуно различите и недоследне одговоре“ које околности не одговарају фактичком стању, Републичка комисија је оценила да подносилац захтева неосновано оспорава поступање наручиоца у делу дефинисања предметне техничке карактеристике, у смислу одредбе члана 70. став 1. ЗЈН.

Сходно напред наведеном, Републичка комисија налази да је наручилац оправдао разлоге због којих је захтевао оспорену вредност предметне техничке карактеристике клиренс, тј. да је иста прописана

у складу са одредбом члана 70. став 1. ЗЈН, услед чега је разматрани навод подносиоца захтева оценила као неоснован.”

► **Из образложења одлуке Републичке комисије бр. 4-00-160/2018 од 04.04.2018. године:**

„...Републичка комисија је дана 16.03.2018. године наручиоцу упутила допис којим је захтевано да се наручилац изјасни зашто је захтевао да „сила тракције” багера треба да буде минимум 220 kN, тј. да се изјасни због чега није прихватљива вредност од минимум 198 kN, имајући у виду наводе поднетог захтева за заштиту права.

Дана 28.03.2018. године, наручилац је Републичкој комисији доставио изјашњење у вези са захтеваном вредношћу „силе тракције од минимум 220 kN”, указујући том приликом да сила тракције мора бити највећа могућа јер ће машина радити у парковима и зеленим површинама где јесте или није извршена култивација. Наведено подразумева изузетно тешке услове рада због неравног терена, који је често блатњав и травнат што подразумева изузетно клизаве површине на којима багер врши неопходне радове. Наручилац даље наводи да је за такве терене неопходна што већа сила тракције како не би дошло до клизања машине, те како би могла уопште да се искористи сила коју има на врху кашике. Такође, указује се да је конкретна машина потребна за вађење свих врста пањева, што је изузетно тежак посао, који без велике силе тракције уопште није могуће урадити. Наручилац напомиње да су техничке карактеристике предметног добра дефинисане као одраз потребе наручиоца да у вршењу своје делатности обезбеди несметан и квалитетан рад, те да захтеване карактеристике имају функцију да олакшају рад службе како би се извршили послови који су од изузетног значаја за делатност наручиоца.

Чланом 10. став 1. ЗЈН прописано је да је наручилац дужан да у поступку јавне набавке омогући што је могуће већу конкуренцију, док је ставом 2. овог члана прописано да наручилац не може да ограничи конкуренцију, а посебно не може онемогућавати било којег понуђача

да учествује у поступку јавне набавке неоправданом употребом преговарачког поступка, нити коришћењем дискриминаторских услова, техничких спецификација и критеријума.

Чланом 70. став 1. ЗЈН прописано је да техничке спецификације и пројектна документација, у смислу овог закона, представљају техничке захтеве који су обавезни и саставни део конкурсне документације у којима су предвиђене описане карактеристике добара, услуга или радова. Оне морају омогућити да се добра, услуге и радови који се набављају опишу на начин који је објективан и који одговара потребама наручиоца.

Из цитираних законских одредаба произилази да је наручилац дужан да техничке карактеристике добара који су обавезни и саставни део конкурсне документације предвиди на начин да омогући да добра која се набављају опишу на начин који је објективан и који одговара потребама наручиоца, с тим да истим не може онемогућавати било којег понуђача да учествује у јавној набавци. Такође, наручилац није обавезан да их дефинише тако да постављене захтеве може да испуни сваки од заинтересованих понуђача, већ је потребно да исте одреди тако да буду у складу са његовим објективним потребама.

У конкретном поступку јавне набавке наручилац је набављао радну машину – багер, за који је, између осталог, предвидео да треба да поседује „максималну силу тракције од минимум 220 kN“, као и да „укупна дужина багера буде максимум 9.400 mm“.

Поднетим захтевом за заштиту права подносилац захтева је оспорио прописане вредности у делу техничких карактеристика „силе тракције“ и „дужине багера“, те је истакао захтев за измену конкурсне документације тако да максимална сила тракције буде минимум 198 kN уместо предвиђених 220 kN, као и да дужина багера буде максимално 9.530 mm уместо предвиђених 9.400 mm, уз констатацију да измењене техничке карактеристике не би утицале на квалитет и експлоатацију багера, указујући да тражене техничке карактеристике испуњава искључиво произвођач радних машина „SANWORD“, на који начин је повређено начело конкуренције међу понуђачима.

Имајући у виду утврђено чињенично стање, Републичка комисија указује да је наручилац датом аргументацијом којом оправдава своје потребе за две оспорене техничке карактеристике образложио да је у конкретном случају оспорене техничке карактеристике предвидео на начин који је објективан и који одговара његовим потребама сходно одредби члана 70. став 1. ЗЈН. Наиме, наручилац је у достављеном одговору оправдавајући разлоге због којих је предвидео максималну дужину багера од 9.400 mm указао да поседује приколицу која има димензије које одговарају прописаној дужини багера а коју ће користити за превоз багера до различитих места у граду на којима је потребно да багер обавља предметне послове. С обзиром на наведено, наручилац правилно указује да уколико би набавио багер који нема дужину предвиђену у конкурсној документацији, да исти не би било могуће експлоатисати с обзиром на димензије приколице за утовар коју већ поседује наручилац (а која је истих димензија као багер који се набавља), тј. да у том случају наручилац не би имао могућности да такав багер превезе до места на којем је потребно да исти обавља предметне послове, што би последично довело до немогућности коришћења багера услед немогућности да исти транспортује.

Са друге стране, оправдавајући захтев због ког је тражено да „сила тракције“ буде минимум 220 kN, наручилац је најпре истакао да је овакав захтев постављен с обзиром на место на којем је предвиђено да багер ради, указујући да ће багер обављати послове у парковима и на зеленим површинама на којима јесте или није извршена култивација терена, те да је неопходно да сила тракције буде највећа могућа с обзиром на тешке услове рада услед неравног терена, који је често блатњав, травнат и изузетно клизав што знатно отежава рад багера. Због наведених тешкоћа којима може бити изложена машина приликом рада на терену на оваквом терену, неопходна је минимална наведена сила тракције од 220 kN, како не би дошло до клизања багера, односно како би могла уопште да се искористи сила коју багер има на врху кашике. Поред наведеног, наручилац је појаснио да ће се багер користити и за вађење свих врста пањева, што је изузетно тежак посао који није могуће урадити без велике вредности силе тракције.

Имајући у виду изнету аргументацију наручиоца којом образлаже своје потребе које има приликом коришћења и експлоатације предметног багера, које су условиле оспорене техничке захтеве за одређеном дужином багера и силом тракције, полазећи од околности да су исте оспорене кроз констатацију подносиоца захтева да измењене техничке карактеристике (на начин на који он сугерише) не би утицала на „квалитет“ и „функционалну употребу“ радне машине, Републичка комисија је утврдила да су неосновани наводи којима се оспорава поступање наручиоца у делу оспорене две техничке карактеристике, у смислу одредбе члана 70. став 1. ЗЈН.

Сходно напред наведеном, Републичка комисија указује да је наручилац оправдао разлоге због којих је захтевао оспорене вредности наведених техничких карактеристика, тј. да су исте прописане у складу са одредбом члана 70. став 1. ЗЈН, услед чега је разматрани навод подносиоца захтева оценила као неоснован.”

► **Из образложења одлуке Републичке комисије бр. 4-00-301/2018 од 14.05.2018. године:**

„...Даљим увидом у садржину података објављених на Порталу јавних набавки, утврђено је да је наручилац на питање заинтересованог лица „Да ли смеша за кондиционирање воде може бити и на органској и на неорганској бази“ наручилац дао одговор да течна смеша за кондиционирање воде може бити и на органској и на неорганској бази с тим да не сме садржати у себи оне неорганске материје које постројење доводе у Seveso постројења (одговор бр. Е.05.01.-136179/1-18 од 16.03.2018. године).

Такође, наручилац је на питање заинтересованог лица у вези са доказним средством на околност доказа које је неопходно доставити да би наручилац утврдио да понуђена опрема испуњава све техничке спецификације, између осталог навео да уз понуду неопходно доставити каталожки материјал зупчастих плоча које понуђачи нуде, односно било које друге материјале за облагање танкване, које могу пону-

дити а у складу са захтевима из конкурсне документације (одговор бр. Е.05.01.-136185/1-18 од 16.03.2018. године).

Чланом 10. став 1. ЗЈН прописано је да је наручилац дужан да у поступку јавне набавке омогући што је могуће већу конкуренцију, док је ставом 2. прописано да наручилац не може да ограничи конкуренцију, а посебно не може онемогућавати било којег понуђача да учествује у поступку јавне набавке, неоправданом употребом преговарачког поступка, нити коришћењем дискриминаторских услова, техничких спецификација и критеријума.

Чланом 70. став 1. ЗЈН прописано је да техничке спецификације и пројектна документација, у смислу овог закона, представљају техничке захтеве који су обавезни и саставни део конкурсне документације у којима су предвиђене описане техничке карактеристике добара, услуга или радова. Оне морају омогућити да се добра, услуге или радови који се набављају опишу на начин који је објективан и који одговара потребама наручиоца.

Чланом 71. став 1. тачка 2. ЗЈН прописано је да наручилац одређује техничке спецификације и у виду карактеристика или функционалних захтева, који могу укључивати и еколошке карактеристике и захтеве у погледу енергетске ефикасности, који морају бити довољно прецизни и јасни како би понуђачи могли да припреме одговарајуће понуде, а наручиоци да набаве добра, услуге или радове који су у складу са њиховим објективним потребама у складу са њиховим објективним потребама.

Имајући у виду напред утврђено чињенично стање и цитиране одредбе закона Републичка комисија је као неосноване оценила све разматране наводе подносиоца захтева којима је оспорен начин на који је конкурсном документацијом наручилац предвидео техничке спецификације добара која су предмет јавне набавке, како у погледу техничких захтева у вези са заштитом танкване и врсте базе смеше за кондиционирање омекшане воде тако и у вези са указивањем подносиоца да су техничке карактеристике сачињене на начин да је фа-

воризован производ који нуди понуђач „Овекс Инжињеринг“ доо из Београда (Hidro X Boiler Compound).

Наиме, у конкретном случају је утврђено да је у коначној шестој измени конкурсне документације објављеној на Порталу јавних набавки дана 16.03.2018. године, наручилац у оквиру техничких спецификација описао добра која набавља у складу са одредбом члана 10. ЗЈН, односно тиме што је предвидео да захтевана танквана поред облоге од полиетиленских зупчастих плоча може да буде обложена било којим другим материјалом за облагање (кисело отпорним антиклизним плочицама или двокомпонентним хемијски отпорним премазом од епоксидне смоле без растварача или другом еквивалентном облогом) исти је управо омогућио што је могуће већу конкуренцију у предметном поступку јавне набавке и тиме поступио у складу са наведеним начелом ЗЈН.

Стога, неосновано подносилац захтева сматра да би конкурсна документација у којој је предвиђено да је једина могућа заштите танкване она која подразумева зупчасте плоче без икаквих осталих могућих алтернатива, она која би била сачињена у складу са одредбама ЗЈН.“

► **Из образложења одлуке Републичке комисије бр. 4-00-610/2018 од 06.09.2018. године:**

„...У конкретном случају, подносилац захтева предметним захтевом указује да су понуђачи били у обавези да докажу да могу самостално вршити еталонирање и да су за то оспособљени по захтевима стандарда ISO 17025. Пошто изабрани понуђач, како је то указао подносилац захтева, нема властиту лабораторију акредитовану по стандарду ISO 17025, то је требало да поднесе понуду ангажујући акредитовану лабораторију или лице које је поседује на начин на који то ЗЈН једино омогућава – подношењем заједничке понуде или преко подизвођача у складу са чланом 80. и 81. ЗЈН. Пошто у понуди није достављен доказ да изабрани понуђач може сâм или преко другог лица, а кога би онда морао навести у понуди, као подизвођача или као другог учесника у

заједничкој понуди, нити је у понуди достављен доказ да је лабораторија оспособљена да обавља еталонирање по захтевима стандарда ISO 17025, то изабрани понуђач, како тврди подносилац захтева, није у могућности да изврши уговорну обавезу о еталонирању инструмента, која је предвиђена чланом 1. став 6. алинеја 5 модела уговора о јавној набавци.

Међутим, из утврђеног чињеничног стања произлази да у конкурсној документацији наручилац није нигде на јасан, прецизан и недвосмислен начин одредио услов да понуђач мора лично да поседује метролошку лабораторију која је оспособљена да врши еталонирање по захтевима стандарда ISO 17025. У конкурсној документацији није наведено да је потребно да понуђач лично мора да врши еталонирање по захтевима стандарда ISO 17025, затим у конкурсној документацији није наведено да се доставља било какав доказ о томе да је лабораторија акредитована по захтевима стандарда ISO 17025. Понуђачима није предочено да у понуди морају да доставе доказ да је метролошка лабораторија акредитована по стандарду ISO 17025 и да понуђач који је не поседује дужан да у понуди наведе која ће лабораторија вршити еталонирање и какав вид сарадње, удруживања или ангажовања мора да међу њима да постоји да би понуђач доказао да ће преко одређене лабораторије да врши еталонирање. Није наведено да ако немају властиту метролошку лабораторију, односно организацију која је акредитована да врши еталонирање по траженом стандарду, да тада морају да је у понуду укључе као подизвођача или као другог учесника у заједничкој понуди лабораторију, као и да доставе доказ да иста има акредитацију по стандарду.

Наиме, из садржине конкурсне документације произлази да је предмет набавке Real time PCR апарат, а из модела уговора о јавној набавци произилази да поред самог добра који је предмет купопродајног уговора цена обухвата монтажу, повезивање и пуштање у рад уређаја, извршене од стране инжењера добављача овлашћених од стране произвођача опреме за сервис, одржавање и инсталацију, затим обуку запослених у лабораторији за рад са уређајем од стране особља наручиоца које је овлашћено од стране произвођача опреме, са издавањем потврде на име запосленог, те да се по завршетку инста-

лације и на крају прве године гарантног рока инструмента „обезбеди еталонирање инструмента од стране метролошке лабораторије акредитоване по ISO 17025 о трошку понуђача“, као и калибрациони кит који ће се користити само за интерну контролу апарата понуђача да наручиоцу испоручи и монтира предмет набавке, те да ће се испорука сматрати извршеном даном предаје уговореног добра у просторијама наручиоца, монтажом и пуштањем у рад добра.

На оцену предметног навода као неоснованог утицала је и околност што је спорна обавеза еталонирања дефинисана тако да је понуђачи „обезбеде“ о свом трошку, али не и да је сами изврше, те што поменута обавеза није испраћена обавезом да понуђачи доставе о томе доказ у понуди, али и то што су одељци конкурсне документације у којима се наведена обавеза помиње: „3.9. Остали захтеви наручиоца“, као и у одредби члана 1. став 6. Модела уговора о јавној набавци којима се уређује структура цене и шта све она обухвата, више упућивали на једну додатну обавезу током реализације уговора коју понуђачи морају да финансирају. Обавеза понуђача је била да попуне и потпишу модел уговора о јавној набавци и да се тиме изјасне да ли су сагласни, односно да прихватају да о свом трошку обезбеде еталонирање инструмента по завршетку инсталације и на крају прве године гарантног рока инструмента. Те трошкове понуђачи нису могли ни да искажу у обрасцу структуре цене, јер је у овом обрасцу остављено празно место где је могла да се упише цена понуђеног апарата, са и без ПДВ, али не и цена обуке, еталонирања или други елементи који чине структуру понуђене цене. Понуда која садржи потписан модел уговора о јавној набавци означава прихватање од стране понуђача да о свом трошку обезбеди еталонирање. Изабрани понуђач је неспорно припремио понуду полазећи од начина на који је конкурсна документација припремљена. Прихватио је обавезу да се о његовом трошку обезбеди еталонирање апарата од стране метролошке лабораторије по стандарду ISO 17205. Конкурсна документација није нигде ближе дефинисала да понуђач сам мора да поседује метролошку лабораторију, на који начин лабораторија мора да буде укључена у понуду, у случају да је понуђач сам не поседује, затим није дефинисала да се у понуди мора доставити доказ о акредитацији лабораторије према стандарду ISO 17205. Подносилац захтева, уколико је сматрао да је наручилац у

доказе морао обавезно да уврсти доказ о акредитацији лабораторије, имао је у складу са чланом 63. ЗЈН могућност да на то укаже наручиоцу, ако је то сматрао неправилношћу. Наиме, садржина конкурсне документације му је била позната у роковима из члана 149. став 3. и став 4. ЗЈН, када је могао да прво благовремено укаже наручиоцу да ово сматра неправилношћу, а потом и да оспори садржину конкурсне документације, уколико би наручилац проценио да нема разлога да по том питању мења или допуњава садржину конкурсне документације. Подносилац захтева је са становишта члана 149. став 3. и 4. ЗЈН благовремено могао да реагује нарочито ако је сматрао да се доказ о акредитацији лабораторије према стандарду ISO 17205 по својој природи сврстава у доказ којим се доказује обавезан услов за учешће у поступку јавне набавке из члана 75. став 1. тачка 5) ЗЈН. Садржина свих обавезних и додатних услова за учешће у поступку, па тиме и доказа које је требало доставити у понуди су били познати подносиоцу захтева. Осим тога, било му је и познато да је наручилац објавио додатне информације и појашњења у вези са припремањем понуде, када је одговарајући на захтев заинтересованог лица да појасни свој захтев за еталонирањем Real Time PCR апарата, које није укључено за Real Time PCR апарате и да ли под тим захтевом подразумева верификацију са калибрацијом. Наручилац је одговорио да под тим захтевом подразумева верификацију са калибрацијом.

Стога, по оцени Републичке комисије, приликом стручне оцене понуде, наручилац није могао да поступи другачије у односу на начин како је ценио доказе достављене у понуди изабраног понуђача. Наиме, наручилац је у обавези да у оцени понуде пође од садржине конкурсне документације и начина на који је дефинисао све услове за учешће, затим битне захтеве од којих зависи прихватљивост понуде, као и техничке спецификације. У конкретном случају полазећи од садржине захтева из конкурсне документације и одредбе члана 1. модела уговора о јавној набавци, произлази да је наручилац једино јасно дефинисао обавезу да се у цену укључи цена еталонирања, односно да понуђач мора да прихвати обавезу - да би понуда била прихватљива - да ће у фази реализације уговора о свом трошку да обезбеди еталонирање од стране метролошке лабораторије по стандарду ISO 172015. Прихватање такве уговорне обавезе, што понуђач чини пот-

писивањем модела уговора о јавној набавци је довољан основ да се понуда оцени прихватљивом. Из садржине конкурсне документације није јасно и недвосмислено произлазила било каква друга обавеза понуђача по овом питању – како ће то да обезбеде, преко које лабораторије, да ли да је означе у понуди, на који начин да докажу да је лабораторија сагласна да изврши еталонирање апарата који је овде предмет јавне набавке, на који начин да докажу да ли је иста акредитована по захтевима стандарда ISO 172015. Стога, се по оцени Републичке комисије може закључити да је обавеза понуђача која је недвосмислено произлазила из конкурсне документације да прихвате да о свом трошку обезбеде еталонирање инструмента стране метролошке лабораторије акредитоване по ISO 17025, што и наручилац наводи у свом одговору на захтев за заштиту права.

Републичка комисија указује да у сваком конкретном поступку јавне набавке конкурсна документација представља основ сваке понуде, а тим и основ за оцену прихватљивости истих, будући да је садржина саме понуде директно условљена садржином конкурсне документације, па стога и оцена прихватљивости такве понуде треба да се оцени на основу параметара и захтева на основу којих је она припремљена. Имајући у виду наведено као и садржину конкурсне документације, Републичка комисија налази да је наручилац правилно поступио када понуду изабраног понуђача није одбио као неприхватљиву у смислу члана 3. став 1. тачка 33. ЗЈН, из ког разлога је у конкретном случају наводе подносиоца захтева Републичка комисија оценила као неосноване.”

► **Из образложења одлуке Републичке комисије бр. 4-00-340/2017 од 24.04.2017. године:**

„...Увидом у предметна питања и одговоре, утврђено је да је заинтересовано лице поставило наручиоцу питање те да је указао да техничка спецификација услуга није прецизно дефинисана. Подносилац захтева је на наведене непрецизности конкурсне документације указао на следећи начин: „Под 1. Теретна возила - аутосмеђар - Mercedes

стоји под позицијом 14. замена блока мотора или 15. замена клипа мотора. Ова набавка је непрецизно дефинисана јер се не зна ни о ком Mercedes-у је реч, а нарочито не о ком мотору. Ово се исто односи и на све остале позиције од 15-39, такође и за аутомобиле Volvo, Iveco, Bonetti, Kia, Far, Tam, Fiat, радне машине само стоји „трактори“ без навођења које су марке уопште а нарочито не којег су типа и броја шасије, за булдожере Cat, телехендере само стоји овај назив без навођења који су“. Подносилац захтева је захтевао измену конкурсне документације по партијама и тачним навођењем модела и типа машине“. Наручилац је у одговору на постављено питање навео да ће извршити измену конкурсне документације наводећи моделе и типове возила.

Подносилац захтева је у оквиру упућеног питања навео и да у спецификацији услуга нису наведени каталожки бројеви који описују саме делове, нити је приближно описан део јер су разни називи двосмислени. Подносилац захтева је указао да је наручилац можда намерно одредио ове називе ради манипулације око испоруке делова касније или је пак желео да овим непрецизним дефинисањем описа делова без каталожких бројева омогући што мању конкуренцију међу понуђачима. Подносилац захтева је захтевао измену конкурсне документације у делу описа делова, тј. извршења ремонта компонента додавањем каталожких бројева који тачно дефинишу и описују компоненту тј. део који је потребно рементовати или уградити. Наручилац је у одговору на постављено питање навео да не поседује каталожке бројеве делова и указао потенцијалном понуђачу да је конкурсном документацијом предвидео обавезан обилазак возног парка како би потенцијални понуђачи извршили преглед возила.

Чланом 149. став 3. ЗЈН је прописано да захтев за заштиту права којим се оспорава врста поступка, садржина позива за подношење понуда или конкурсне документације сматраће се благовременим ако је примљен од стране наручиоца најкасније седам дана пре истека рока за подношење понуда, а у поступку јавне набавке мале вредности и квалификационом поступку ако је примљен од стране наручиоца три дана пре истека рока за подношење понуда, без обзира на начин достављања и уколико је подносилац захтева у складу са чланом 63. став

2. овог закона указао наручиоцу на евентуалне недостатке и неправилности, а наручилац исте није отклонио.

У вези са наведеним, а имајући у виду садржину цитираног члана, предуслов за подношење захтева за заштиту права је да се пре истека рока за његово подношење претходно укаже од стране подносиоца захтева наручиоцу на евентуалне недостатке и неправилности конкурсне документације. С обзиром на утврђено чињенично стање, а имајући у виду одредбу члана 149. став 3. ЗЈН где је претходно указивање на неправилности и недостатке законски предуслов за подношење захтева за заштиту права пре истека рока за подношење понуда, по оцени овог органа нису испуњени законски предуслови за поступање односно разматрање основаности навода којим подносилац захтева указује на непрецизност у дефинисању техничких карактеристика захтеваних услуга, јер подносилац захтева није указао кроз претходна указивања у смислу члана 63. став 2. ЗЈН, а које је истакао накнадно у предметном захтеву за заштиту права, у које спадају и предметни наводи.

Наиме, из утврђеног чињеничног стања неспорно произилази да је подносилац захтева упутио захтев за појашњење конкурсне документације који је наручилац објавио на Порталу јавних набавки дана 09.03.2017. године, којим је указао на неправилности конкурсне документације у делу техничких карактеристика захтеваних услуга. Наведеним претходним указивањем, подносилац захтева је навео да сматра да је техничка спецификација делова непрецизна, јер се не може неспорно утврдити о којем конкретно делу је реч, те да није познато која марка возила је у питању, који је број шасије мотора, а који подаци (тачно навођење модела и типа машине) према његовом мишљењу, омогућавају конкретно одређење делова чију је замену потребно извршити те је претходним указивањем захтевао измену конкурсне документације у том смислу. Наручилац је поступајући по упућеном захтеву за појашњење конкурсне документације прихватио сугестију подносиоца захтева, извршио измену конкурсне документације у делу захтеване техничке спецификације услуга, навођењем за свако моторно возило посебно податка о моделу возила, типу машине и броју шасије моторног возила.

Дакле, у наведеном делу конкурсне документације, наручилац врши измену конкурсне документације и на наведени начин прецизира захтеване техничке карактеристике делова чија је замена потребна приликом извршења предметних услуга, поступајући по претходном указивању подносиоца захтева.

Међутим, у преосталом делу навода поднетог захтева за заштиту права којим оспорава непрецизност у одређивању техничких карактеристика делова које је потребно заменити, подносилац захтева, како је утврдила Републичка комисија, није претходно указао захтевом за додатним појашњењем конкурсне документације и питањем које је поставио наручиоцу у фази пре истека рока за подношење понуда. Дакле, подносилац захтева, по први пут у захтеву за заштиту права, указује и истиче неправилност конкурсне документације у делу који се односи на појединачно одређена добра које наручилац захтева у оквиру техничке спецификације за конкретно одређена моторна возила, набрајајући компоненте за које сматра да је наручилац био дужан да конкретније и прецизније дефинише (замена хладњака - воде или климе, поправка цилиндра без навођења којег цилиндра, замена вентила без навођења ког вентила, замена бочног стакла - шофершајбна, предње лево доње, предње десно доње и др.). Наведено је, према оцени Републичке комисије, уколико је сматрао да је неопходно ближе одређење техничке спецификације предмета јавне набавке, морао да претходно укаже наручиоцу у року који је одређен чланом 63. став 2. ЗЈН. Такође, како је подносилац захтева на недостатке и неправилности конкурсне документације из наведених разлога, указао тек у захтеву за заштиту права, то се по оцени Републичке комисије, будући да је поступљено противно одредби члана 149. став 3. ЗЈН, нису стекли предуслови за разматрање предметног навода.

У овом делу, Републичка комисија је разматрала навод подносиоца захтева којим указује да је исправно било да наручилац упише каталошке бројеве делова који су потребни за пружање аутомеханичарских услуга, имајући у виду да су се стекли услови за разматрање истог у смислу одредбе члана 143. став 3. ЗЈН, у вези са одредбом члана 63. став 2. ЗЈН.

Увидом у конкурсну документацију, део III „Техничке карактеристике предмета набавке“, утврђено је да је наручилац кроз табеларни приказ навео, за сваку од четири врсте моторних возила (теретна возила, радне машине, надоградњу аутосмеђара, путничка возила), произвођача опреме, марку возила, број шасије моторног возила, као и спецификацију услуга коју захтева за конкретно одређено моторно возило, уз навођење оквирне годишње количине услуга које набавља. Конкурсном документацијом је такође, у виду напомене наведено да су понуђачи који желе да учествују у поступку јавне набавке дужни да у року за подношење понуда обиђу возни парк наручиоца, односно сва возила која су предмет аутомеханичарских услуга, о чему достављају уз понуду потврду о извршеном обиласку.

Наиме, Републичка комисија указује да је одредбом члана 70. ставом 1. ЗЈН прописано да техничке спецификације и пројектна документација, у ЗЈН, представљају техничке захтеве који су обавезни и саставни део конкурсне документације у којима су предвиђене описане карактеристике добара услуга или радова. Оне морају омогућити да се добра, услуге или радови који се набављају опишу на начин који је објективан и који одговара потребама наручиоца, док је чланом 71. став 1. тачка 2) ЗЈН прописано да наручилац може одредити техничке спецификације и у виду карактеристика или функционалних захтева, који могу укључивати и еколошке карактеристике и захтеве у погледу енергетске ефикасности и који морају бити довољно прецизни и јасни како би понуђачи могли да припреме одговарајуће понуде, а наручиоци да набаве добра, услуге или радове који су у складу са њиховим објективним потребама.

Имајући у виду утврђено чињенично стање, те цитиране законске одредбе, Републичка комисија је мишљења да је наручилац у конкретном случају на јасан и недвосмислен начин конкурсном документацијом одредио техничке карактеристике делова које је потребно заменити, односно поправити у оквиру пружања предметних аутомеханичарских услуга, на тај начин што је за свако моторно возило навео посебно податке о моделу возила, типу машине и броју шасије моторног возила, на основу чега су понуђачи у могућности да препознају потребе наручиоца те понуде добра која одговарају захтеваним

техничким спецификацијама. Поред наведеног, чињеница да је наручилац конкурсном документацијом предвидео и обавезан обилазак возног парка за понуђаче који учествују у предметној јавној набавци, према оцени Републичке комисије, омогућава да се понуђачи поред података о деловима моторних возила које је наручилац навео у техничкој спецификацији обиласком моторних возила за које је потребно пружати аутомеханичарске услуге, непосредно упознају са потребама наручиоца у конкретном случају. Поред наведеног, Републичка комисија указује да коришћење робног знака, односно посебне производње (што у конкретном случају представља коришћење каталошког броја како подносилац захтева сугерише поднетим захтевом) јесте противно одредби члана 72. став 2. ЗЈН, на које се наручиоци могу определити само када предмет уговора на могу да опишу на начин да спецификација буде довољно разумљива понуђачима, сходно одредби става 3. истог члана. Због наведеног, оцењено је да дефинисање техничких карактеристика уписивањем каталошких бројева није била законска обавеза наручиоца, као и да није било неопходно за прецизно одређење карактеристика делова моторних возила, а имајући у виду расположиве податке у конкурсној документацији те обавезу понуђача да пре сачињавања понуде обиђу возни парк наручиоца.

Из претходно наведених разлога, оцењено је да разматрани навод подносиоца захтева није основан."

► **Из образложења одлуке Републичке комисије 4-00-1259/2017 од 17.10.2017. године:**

„... Републичка комисија констатује да из садржине поднетог захтева произилази да подносилац захтева уопште није оспорио чињенично стање које је наручилац утврдио након што је од њега прибавио додатно појашњење на околност спорних техничких спецификација понуђених добара (дужина и ширина тефлона у шипци за свих седам позиција које обухвата партија 1), а на основу увида у податке који су доступни на сајту произвођача „Guarniflon” S.p.A. из Италије, тј. чињеницу да је према тим подацима највећи пречник који произвођач

„Guarniflon“ S.p.A. из Италије има у свом производном програму тefлон у шипци пречника Ø 140, односно да нема података да исти у свом производном програму има тefлон у шипци пречника Ø 160 дужине од 1 m (позиција 7. из обрасца V – „Техничка спецификација“).

Такође, Републичка комисија констатује да уз поднети захтев за заштиту права подносилац захтева није доставио било који доказ који би указао на закључак да чињенично стање које је наручилац утврдио вршећи стручну оцену у партији 1, а на основу увида у податке који су доступни на сајту произвођача „Guarniflon“ S.p.A. из Италије, не одговара фактичком стању.

Дакле, поступајући по поднетом захтеву за заштиту права Републичка комисија је констатовала да је вршећи стручну оцену понуда, у току које је на основу члана 93. став 1. ЗЈН подносиоцу захтева била пружена прилика да достави додатно појашњење своје понуде на околност спорних техничких спецификација понуђених добара (дужина и ширина тefлона у шипци за свих седам позиција које обухвата партија 1), а на основу увида у податке доступне на интернет сајту произвођача „Guarniflon“ S.p.A. из Италије, наручилац утврдио чињенично стање које има за последицу да подносилац захтева није за партију 1 понудио добра која у потпуности испуњавају све техничке спецификације које су дефинисане у конкурсној документацији, при чему поднетим захтевом није оспорено да исто не одговара фактичком стању, нити су уз њега приложени било какви додатни докази који би довели у питање исправност закључка које је наручилац извео вршећи стручну оцену његове понуде.

Из наведеног произилази да је наручилац имао законски основ да утврди да понуда подносиоца захтева нема статус одговарајуће понуде, односно прихватљиве понуде на начин како те појмове утврђује члан 3. став 1. тачке 32. и 33. ЗЈН, тако да према члану 107. став 1. ЗЈН, што даље значи да је, по сили закона, имао обавезу да је одбије.

Конкретно, чланом 107. став 1. ЗЈН је прописано да је наручилац дужан да у поступку јавне набавке, пошто прегледа и оцени понуде, одбије све неприхватљиве понуде.

У вези са тим, Републичка комисија констатује да је појам одговарајуће понуде утврђен одредбом члана 3. став 1. тачка 32. ЗЈН, којим је прописано да такав статус има понуда за која је благовремена и за коју је утврђено да потпуно испуњава све техничке спецификације, а које према члану 61. став 4. тачка 5. у вези одредби 70. и 71. ЗЈН представљају обавезни елемент сваке конкурсне документације.

Имајући у виду да је према члану 3. став 1. тачка 33. ЗЈН прихватљива она понуда која је благовремена, коју наручилац није одбио због битних недостатака, која је одговарајућа, која не ограничава, нити условљава права наручиоца или обавезе понуђача и која не прелази износ процењене вредности јавне набавке, то значи да чињеница да је понуда одговарајућа у смислу тачке 32. истог члана овог закона, представља један од више кумулативних услова који се морају стећи да би понуда могла да има статус прихватљиве понуде.

С обзиром на чланом 107. став 1. ЗЈН утврђену законску обавезу да се у поступку јавне набавке, након прегледа и оцене, одбију све неприхватљиве понуде, Републичка комисија констатује да у конкретном случају, а с обзиром на садржину поднетог захтева за заштиту права није утврђено да је са становишта одредби ЗЈН наручилац на неправилан извршио стручну оцену понуде подносиоца захтева.“

► **Из образложења одлуке Републичке комисије бр. 4-00-1287/2017 од 20.12.2017. године:**

„...Увидом у податке на Порталу јавних набавки утврђено је да је наручилац у документу насловљеном као „Одговор на постављена питања“ бр. 11-19/17-1 од 18.09.2017. године на предлог заинтересованог лица да наручилац у оквиру партија бр. 2 и 3 измени конкурсну документацију и то тако да уз назив сваког резервног дела стоји каталожки број, дао одговор да је припремио конкурсну документацију у складу са чланом 72. став 2. ЗЈН којим је прописано да наручилац не може у конкурсној документацији да назначи било који појединачни робни знак, патент или тип, нити посебно порекло или производњу, те да је

тима омогућио учешће у предметном поступку јавне набавке свим заинтересованим понуђачима. Услед наведеног наручилац је навео да је у свему остао у складу са садржином конкурсне документације.

Чланом 10. ЗЈН прописано је да је наручилац дужан да у поступку јавне набавке омогући што је могуће већу конкуренцију, док је у ставу 2. истог члана прописано да наручилац не може да ограничи конкуренцију, а посебно не може онемогућавати било којег понуђача да учествује у поступку јавне набавке неоправданом употребом преговарачког поступка, нити коришћењем дискриминаторских услова, техничких спецификација и критеријума.

Чланом 61. став 1. ЗЈН је прописано да је наручилац дужан да припреми конкурсну документацију тако да понуђачи на основу ње могу да припреме прихватљиву понуду.

Чланом 72. став 2. ЗЈН је прописано да наручилац не може у конкурсној документацији да назначи било који појединачни робни знак, патент или тип, нити посебно порекло или производњу.

Чланом 72. став 4. ЗЈН је прописано да навођење елемената попут робног знака, патента, типа или произвођача мора бити праћено речима „или одговарајуће“.

Из напред изнетог произилази да је наручилац у предметној конкурсној документацији у оквиру партија бр. 2 и 3 одредио да право на учешће у поступку има понуђач који располаже резервним деловима који су неопходни за сервисирање, те да исто доказују изјавом у којој наводе да располажу резервним деловима који су неопходни за сервисирање. Такође је наручилац у предметној конкурсној документацији предвидео списак резервних делова којима понуђачи треба да располажу и који резервни делови ће се мењати по потреби уз писмену сагласност наручиоца, а уз претходно достављени извештај изабраног сервиса о потреби замене делова. У конкретном случају наручилац није захтевао оригиналне резервне делове, већ је супротно томе навео списак резервних делова којима понуђачи треба да располажу и који ће се мењати по потреби и уз писмену сагласност наручио-

ца. Такође је предвиђено да је обавеза понуђача да замену резервних делова врше о свом трошку.

У поднетом захтеву за заштиту права подносилац захтева је указао да је наручилац имао обавезу да сходно члану 72. став 4. ЗЈН, конкурсном документацијом захтеване резервне делове обележи каталошким бројевима произвођача које обележавање је требало да буде праћено речима „или одговарајуће“. У вези са наведеним подносилац захтева је става да тиме што наручилац резервне делове није обележио каталошким бројевима онемогућио да понуђачи поднесу прихватљиву, једнозначну и конкурентну понуду, с обзиром да нису упознати које резервне делове треба да понуде.

Имајући у виду претходно наведено као и наводе подносиоца захтева, Републичка указује, да се у конкретном случају прецизност у погледу сачињавања конкурсне документације огледа у томе што је наручилац на јасан и недвосмислен начин навео да ће предмет услуге сервиса бити рендген апарати и то у оквиру партије бр. 2 - респиратори и у оквиру партије бр. 3. - аспиратори који су произведени од стране произвођача Drager. Дакле, по оцени Републичке комисије наручилац је тиме што је, у оквиру података о апаратима за анестезију навео посебне податке, као што је назив произвођача, определио своје потребе те тиме дао могућност понуђачима да препознају исте и понуде добра конкретно резервне делове, који одговарају конкурсном документацијом захтеваним техничким карактеристикама респиратора Савина произвођача Drager (произведених 2004. и 2011. године) и аспиратора произвођача Drager. Такође, Републичка комисија указује да коришћење робног знака, односно посебне производње (што би у конкретном случају представљало коришћење каталошког броја на чему подносилац захтева инсистира поднетим захтевом) је-сте противно одредби члана 72. став 2. ЗЈН, с обзиром да се за исте наручиоци могу определити само када предмет уговора не могу да опишу на начин да спецификација буде довољно разумљива понуђачима, сходно одредби става 3. истог члана. Имајући у виду да подносилац захтева није оспорио прецизност, односно начин на који је наручилац дефинисао предмет јавне набавке, већ да само инсистира на томе да резервни делови за рендген апарате којима наручилац располаже и

који ће бити предмет услуге сервисирања буду обележени каталошким бројевима, то је Републичка комисија оценила као неосновану тврдњу подносиоца захтева да резервни делови треба да буду обележени каталошким бројевима. Ово пре свега из разлога што, по оцени Републичке комисије, дефинисање техничких карактеристика као што је уписивање каталошких бројева резервних делова, није била законска обавеза наручиоца, већ само изузетак у случају када наручилац не може да опише предмет уговора на начин да спецификације буду довољно разумљиве понуђачима. Такође и из разлога што, по оцени Републичке комисије, није било неопходно да се прецизно одреде карактеристике резервних делова рендген апарата, будући да конкурсна документација садржи податке у погледу апарата којима располаже наручилац који ће бити предмет услуге сервисирања, а који подаци у погледу истих нису били оспорени од стране подносиоца захтева.

Имајући у виду наведено као и, сходно члану 72. ЗЈН, прописана ограничења у погледу дефинисања техничких спецификација, која су несумњиво у функцији обезбеђења конкуренције у поступку јавне набавке, наручилац је правилно поступио када резервне делове није обележио каталошким бројевима. Осим наведеног, тиме што наручилац у конкретном случају није резервне делове обележио каталошким бројевима, исти је по оцени Републичке комисије, обезбедио да што више понуђача може да поднесе понуду у предметном поступку јавне набавке, па самим тим и већу конкуренцију међу понуђачима што је суштина и циљ сваког поступка јавне набавке. Дакле на овај начин је наручилац омогућио да у предметном поступку јавне набавке понуду поднесу понуђачи тј. сервисери који располажу резервним деловима који нису производ произвођача Drager. Околност да резервни делови нису производ произвођача Drager или њему одговарајући не умањује одговорност понуђача тј. извршиоца услуге да у складу са обавезом прописаном конкурсном документацијом обезбеди функционалност рендген апарата на којима ће вршити услугу сервисирања, будући да су сходно члану 3. Модела уговора за предметну јавну набавку исти у обавези да недостатке извршене сервисне услуге отклоне о свом трошку у року од 2 дана од пријема рекламације. Такође је прописано као обавеза извршиоца да понуде гарантни рок за сваки сервис и одржавање медицинске опреме (најкраће 12 месеци) од

дана извршеног сервиса и одржавања, а за замењени део (најкраће 6 месеци) или до истека гарантног рока резервног дела по условима произвођача. Дакле, сигурност у погледу функционисања и несметаног рада рендген апарата наручилац је обезбедио гаранцијом услуге сервиса и резервних делова.

Услед наведеног Републичке комисија је става да наручилац, у конкретном случају, није повредио одредбе ЗЈН тиме што није захтевао резервне делове са каталошким бројевима „или одговарајуће“.

► **Из образложења одлуке Републичке комисије бр. 4-00-1424/2017 од 27.10.2017. године:**

„...У Одговору на захтев за заштиту права, наручилац је, између осталог, навео да је на основу техничке спецификације за предметне партије 11, 12, 13, 15, 16, 17, 18, и 19 омогућио понуђачима да могу понудити опрему од минимум два произвођача, која испуњава захтеване техничке карактеристике. Поред наведеног, наручилац напомиње да техничку спецификацију дефинише полазећи од објективних потреба, а не од пословних и економских интереса понуђача. На основу испитивања тржишта, наручилац сматра да произвођачи који производе предметна добра, имају довољан број партнера, па постоји довољан број потенцијалних понуђача, те је конкуренција у том смислу омогућена. Поред наведеног наручилац наводи да од захтеване брзине процесора не одступа из разлога што процесори тражене брзине са више језгара могу делити ресурсе током максималне оптерећености у раду, а посебно када корисник извршава више процеса одједном. С обзиром да сви наручиоци имају више запослених који деле један уређај, створила се потреба за што ефикаснијим и савременијим уређајима који могу одговорити изазовима савременог пословања.

Чланом 10. став 1. ЗЈН прописано је да је наручилац дужан да у поступку јавне набавке омогући што је могуће већу конкуренцију, док је у ставу 2. прописано да наручилац не може да ограничи конкуренцију, а посебно не може онемогућавати било којег понуђача који учествује

у поступку јавне набавке неоправданом употребом преговарачког поступка, нити коришћењем дискриминаторских услова, техничких спецификација и критеријума.

Чланом 12. став 1. ЗЈН прописано је да је наручилац дужан да у свим фазама поступка јавне набавке обезбеди једнак положај свим понуђачима, док је ставом 2. прописано да наручилац не може да одређује услове који би значили националну, територијалну, предметну или личну дискриминацију међу понуђачима, нити дискриминацију која би произилазила из класификације делатности коју обавља понуђач.

Чланом 70. став 1. ЗЈН предвиђено је да техничке спецификације и пројектна документација, у смислу овог закона, представљају техничке захтеве који су обавезни и саставни део конкурсне документације у којима су предвиђене описане карактеристике добара услуга или радова. Оне морају омогућити да се добра, услуге или радови који се набављају опишу на начин који је објективан и који одговара потребама наручиоца, док је ставом 2. прописано да техничке спецификације у случају набавке добара и услуга одређују карактеристике добара или услуга као што су димензије, ниво квалитета, укључујући и методе за осигурање квалитета, сигурност, ниво утицаја на животну средину, потрошњу енергије, потрошњу других битних ресурса током коришћења производа, доступност за све кориснике (укључујући доступност инвалидним лицима) и оцену усаглашености, употребу производа, као и друге карактеристике које се тичу производа као што су назив под којим се производ продаје, терминологија, ознаке, тестирање и методе тестирања, паковање, обележавање и етикетирање, производни процес и процедура оцене усаглашености.

Чланом 72. став 1. ЗЈН предвиђено је да наручилац не може да користи нити да се позива на техничке спецификације или стандарде које означавају добра, услуге или радове одређене производње, извора или градње, док је ставом 2. предвиђено да наручилац не може у конкурсној документацији да назначи било који појединачни робни знак, патент или тип, нити посебно порекло или производњу.

Сходно цитираним одредбама, наручилац одређује техничке спецификације, описујући предмет јавне набавке на начин који је објективан и који одговара његовим потребама. Такође, наручилац је дужан да определи карактеристике предметних услуга на начин који не дискриминише понуђаче, те се исти не може користити нити се може позивати на техничке спецификације или стандарде које означавају добра одређеног произвођача. Наиме, иако наручилац има законску обавезу да у поступку јавне набавке обезбеди што већу конкуренцију, сходно одредбама члана 10. ЗЈН, он са друге стране сваки конкретан поступак јавне набавке спроводи првенствено ради задовољавања својих објективних потреба, а на основу конкурсне документације којом дефинише посебне захтеве који одговарају таквим потребама. Такође, законом није предвиђена обавеза за наручиоца да у конкурсној документацији наведе називе произвођача који у свом производом програму имају добра која одговарају захтевима техничке документације.

Имајући у виду целокупно утврђено чињенично стање, као и начин на који је подносилац захтева оспорио поступање наручиоца приликом прописивања техничких спецификација предметне јавне набавке, те аргументацију наручиоца из одговора на захтев за заштиту права, као и природу предмета конкретне јавне набавке, Републичка комисија је констатовала да аргументација подносиоца захтева не даје основ за оцену да је наручилац, у конкретној оспореној јавној набавци, одређивањем захтева техничке спецификације на описани начин учинио повреду члана 10. ЗЈН те члана 12. ЗЈН, а у вези са чланом 70. ЗЈН. Наиме, имајући у виду начин на који је наручилац, у конкретном случају, определио захтеве техничке спецификације, наводећи велики број захтеваних карактеристика (нпр. меморију, формат – тип штампе, процесор, брзину скенирања итд.), Републичка комисија констатује да подносилац захтева у предметном захтеву за заштиту права само уопштено оспорава захтеве техничке документације, не наводећи конкретно које техничке карактеристике, наведене у предметној конкурсној документацији за предметне партије, по његовом мишљењу ограничавају конкуренцију између понуђача, односно које од опредељених техничких карактеристика не стоје у складу са објективним потребама наручиоца и из којих разлога. Републичка комисија посебно указује да подносилац захтева није доставио никакве доказе

у прилог тврдњи изнетих у истом, а такође у предметном захтеву за заштиту права, није јасно и аргументовано указао у чему се конкретно састоји неоправдано ограничење конкуренције од стране наручиоца приликом прописивања предметних захтева техничке спецификације, односно из ког конкретно разлога подносилац захтева сматра да наведене техничке спецификације имају само добра одређених произвођача и који су то произвођачи, те зашто сматра да исти нису у складу са објективним потребама наручиоца, већ само уопштено наводи да је конкурсном документацијом опредељеном на описани начин ограничена конкуренција, и могућност за њега, као заинтересовано лице да поднесе понуду у предметном поступку јавне набавке.

Такође, разматрајући део навода којим је подносилац захтева указао да наручилац „није дозволио одступање од брзине процесора“, а узимајући у обзир да је исти оспорио више партија којим су обухваћена различити типови уређаја за штампање, Републичка комисија указује да у предметном наводу није јасно наведено код којих предметних добара и из којих разлога опредељена брзина процесора ограничава конкуренцију међу понуђачима. Истовремено, а имајући у виду начин на који је наручилац определио конкурсну документацију у делу захтеваних техничких спецификација, те посебно узимајући у обзир потребе наручиоца које је образложио у Одговору на захтев за заштиту права, наводећи да од захтеване брзине процесора не одступа из разлога што процесори тражене брзине са више језгара могу делити ресурсе током максималне оптерећености у раду, а што је за њега од значаја због великог броја запослених који користе предметна добра, Републичка комисија, у конкретном случају, констатује да наводи захтева за заштиту права не дају основ за закључак да је наручилац неоправдано ограничио конкуренцију у смислу члана 72. став 1. ЗЈН.”

► **Из образложења одлуке Републичке комисије бр. 4-00-1603/2017 од 21.12.2017. године:**

„...Даљим увидом у конкурсну документацију, утврђено је да је наручилац под тачком 8.19. насловљеном „Достављање узорака” предвидео да су сви понуђачи у обавези да, због потребе тестирања, у понуду доставе узорке, а између осталих - једну ролну од 250.000 контролних маркица за потребе квалификације материјала у ЗИН- у. У наведеном делу је предвиђено да ролна – узорак треба да буде у складу са техничком спецификацијом, да садржи генерички дизајн ОВД елемента (који треба да покаже могућност оригинације холограма) и текстуални садржај (који треба да покаже могућности и квалитет фиксне штампе) у оквиру textbox-а. Такође је наведено да тестирање узорака подразумева проверу и квалитета апликованог холограма.

Саставни део конкурсне документације у наведеном делу у погледу обавезе достављања узорака представља и табеларни приказ, који је наручилац навео као саставни део Извештаја о тестирању и кроз који су предвиђене четири колоне: испитивана карактеристика, параметри и резултати тестирања, задовољен услов (да/не), напомена.

Увидом у Одлуку о додели уговора Г. бр. 10024 од 23.11.2017. године, утврђено је да наручилац у истој констатово да је у складу са тачком 8.19. конкурсне документације извршено тестирање узорака које је подносилац захтева доставио у складу са захтевима из конкурсне документације уз понуду, о чему је сачињен Извештај о извршеним пробама контролних маркица за обележавање спољњег паковања лека, а који је уједно саставни део одлуке о додели уговора. Како је даље наведено, у поступку тестирања узорака, утврђено је да достављени узорци не испуњавају захтеве из техничке спецификације из конкурсне документације у делу квалитет апликованог холограма, што је констатовано у Извештају о тестирању.

Увидом у Извештај о извршеним пробама контролних маркица за обележавање спољњег паковања лека ЈН 180/2017 од 20.11.2017. године, заводни број 418/36/17, утврђено је да је у погледу испитаног узорка подносиоца захтева у табеларном приказу извештаја о тестирању,

за испитивану карактеристику – квалитет апликованог холограма, у колони „задовољен услов“ наведено „НЕ“ што истовремено значи да исти не задовољава услов у погледу провере квалитета апликованог холограма (холограм апликован у целости без крзавих ивица и оштећења), као тестираног параметра, а који опис као такав је дат у колони „параметри и резултати тестирања“. Наиме, како је констатовано у колони „напомена“, апликован генерички холограм садржи периодичне прекиде у континуалном дизајну на приближно сваких 20 контролних маркица. Поред слика у прилогу, констатовано је да је овакав дефект неприхватљив, те да се исти појављује због неадекватне монтаже плоче за отискивање дифрактивне структуре холограма.

Чланом 3. став 1. тачка 32) ЗЈН прописано је да је одговарајућа понуда је понуда која је благовремена и за коју је утврђено да потпуно испуњава све техничке спецификације.

Чланом 3. став 1. тачка 33) ЗЈН прописано је да је прихватљива понуда она понуда која је благовремена, коју наручилац није одбио због битних недостатака, која је одговарајућа, која не ограничава, нити условљава права наручиоца или обавезе понуђача и која не прелази износ процењене вредности јавне набавке.

Чланом 70. став 1. ЗЈН, прописано је да техничке спецификације и пројектна документација у смислу ЗЈН представљају техничке захтеве који су обавезни и саставни део конкурсне документације у којима су предвиђене описане техничке карактеристике добара, услуга или радова. Они морају омогућити да се добра, услуге или радови који се набављају опишу на начин који је објективан и који одговара потребама наручиоца.

Из утврђеног чињеничног стања произлази да је у предметном поступку јавне набавке наручилац у конкурсној документацији прописао одређене техничке карактеристике добара која су предмет конкретне јавне набавке, те да је наручилац предвидео тестирање као начин провере да ли су испуњене техничке карактеристике захтеване конкурсном документацијом. У том смислу наручилац је конкурсном документацијом предвидео обавезу за понуђаче да уз понуду доста-

ве узорак - једну ролну од 250.000 контролних маркица за потребе квалификације материјала која треба да буде у складу са техничком спецификацијом, те да садржи генерички дизајн ОВД елемента (који треба да покаже могућност оригинације холограма) и текстуални садржај (који треба да покаже могућности и квалитет фиксне штампе) у оквиру textbox-а. У истом делу конкурсне документације, наручилац је упознао понуђаче са садржином извештаја који ће бити сачињен о извршеном тестирању, односно које ће карактеристике бити испитиване током тестирања и на основу којих параметара и резултата тестирања ће се утврђивати да ли понуђено добро у погледу испитиване карактеристике задовољава услов или не.

У конкретном случају, на основу наведеног начина тестирања, понуда подносиоца захтева је оцењена као неприхватљива из разлога што, како је констатовано у извештају о тестирању као саставном делу одлуке о додели уговора, достављени узорак не задовољава тражени услов у погледу испитиване карактеристике квалитета апликованог холограма, с обзиром да апликовани генерички холограм садржи периодичне прекиде у континуалном дизајну на приближно сваких 20 контролних маркица.

Међутим, овакву стручну оцену понуде, подносилац захтева је оспорио наводећи да описани *shim lines* на фолији не представља оштећење нити грешку, већ да је то природни ефекат производње холограмске фолије, те да у том смислу, у конкурсној документацији у делу техничке спецификације, не стоји никакав захтев у погледу достављања узорка са или без *shim lines* ефекта, те да би се наменски израђен холограм израдио за стварну репродукцију. С тим у вези је навео да се фолија са стварним наменским холограмом производи технологијом за минимизирање *shim line*, али да је такво решење предмет стварне производње, што у конкретном случају конкурсном документацијом није захтевано за израду узорака.

Полазећи од наведеног, односно чињенице да подносилац захтева наводима поднетог захтева не спори да није користио технологију за минимизирање *shim line* ефекта на достављеном узорку, већ да би такво решење применио у стварној производњи наменских хологра-

ма, Републичка комисија је становишта, да је наручилац правилно поступио када је понуду подносиоца захтева оценио као неприхватљиву из разлога што достављени узорак садржи периодичне прекиде у континуалном дизајну, односно shim lines ефекат, на који начин није задовољио параметре апликованог холограма као испитиване карактеристике у погледу достављеног узорка, што је и констатовано у Извештају о извршеним пробама контролних маркица, као саставном делу одлуке о додели уговора.

Наиме, у конкретном поступку јавне набавке, понуђачи су били упознати са чињеницом да ће стручна оцена понуда бити заснована на тестирању достављених узорака као начину провере испуњености захтеваних техничких карактеристика понуђених добра, те с тим у вези, који би параметри и резултати тестирања требали да задовоље услов у погледу сваке испитиване карактеристике. Тако је и у погледу квалитета апликованог холограма као карактеристике која ће се испитати у односу на достављени узорак у колони „параметри и резултати тестирања“ наведено да ће вршити провера квалитета апликованог холограма, односно да је захтевани параметар да холограм буде апликован у целисти без крзавих ивица и оштећења, те да ће у зависности од резултата тестирања узорка у односу на захтевани параметар, услов у погледу квалитета апликованог холограма бити задовољен или не.

С обзиром на наведено, те како понуђачи управо достављањем узорака понуђених добара доказују своје производне могућности, односно да ли је понуђено добро у складу са свим конкурсном документацијом захтеваним техничким карактеристикама, што је у крајњем случају и циљ предвиђања оваквог начина провере испуњености техничких карактеристика захтеваних у погледу сваког конкретног добра, по оцени Републичке комисије, неосновано је позивање подносиоца захтева на околност да у конкурсној документацији, у делу техничке спецификације, не стоји никакав захтев у погледу достављања узорка са или без shim lines ефекта, те да се стога његова понуда не може ценити као неприхватљива из разлога што није достављен узорак без shim lines ефекта, будући да би за стварну репродукцију израдио наменски израђен холограм, у ком случају се фолија са стварним наменским холограмом производи технологијом за минимизирање shim line.

Наведено из разлога, што, како и сам подносилац захтева наводи, фолија са стварним наменским холограмом се производи технологијом за минимизирање shim line, што подразумева усклађеност са најбољом праксом која се користи у индустрији високосигурносне штампе. Стога, будући да је и за подносиоца захтева неспорно да се фолија са стварним наменским холограмом производи технологијом за минимизирање shim line, те да исто представља подразумевану усклађеност са најбољом праксом која се користи у индустрији високосигурносне штампе, подносилац захтева је у конкретном случају био дужан да достави узорак без shim lines ефекта, односно узорак на коме би холограм био апликован у целости, без крзавих ивица и оштећења, што је уједно и захтев наведен у конкурсној документацији у погледу квалитета апликованог холограма, а који са друге стране, како је подносилац захтева навео у поднетом захтеву за заштиту права, као такав намерава да производи за стварну производњу.

С обзиром на претходно наведено, те чињеницу да достављена ролна подносиоца захтева од 250.000 контролних маркица као узорак захтеван конкурсном документацијом не задовољава услов у погледу предвиђеног параметра на основу кога се ценио квалитет апликованог холограма као испитиване карактеристике, будући да исти, како је констатовано у Извештају о извршеним пробама контролних матрица, садржи периодичне прекиде у континуалном дизајну на приближно сваких 20 контролних маркица, а што не оспорава ни сам подносилац захтева, Републичка комисија је разматрани навод подносиоца захтева, којим је оспорио неприхватљивост своје понуде из наведеног разлога, оценила као неоснован. С тим у вези, Републичка комисија такође указује, да се, како је и наручилац навео у одговору на поднети захтев за заштиту права, на основу достављених узорака подносиоца захтева не може знати да ли исти поседује технологију за минимизирање shim lines ефекта, за који ни сам не спори да представља подразумевану усклађеност са најбољом праксом која се користи у индустрији високосигурносне штампе.

Наведено посебно и с обзиром на то да је оспоравање неприхватљивости своје понуде, подносилац захтева образлагао наводећи да није било изричитог захтева да фолија буде израђена технологијом

која минимизира shim lines ефекат, али да је и за самог подносиоца захтева неспорно да се захтеви из техничке спецификације у потпуности у стварној репродукцији могу постићи само уз коришћење фолија произведених таквим технологијама. Такође наручилац наводи у одговору на захтев, да је технологија производње фолије која минимизира shim lines ефекат широко позната у стручним круговима и приступачна на основу истеклих патената већем броју произвођача. Исто потврђује и околност да у вези са наведеним делом конкурсне документације није било захтеваних појашњења заинтересованих лица из круга потенцијалних понуђача, којима су како следи и из образложења захтева за заштиту права познати могући начини производње специфичних добара која су предмет конкретне јавне набавке, али за које подносилац неутемељено у документацији предметног поступка јавне набавке сматра да га је требало применити тек у условима стварне репродукције. С тога начин на који подносилац оспорава спроведено тестирање узорка који је неспорно доставио са утврђеним недостатком, не може бити основ да се поступање наручиоца у стручној оцени понуда оцени као несагласно са одредбама ЗЈН.”

3. ДОДАТНИ УСЛОВИ ЗА УЧЕШЋЕ У ПОСТУПКУ ЈАВНЕ НАБАВКЕ

Чланом 76. ЗЈН установљена је законска могућност за наручиоца да у конкурсној документацији одреди додатне услове за учешће у поступку јавне набавке ако процени да је то потребно имајући у виду предмет јавне набавке.

Чланом 76. став 2. ЗЈН прописано је да наручилац у конкурсној документацији одређује додатне услове за учешће у поступку јавне набавке у погледу финансијског, пословног, техничког и кадровског капацитета увек када је то потребно имајући у виду предмет јавне набавке, док је ставом 6. истог члана прописано да наручилац одређује услове за учешће у поступку тако да ти услови не дискриминишу понуђаче и да су у логичкој вези са предметом јавне набавке.

Одређивање додатних услова има за циљ доказивање способности понуђача да с обзиром на карактеристике сваког конкретног предмета јавне набавке, у истој учествују, односно да су способни да реализују конкретан уговор о јавној набавци уколико им исти буде додељен.

У том смислу наручилац одређује који ниво финансијског, пословног, кадровског и техничког капацитета понуђачи треба да поседују како би учествовали у поступку, те како би били у стању да реализују уговор ради чијег закључења се конкретан поступак јавне набавке спроводи.

Приликом дефинисања додатних услова, наручилац има обавезу да исте одреди у складу са својим објективним потребама, водећи рачуна да су у логичкој вези и сразмери са предметом јавне набавке, да се начином на који су одређени неоправдано не ограничава конкуренција, односно да су заиста неопходни за реализацију конкретног уговора о јавној набавци. Наведено не значи да је наручилац дужан

да дефинише додатне услове на начин да захтевани капацитети одговарају сваком понуђачу понаособ. Разлика између понуђача управо постоји због неједнаког финансијског, пословног, кадровског и техничког капацитета, те је смисао прописивања додатних услова да се изврши селекција оних понуђача који с обзиром на своје капацитете могу успешно и квалитетно реализовати уговор који са њима буде закључен.

Неиспуњавање додатних услова за учешће у поступку јавне набавке има за последицу искључење понуђача из поступка јавне набавке, будући да је таква понуда сходно члану 3. став 1. тачка 33) ЗЈН неприхватљива, те је наручилац дужан да је у складу са чланом 10б. став 1. тачка 2) ЗЈН због постојања битних недостатака одбије.

С обзиром на значај који имају у поступку јавне набавке, исти су врло често предмет оспоравања у захтевима за заштиту права, како у фази припремања понуда, тако и у фази након извршене стручне оцене понуда и доношења одлуке о окончању поступка.

Оспоравање додатних услова за учешће у поступку јавне набавке у фази поступка пре истека рока за подношење понуда у одређеном броју случајева је засновано на указивањима заинтересованих лица да исти нису у логичкој вези са предметом набавке или да ограничавају учешће понуђача у поступку јавне набавке. Међутим, такви наводи подносилаца захтева неретко почивају на уопштеним констатацијама да је наручилац додатне услове одредио супротно члану 10. и 12. ЗЈН као и да исти нису у логичкој вези са предметом набавке за који наручилац спроводи конкретан поступак. Њихова главна карактеристика је недовољна аргументација или потпуни изостанак аргументације на страни подносилаца захтева из које би се могло утврдити у чему се конкретно састоји неоправдано ограничење конкуренције, односно да дефинисани додатни услови нису у логичкој вези са предметом јавне набавке у конкретном поступку јавне набавке. Такође, поред наведеног, у одређеном броју поднетих захтева за заштиту права указано је да не постоји потреба за дефинисањем неког од додатних услова, те да су поједини дефинисани на нивоу капацитета који је неопходно висок за конкретан поступак и уговор који се додељује, али

без навођења јасног и детаљног образложења које би поткрепило те тврдње. Последица уопштених, неаргументованих указивања на повреду конкуренције и непостојања везе између конкурсном документацијом дефинисаних услова и предмета јавне набавке је одбијање поднетих захтева за заштиту права.

У фази након донете одлуке којом се окончава стручна оцена понетих понуда, предмет оспоравања је врло често испуњеност свих или појединих додатних услова, односно захтеваних капацитета. Приликом оспоравања испуњености додатних услова, одређени број неуспешних захтева за заштиту права подносилаца захтева заснован је на погрешној интерпретацији садржине конкурсне документације у наведеном делу. У неколико примера који су за исход имали одбијање захтева за заштиту права уочено је да су подносиоци захтева неосновано указали да су достављеним доказима у понуди испунили услов који је на јасан начин био дефинисан у конкурсној документацији (нпр. врста услуга које су предмет претходних уговора као конкурсном документацијом прописани услов у вези са пословним капацитетом).

Поред оспоравања саме стручне оцене понуда у наведеном смислу, понекад се у овој фази поступка оспорава и садржина додатних услова прописана конкурсном документацијом као и начин доказивања истих, иако је чланом 149. став 7. ЗЈН прописано да се захтевом за заштиту права не могу оспоравати радње наручиоца предузете у поступку јавне набавке ако су подносиоцу захтева били или могли бити познати разлози за његово подношење пре истека рока за подношење захтева из ст. 3 и 4. овог члана, а подносилац захтева га није поднео пре истека тог рока. Оспоравање садржине конкурсне документације након истека рока за подношење понуда представља разлог за одбијање таквог захтева за заштиту права, односно навода захтева у којем се на исту указује.

► **Из образложења одлуке Републичке комисије 4-00-456/2018 од 06.07.2018. године:**

„Увидом у одлуку о додели уговора бр. 404-29/2018 од 09.05.2018. године утврђено је да је наручилац до истека рока за подношење понуда благовремено примио три понуде и да је понуду изабраног понуђача оценио као одговарајућу и прихватљиву, те изабрао као најповољнију, док је понуду понуђача „Steelsecurity DM” и понуду подносиоца захтева одбио као неприхватљиве. Као разлог услед којег је наручилац одбио понуду подносиоца захтева је то што је исти као доказ о испуњености пословног капацитета доставио фотокопије четири уговора чији предмет није истоветан предмету јавне набавке како је захтевано конкурсном документацијом, односно да се уговори односе на физичко обезбеђење и заштиту објеката, а не на заштиту усева и засада на пољопривредном земљишту од пољске штете и заштиту пољских путева и канала, спречавање спаљивања органских остатака после жетве усева на пољопривредном земљишту, спречавање испаше стоке на обрадивом пољопривредном земљишту. Имајући у виду наведено наручилац је констатовао да подносилац захтева није испунио додатни услов „пословног капацитета” којим је захтевано од понуђача „да су у 2017. години закључили најмање два уговора за услуге које су предмет јавне набавке и да вредност бар једног уговора није мања од 2.500.000,00 динара без ПДВ”.

Чланом 3. став 1. тачка 33. ЗЈН прописано је да је прихватљива понуда она понуда која је благовремена, коју наручилац није одбио због битних недостатака, која је одговарајућа, која не ограничава нити условљава права наручиоца или обавезе понуђача и која не прелази износ процењене вредности јавне набавке.

Чланом 76. став 2. ЗЈН прописано је да наручилац у конкурсној документацији одређује додатне услове за учешће у поступку јавне набавке у погледу финансијског, пословног, техничког и кадровског капацитета увек када је то потребно имајући у виду предмет јавне набавке.

Чланом 77. став 2. тачка 2) подтачка (2) ЗЈН прописано је да испуњеност услова из члана 76. став 2. овог закона понуђач може доказати достављањем доказа уз понуду, као што су стручне референце које прате списак најважнијих изведених радова, испоручених добара или пружених услуга.

Чланом 106. став 1. тачка 2) прописано је да ће наручилац одбити понуду ако понуђач не докаже да испуњава додатне услове.

Из напред утврђеног чињеничног стања произилази да је наручилац конкурсном документацијом у оквиру додатног услова „пословни капацитет” захтевао од понуђача „да су у 2017. години закључили најмање два уговора за услуге које су предмет јавне набавке и да вредност бар једног уговора није мања од 2.500.000,00 динара без ПДВ”. Као начин доказивања наведеног услова наручилац је захтевао од понуђача да у понуди доставе попуњену референтну листу са фотокопијама уговора. У предметној конкурсној документацији је предмет јавне набавке дефинисан као услуга организовања пољочуварске службе на територији општине Опово, при чему је ближи опис предмета јавне набавке наручилац навео у делу под називом „Врста, технички опис, квалитет, количина, начин спровођења контроле, рок извршења, место извршења услуга”. Из наведеног дела конкурсне документације у којем су јасно и детаљно описани послови који представљају предмет јавне набавке произилази да организовање пољочуварске службе подразумева: редовно, ванредно и мобилно ангажовање пољочувара при чему редовно обезбеђење подразумева заштиту усева и засада на пољопривредном земљишту од пољске штете и заштиту пољских путева и канала, спречавање спаљивања органских остатака после жетве усева на пољопривредном земљишту, спречавање испаше стоке на обрадивом пољопривредном земљишту уколико се иста не врши на сопственом земљишту и пашњацима, док су други послови предметне јавне набавке додатно наведени у оквиру ванредног и мобилног обезбеђења и ангажовања пољочуварске службе на територији Општине Опово, а који послови су у предметном поступку јавне набавке били релевантни за понуђаче и из разлога што су исти у погледу наведених послова односно услуга имали обавезу да у својој понуди посебно искажу цене на месечном нивоу за услуге редовног, мобил-

ног и ванредног ангажовања пољочуварске службе, као и да искажу укупну месечну цену свих претходно наведених услуга у оквиру конкурсном документацијом предвиђеног Образаца бр. XIII – насловљеног као „Образац структуре цене“.

Дакле околност да је наручилац у предметном поступку јавне набавке захтевао од понуђача да су у 2017. години закључили најмање два уговора за услуге које су предмет јавне набавке, је у конкретном случају, по оцени Републичке комисије значила, да су понуђачи како би доказали да испуњавају додатни услов у оквиру „пословног капацитета“ имали обавезу да у својој понуди доставе доказе тј. уговоре којима би доказали да су у 2017. години закључили уговоре чији је предмет организовање и пружање пољочуварских услуга. Сходно наведеном произилази да је за наручиоца у предметном поступку јавне набавке једино било релевантно да понуђачи достављеним уговорима докажу да су имали искуство у пружању услуга које у конкретном случају представљају предмет јавне набавке, а које су услуге у предметном поступку јавне набавке несумњиво дефинисане као пољочуварске.

Имајући у виду наведено као и чињеницу да је подносилац захтева како би доказао испуњеност додатног услова „пословни капацитет“ у својој понуди доставио уговоре који се несумњиво односе на пружање услуге обезбеђења објекта, која чињеница није оспорена ни од стране подносиоца захтева, а не на организовање и пружање пољочуварских услуга, Републичка комисија је оценила да је наручилац правилно поступио када је понуду подносиоца захтева одбио као неприхватљиву у смислу члана 3. став 1. ЗЈН, а у вези са чланом 76. став 2. ЗЈН.

Такође, Републичка комисија је имала у виду и аргументацију подносиоца захтева у поднетом захтеву за заштиту права везано за примену и тумачење одредаба Закона о приватном обезбеђењу, али исто није узела као оправдано у конкретном случају. Ово из разлога што иако поменути закон не прави разлику између послова физичке заштите према различитој имовини (њивама, путевима, кућама), исто не може да буде аргумент који би могао да се прихвати као оправдан да такву врсту разлике у погледу имовине не може да прави наручилац у одређеном поступку јавне набавке. Наиме, према оцени Републичке

комисије, управо супротно наведеној аргументацији подносиоца захтева наручилац има право да у сваком конкретном поступку јавне набавке дефинише предмет јавне набавке и да у складу са истим захтева одређено искуство понуђача у погледу његове реализације. Стога је у смислу члана 76. став 2. ЗЈН било оправдано да наручилац везано за конкретан предмет јавне набавке, дакле пољочуварске услуге, захтева од понуђача да докажу да имају искуство баш у том делу. Међутим, уколико подносиоцу захтева или евентуално неком другом потенцијалном понуђачу није био оправдан конкурсном документацијом дефинисан услов у оквиру пословног капацитета, као и начин његовог доказивања, Републичка комисија указује да су исти имали могућност да у фази сачињавања конкурсне документације евентуално укажу наручиоцу зашто сматрају да одређени захтев наручиоца и начин његовог доказивања није оправдан. У конкретном случају, провером података на Порталу јавних набавки утврђено је да наручиоцу није био упућен ниједан захтев за појашњењем конкурсне документације, нити је био поднет захтев за заштиту права у фази сачињавања конкурсне документације којим би евентуално био оспорен начин сачињавања конкурсне документације у погледу додатних услова, што додатно указује да су исти прихватили да понуду у предметном поступку јавне набавке поднесу под условима које је наручилац одредио у конкурсној документацији. Стога свако супротно поступање понуђача и достављање понуде која није у складу са условима и захтевима наручиоца из конкурсне документације једино може да има за последицу одбијање понуде као неприхватљиве у смислу члана 3. став 1. тачка 33. ЗЈН. Услед наведеног, као и чињенице да је подносилац захтева у својој понуди доставио уговоре који се несумњиво односе на пружање услуге обезбеђења објекта, а не на организовање и пружање пољочуварских услуга како је захтевано конкурсном документацији, исти по оцени Републичке комисије није доставио доказе којима би доказао да испуњава додатни услов „пословног капацитета”, услед чега је његова понуда неприхватљива у смислу члана 3. став 1. тачка 33. ЗЈН. Имајући у виду напред изнето Републичка комисија је разматрани навод подносиоца захтева оценила као неоснован.”

► **Из образложења одлуке Републичке комисије бр. 4-00-477/2018 од 31.05.2018. године:**

...Чланом 9. став 1. ЗЈН је прописано да је наручилац дужан да у поступку јавне набавке прибави добра, услуге или радове одговарајућег квалитета имајући у виду сврху, намену и вредност јавне набавке. Ставом 2. истог члана закона је прописано да је наручилац дужан да обезбеди да се поступак јавне набавке спроводи и додела уговора врши у роковима и на начин прописан овим законом, са што мање трошкова везаних за поступак и извршење јавне набавке.

Чланом 10. став 1. ЗЈН прописано је да је наручилац дужан да у поступку јавне набавке омогући што је могуће већу конкуренцију, док је ставом 2. прописано да наручилац не може да ограничи конкуренцију, а посебно не може онемогућавати било којег понуђача да учествује у поступку јавне набавке неоправданом употребом преговарачког поступка, нити коришћењем дискриминаторских услова, техничких спецификација и критеријума.

Чланом 12. став 1. ЗЈН прописано је да је наручилац дужан да у свим фазама поступка јавне набавке обезбеди једнак положај свим понуђачима, док је ставом 2. прописано да наручилац не може да одређује услове који би значили националну, територијалну, предметну или личну дискриминацију међу понуђачима, нити дискриминацију која би произилазила из класификације делатности коју обавља понуђач.

Чланом 76. став 1. ЗЈН прописано је да наручилац у конкурсној документацији одређује додатне услове за учешће у поступку јавне набавке.

Чланом 76. став 2. ЗЈН прописано је да наручилац у конкурсној документацији одређује додатне услове за учешће у поступку јавне набавке у погледу финансијског, пословног, техничког и кадровског капацитета увек када је то потребно имајући у виду предмет јавне набавке.

Чланом 76. став 6. ЗЈН је прописано да наручилац одређује услове за учешће у поступку тако да ти услови не дискриминишу понуђаче и да су у логичкој вези са предметом јавне набавке.

Републичка комисија указује да додатне услове наручилац, сходно одредби члана 76. став 2. ЗЈН, одређује увек када је то потребно имајући у виду предмет јавне набавке, док став 6. истог члана прописује да начин на који исти могу бити одређени мора бити такав да не дискриминише понуђаче, те да је у логичкој вези са предметом јавне набавке. Смисао наведене норме јесте да се наручиоцу омогући дефинисање услова чија ће испуњеност подразумевати да он, приликом избора понуде, изабере понуду оних понуђача који би, сходно својим капацитетима могли успешно да реализују уговор који буде закључен. Могућност дефинисања истих, међутим, закон ограничава на начин који подразумева да је наведено дозвољено уколико је то потребно имајући у виду предмет јавне набавке, а што, заправо, подразумева да наручилац мора учинити извесним оправданост присуства прописаних додатних услова у сваком конкретном поступку јавне набавке. Дакле, у одређивању додатних услова за учествовање у предметном поступку, наручилац пре свега полази од својих објективних потреба, те повезаности истих са предметом јавне набавке.

Према томе, имајући у виду да прописивање додатних услова има за циљ доказивање способности понуђача да, с обзиром на карактеристике сваког конкретног предмета јавне набавке, у истој учествују, односно да су способни да реализују конкретан уговор о јавној набавци, уколико им исти буде додељен, то подразумева да наручилац, као субјект који спроводи јавну набавку и стога припрема конкурсну документацију за предметни поступак, мора да зна сврху прописивања захтева које морају да испуне сви понуђачи како би учествовали у конкретном поступку јавне набавке. Дакле, наручилац је дужан да приликом одређивања свих захтева у предметној конкурсној документацији, као у конкретном случају и додатног услова у погледу пословног капацитета, води рачуна да исти буде у логичкој вези са предметом јавне набавке, односно да је исти заиста неопходан за реализацију конкретне јавне набавке.

Такође, Републичка комисија указује да, иако има законску обавезу да у поступку јавне набавке омогући што већу конкуренцију, сходно одредби члана 10. став 1. ЗЈН, наручилац са друге стране сваки конкретни поступак јавне набавке спроводи у циљу задовољења објективних потреба, а на основу конкурсне документације којом дефинише захтеве, односно додатне услове, који одговарају таквим потребама. Сходно томе, обавеза обезбеђења што је могуће веће конкуренције не може да се тумачи на начин који подразумева обавезу наручиоца да сваком заинтересованом лицу омогући учешће у поступку јавне набавке, не водећи притом рачуна о сврси јавне набавке, као ни о квалитету услуга које су предмет исте. Дакле, иако наручилац има законску обавезу да у поступку јавне набавке омогући што већу конкуренцију, он са друге стране сваки конкретни поступак јавне набавке спроводи у циљу задовољења објективних потреба, а на основу конкурсне документације којом дефинише додатне услове који одговарају таквим потребама, и које мора учинити извесним.

Према целокупном чињеничном стању, утврђеном како увидом у конкурсну документацију предметног поступка, тако и узимајући у обзир начин на који је подносилац захтева оспорио предметним захтевом за заштиту права поступање наручиоца приликом прописивања додатног услова за учешће у предметном поступку јавне набавке у погледу техничког капацитета, те аргументацију наручиоца из одговора на захтев за заштиту права, Републичка комисија констатује да је подносилац захтева неосновано указао да је наручилац у конкретном поступку јавне набавке, одређивањем додатног услова да понуђач располаже 1 камионом за транспорт препарата и горива носивости преко 5 тона неопходних за третман одраслих комараца из ваздуха фаворизовао одређени круг понуђача и тиме уједно ограничио конкуренцију и дискриминисао остале понуђаче.

Републичка комисија посебно указује да је имала у виду образложење наручиоца дато у одговору на захтев за заштиту права да се камионом одређене носивости и техничких перформанси омогућава брзина реакције која је потребна од момента када се утврди неопходност третмана па до обезбеђивања свих потребних елемената који су неопходни да би се третман правилно и квалитетно извео.

Републичка комисија констатује да подносилац захтева није у предметном захтеву за заштиту права аргументовано указао у чему се конкретно састоји неоправдано ограничење конкуренције од стране наручиоца приликом прописивања наведеног додатног услова да понуђач располаже 1 камионом одређене носивости, тим пре што је наручилац омогућио да исто возило понуђачи могу да имају како у својини тако и по основу закупа или лизинга. Републичка комисија указује да је сугестија подносиоца захтева да се исто тако може ангажовати нпр. 10 возила носивости 500 кг и то дан раније или раније у току тог дана да превезу препарате на предвиђену локацију, нелогична са становишта неоправданог ограничења конкуренције ако се има у виду да је наручилац захтевао само 1 камион, а не више камиона.

Такође, ако се има у виду образложење наручиоца да камион одређених перформанси обезбеђује да се у што краћем времену и року пребаци неопходна логистика, која је неопходна за извођење третмана и искористе погодни метео услови како би третман био максимално ефикасан, а да организација већег броја мањих возила, на којим инсистира подносилац захтева, може у значајној мери да утиче на брзину обезбеђења неопходних техничких услова, то је начином на који определио додатни услов у спорном делу исти поступио и у складу са начелом ефикасности и економичности, који је прописан чланом 9. ЗЈН. Самим тим и указивање подносиоца захтева у погледу тога да ли је аеродром у Ченеју снабдевен водом није околност која је од утицаја на начин на који је наручилац определио спорни додатни услов, нарочито ако се има у виду образложење које је дао у одговору на поднети захтев за заштиту права, тј. да наручилац у конкретном случају није желео да ризикује евентуалне сметње које би имао у погледу снабдевања водом на слетно полетним стазама у Ченеју, а које су с обзиром на непостојање сигурног и стабилног извора водоснабдевања могуће.

Имајући у виду наведено, Републичка комисија констатује да начин на који је у предметној конкурсној документацији искоришћено право наручиоца да одреди да ли ће и на који начин прописати додатни услов за учешће у конкретном поступку јавне набавке у погледу техничког капацитета у спорном делу, при чему је дужан да води рачуна

да исти не дискриминише понуђаче, у конкретном случају не представља повреду одредаба ЗЈН.

Услед наведеног, разматрани навод подносиоца захтева је неоснован.”

„...Даље је Републичка комисија разматрала навод којим је подносилац захтева указао да је захтев наручиоца да понуђач располаже са беспилотном летелицом за снимање изворишта ларви комараца непотребан, јер коришћење беспилотне летелице, као додатни начин контроле и надзора, само захтева додатно ангажовање људи и то тако што би један човек морао да буде ангажован како би пешке обишао терен, детектовао ларве комараца и одредио њихову бројност, а затим позвао другог човека обученог за руковање беспилотном летелицом и имаоца одобрења за њено коришћење, који би, потом, извршио снимање локалитета. Подносилац захтева је истакао да како на самом терену током акција контроле бројности ларви комараца, техничари, као стручна лица, са собом редовно носе ГПС уређаје сходно правилима струке, те како у одговарајући извештај, поред података о количини и врсти ларви комараца, уносе и ГПС координате на којима су они детектовани, а уједно фотоапаратом фотографишу предметне локалитете, јасно је да употреба беспилотне летелице није потребна.

Наручилац је поменути додатни услов, прописан конкурсном документацијом, у спорном делу у одговору на захтев за заштиту права образложио тако што је, између осталог, истакао да је нове технологије, које омогућавају прецизно праћење апликационих техника примене пестицида, могуће користити захваљујући Географским информационим системима (ГИС) и уређајима за позиционирање (ГПС), те да је на овај начин остварена могућност комплетног прегледа и анализе објекта/биотопа на којима се налазе места за интервенцију, бројности инсеката у зонама појаве и контрола уређаја из којих се врше третмани. Наручилац је објаснио да је на основу добијених података могуће направити стратегију сузбијања циљаних организама уз значајне уштеде материјала, времена потребног за апликацију, као и утицаја на животну средину, а да се увођењем ових елемената у програме примене препарата намењених сузбијању комараца обезбеђује значај-

но подизање нивоа ефикасности апликације како ларвицида тако и адултицида. Наручилац је истакао да са развојем нових технологија и њиховом применом у програмима сузбијања комараца, визуелна оријентација губи свој значај, те да коришћење беспилотне летилице са ГПС системом у програмима контроле и сузбијања комарца у значајној мери утиче на квалитет изведених третмана. Према тврдњи наручиоца, у великом броју случајева, обучено особље које ради на терену и поред уређаја који носе са собом није у могућности да сагледа величину потенцијалних изворишта, те да је утврђивање величине потенцијалне површине за третман углавном ограничено на визуелни контакт и могућност приласка потенцијалним површинама како би се утврдила површина за третман, а да недостатак визуелног контакта утиче на то да изворишна зона (или део ње) буде потпуно занемарена, јер није уочена. У вези са тим, наручилац је даље навео да је одређена површина за третман у директној вези са количином препарата који се неопходно утрошити и да уколико се све потенцијалне изворишне зоне не обраде адекватно инсектицидима, постоји бојазан да ће доћи до реинфекције комараца са нетретираних површина (односно оних површина која нису потпуно покривене третманом) у третирана подручја, а да се као логична последица намеће поновни третман истих изворишних зона што директно утиче на повећање трошкова. Наручилац је навео да агажовање беспилотне летелице (које је много јефтиније у односу на авион или хеликоптер) у великој мери омогућује извођачу да утврди све изворишне зоне и добије податке о потенцијалној величини изворних зона, тј. да определи тачну количину препарата неопходну за сузбијање ларви комараца на целокупној површини.

Осим тога, наручилац је истакао да је специфичност Општине Врбас да територију општина пресеца веома развијена мрежа канала који припадају хидросистему Дунав-Тиса-Дунав, река Јегричка која протиче кроз јужни део општине, а присутан је и већи број језера, да су канали који протичу кроз Врбас: Врбас-Бездан, Бечеј-Богојево, Савино Село-Нови Сад, Косанчић-Мали Стапар и да је њихова укупна дужина кроз Општину Врбас 39,4 км. Наручилац је објаснио да Велики бачки канал, који је део система Дунав-Тиса-Дунав и повезује Дунав (код Бездана) са Тисом (код Бечеја), кроз Општину Врбас протиче ду-

жином 12,7 км, да је због загађења и таложења муља, данас сувише плитак за речна пловила и бродове, а да га је Министарство заштите животне средине Србије сврстало међу три „црне тачке“ Србије. Осим тога, а према тврдњи наручиоца, Велики бачки канал се сматра најзагађенијим водотоком у Европи и управо најзагађенији део протиче кроз насељено место Врбас, те да како је концентрација комараца највећа у близини канала, а канал неплован и неприступачан, то је неопходно коришћење беспилотне летилице ради комплетног прегледа и анализе места за интервенцију. Имајући у виду значај предмета јавне набавке и специфичност терена, додатни услов да понуђач располаже минимум једном беспилотном летелицом за снимање изворишта ларви комараца, према мишљењу наручиоца је потпуно оправдан.

Услед наведеног, по оцени Републичке комисије, околност на коју указује подносилац захтева да је у конкретном случају располагање са беспилотном летелицом за снимање изворишта ларви комараца непотребно, јер коришћење беспилотне летилице, само захтева додатно ангажовање људи, с обзиром на то да на самом терену током акција контроле бројности ларви комараца, техничари са собом редовно носе ГПС уређаје сходно правилима струке и у одговарајући извештај, поред података о количини и врсти ларви комараца, уносе и ГПС координате на којима су они детектовани, те уједно фотоапаратом фотографишу предметне локалитете, није довољан аргумент за утврђивање основаности да оспорени додатни услов у овом делу, начином на који је одређен од стране наручиоца, није у логичкој вези са предметом јавне набавке и да је повређен члан 76. став 6. истог закона. У вези са тим, Републичка комисија указује да како је наручилац у одговору на захтев за заштиту права јасно указао на оправдане разлоге за прописивање додатног услова у погледу техничког капацитета у спорном делу, доводећи исти у везу са предметом јавне набавке, а нарочито указујући на специфичност конкретне терена Општине Врбас, која се огледа пре свега у његовој неприступачности, тиме је наручилац оправдао неопходност наведеног додатног услова за учешће у предметном поступку јавне набавке и указао на логичку везу истог са предметом јавне набавке. На основу наведеног, по оцени Републичке комисије, поменути додатни услов у погледу довољног техничког капацитета је у логичкој вези са предметом конкретне јавне набавке,

због чега је предметни навод подносиоца захтева да је спорни додатни услов „непотребан“ оцењен неоснованим.

Затим је Републичка комисија разматрала навод којим је подносилац захтева указао да је наручилац неоправдано захтевао и да понуђач располаже са минимум 5 дигиталних метеоролошких станица које имају приступ интернету са приказивањем резултата у реалном времену на web адреси, због наводне боље контроле и надзора, те да није јасно на који начин ће се вршити правилно читавање резултата са метеоролошких станица, будући да се тиме баве искључиво лица метеоролошке струке, тј. Републички хидрометеоролошки завод Србије. Исто, према тврдњи подносиоца захтева, значи да су понуђачи приморани да ангажују додатна стручна лица - метеорологе, који би читавали резултате са метеоролошких станица. Подносилац захтева је истакао да поменути услов дискриминише огроман број потенцијалних понуђача, а да притом није у логичкој вези са предметом јавне набавке, нити је његова испуњеност гаранција квалитетног извршења предметних услуга.

Такође, Републичка комисија још једном указује да наручилац има обавезу, сходно члану 10. став 1. ЗЈН да омогући што је могуће већу конкуренцију, али да то са друге стране не значи да има обавезу да услове за учествовање у поступку, као и техничке спецификације, дефинише на начин који омогућава сваком заинтересованом лицу да учествује у поступку јавне набавке. Дакле, услове и захтеве у конкурсној документацији, наручилац дефинише првенствено полазећи од својих објективних потреба, а не од пословних и економских интереса понуђача. Стога, уколико довољан број понуђача може да испуни постављени захтев, конкуренција је тиме омогућена. Републичка комисија напомиње да, у конкретном случају, подносилац захтева у свом захтеву није навео конкретне чињенице, нити је доставио или предложио доказе који би, евентуално, могли да основано укажу да је оспорени услов дискриминаторски одређен, већ је само указао да није јасно на који начин ће се вршити правилно читавање резултата са метеоролошких станица, будући да се тиме баве искључиво лица метеоролошке струке, тј. Републички хидрометеоролошки завод Србије, што имплицира ангажовање додатних

стручних лица – метеоролога од стране понуђача, који би читавали резултате са метеоролошких станица.

Међутим, према оцени Републичке комисије, подносилац захтева је исто само општено навео без достављања конкретних доказа на основу којих би несумњиво могао да се изведе закључак да оспорени додатни услов није у логичкој вези са предметом конкретне јавне набавке, односно да исти услов дискриминише понуђаче, нарочито ако се има у виду техничка спецификација предметних услуга дата у одељку III конкурсне документације, као и додатни услови дефинисани у одељку IV конкурсне документације, а у оквиру којих није наведено да понуђач треба да ангажује метеорологе, те аргументација наручиоца из одговора на захтев за заштиту права да за читавање добијених податка из метеоролошких станица (температура, брзина ветра, ваздушни притисак, количина падавина) није потребна посебна стручност.

Сходно наведеном, по оцени Републичке комисије, истакнуте тврдње подносиоца захтева нису довољни аргументи за утврђивање основаности да је начином на који је оспорени додатни услов одређен од стране наручиоца извршена дискриминација и повређени чл. 10. и 12. ЗЈН, као и члан 76. став 6. ЗЈН.

Услед свега наведеног, Републичка комисија је оценила да је неоснован навод подносиоца захтева.

На крају је Републичка комисија размтрала навод којим је подносилац захтева указао да се у оквиру додатних услова за учешће у поступку јавне набавке од понуђача тражи располаже са минимум 5 универзалних клопки за контролу бројности одраслих комараца која као атрактант користи компримовани гас CO₂ и минимум 20 комада ЦДЦ клопки која као атрактант користи пелете сувог леда, за контролу бројности одраслих комараца, чиме наручилац захтева два метода за контролу бројности одраслих комараца, што наручилац није компетентан да захтева с обзиром на то да је према препорукама Светске здравствене организације довољан један метод контроле бројности одраслих комараца. Подносилац захтева је истакао да је захтевни услов дискриминаторски и да не стоји у логичкој вези са предметном

јавне набавке, чије испуњење је без значаја за сузбијање комараца, те да је унапред познато ко располаже са два метода контроле бројности одраслих комараца, те да се може утврдити ко ће испунити прописане додатне услове за учешће.

Наручилац је поменути додатни услов, прописан конкурсном документацијом, у одговору на захтев за заштиту права образложио тако што је навео да се клопке које као атрактант користе угљен диоксид обезбедити из два извора: као компримовани гас CO_2 и угљен диоксид који настаје сублимацијом сувог леда, те да када се користи компримовани гас из боце са CO_2 , тада се користи и тајмер којим се дефинише време пуштања CO_2 и тада се може врло прецизно дозирати количина гаса која се емитује у јединици времена, при чему је ослобођена количина идентична током целог трајања сакупљања одраслих форми комараца, а у односу на kg /боци тачно се зна и укупно (кумулативно) време трајања сакупљања. Међутим, када се користи суви лед као атрактант, према тврдњи наручиоца, не постоји могућност задавања прецизне количине емитовања CO_2 , него се она мења током времена и зависи од температуре, влаге ваздуха, атмосферског притиска, а највише од типа изолације контејнера. У вези са тим, наручилац је истакао да се у почетку сакупљања одраслих форми комараца, ствара мања количина CO_2 и расте односно варира како се мења или стабилизује температура, али да се проблем јавља током ноћи када температура пада што доводи до смањења емисије CO_2 , те да због тога приликом сакупљања одраслих форми комараца могу користити оба извора CO_2 како би се обезбедила константна емисија CO_2 по јединици времена. Наручилац је навео да је приликом утрђивања фауне комараца односно утрврђивања свих присутних врста на једном подручју неходно користити компримовани CO_2 док се приликом мониторинга локалних популација може користити суви лед који сублимацијом обезбеђује CO_2 .

Имајући у виду наведено, уопштена тврдња подносиоца захтева да постоје препоруке Светске здравствене организације о томе да је довољан један метод контроле бројности одраслих комараца, није сама по себи аргумент за утрђивање основаности да је начином на који је оспорени додатни услов одређен од стране наручиоца, извршена

дискриминација и повређени чл. 10. и 12. ЗЈН, као и члан 76. став 6. истог закона. Републичка комисија истиче да је наручилац у одговору на захтев за заштиту права јасно и детаљно указао на разлоге прописивања спорног додатног услова и исти услов тиме довео у логичку везу са предметом јавне набавке, будући да је објаснио зашто сматра да је неопходна комбинација примене обе методе контроле бројности одраслих комараца. Имајући у виду да се наручилац одлучио на комбинацију две методе ради обезбеђивања константне емисије CO₂ по јединици времена, по оцени Републичке комисије, поменути додатни услов је у логичкој вези са предметом конкретне јавне набавке, те у конкретном случају произилази да наручилац прописивањем истог услова није дискриминисао понуђаче нити неоправдано ограничио конкуренцију међу понуђачима, због чега је предметни навод подносиоца захтева оцењен као неоснован.”

► **Из образложења одлуке Републичке комисије бр. 4-00-535/2018 од 05.07.2018. године:**

„...Имајући у виду цитиране одредбе конкурсне документације као и доказе које је у својој понуди доставио подносилац захтева, Републичка комисија налази да је наручилац приликом стручне оцене понуде подносиоца захтева правилно поступио када је у складу са чланом 107. став 1. ЗЈН понуду подносиоца захтева оценио као неприхватљиву, у смислу члана 3. став 1. тачка 33. ЗЈН, а у вези са чланом 106. став 1. тачка 2) ЗЈН.

Из утврђеног чињеничног стања произилази да је наручилац у оквиру додатног услова у погледу пословног капацитета захтевао да понуђач достави референце за пет корисника и то државних органа/институција и/или финансијских организација, а да је подносилац захтева у својој понуди доставио пет потврда од пет различитих референтних наручилаца од који су две потврде издате од стране књиговодствених агенција а једна од стране привредног друштва за производњу промет и пословне услуге. Наручилац је поред дефинисања појма државних органа, прецизирао да се под финансијским институ-

цијама подразумевају међународне финансијске институције, пословне банке, друштва за осигурање, лизинг и сл. Наручилац је понуду подносиоца захтева оценио као неприхватљиву јер је ради испуњавања додатног услова у погледу пословног капацитета доставио потврде издате од стране књиговодствених агенција и привредног друштва за производњу промет и пословне услуге.

Републичка комисија указује да начин на који подносилац захтева тумачи „сличност” између финансијских институција дефинисаних конкурсном документацијом и референтних наручилаца како би образложио свој став да треба прихватити његове референце, није основан. У том смислу подносилац захтева објашњава да у конкретном случају није од значаја ко је референтни наручилац већ да ли постоји истоврсност и логичка веза између референтних услуга и услуга које се набављају у предметној јавној набавци. Притом у поднетом захтеву за заштиту права подносилац захтева истиче да је наручилац „ограничио круг наручилаца” те да исто није истицао у фази припреме понуде јер је сматрао да је наручилац предвиђеном конкурсном документацијом „оставио простор” да могу да се доставе потврде наручилаца чије су потребе за услугама превођења биле из области које су предмет јавне набавке.

Међутим, полазећи од тога да је у конкурсној документацији наручилац под референтним наручиоцем „финансијским институцијама” јасно навео да подразумева међународне финансијске институције, пословне банке, друштва за осигурање, лизинг „и сл”, а да са друге стране подносилац захтева није оспорио конкурсну документацију у наведеном делу те да у поднетом захтеву за заштиту права уопште (не позивајући се на прописе из области финансија, мишљења надлежних органа и сл.) не образлаже на који то начин књиговодствена агенција и предузеће за производњу, промет и пословне услуге представљају финансијске институције сличне наведеним у конкурсној документацији („међународне финансијске институције, пословне банке, друштва за осигурање, лизинг”) већ истиче да референтне услуге јесу у логичкој вези са услугама које су предмет јавне набавке, то је утврђено да је наручилац правилно поступио када је оценио да подносилац захтева није испунио предвиђени додатни услов у погледу

пословног капацитета. Ово стога, што у конкретном случају није спорно које су референтне услуге извршене већ за ког референтног наручиоца (финансијску институцију) односно да ли су извршене за референтног наручиоца који појам је наручилац дефинисао у конкурсној документацији.

С тим у вези, Републичка комисија је имала у виду и образложење које је наручилац дао у одговору на захтев за заштиту права. Наиме, наручилац је образложио да понуђач мора да има претходног искуства у раду са финансијским организацијама и државним институцијама из области банкарства, финансија, макроекономских анализа и европског законодавства, те да се водио сопственим делокругом послова, који се односе пре свега на очување стабилности цена и надзор над финансијским сектором.

У том смислу Републичка комисије указује, да је чланом 15. став 1. Закона о Народној банци („Службени гласник РС», бр. 72/2003, 55/2004, 85/2005 - др. закон, 44/2010, 76/2012, 106/2012, 14/2015, 40/2015 - УС, 44/2018. године) прописано да извршни одбор, у складу са законом, доноси прописе и друге опште акте у области контролне и надзорне функције над лицима која обављају делатности из члана 4. став 1. тач. б) до 10) овог закона (у даљем тексту: финансијске институције), као и у областима заштите права и интереса корисника услуга из тачке 11) тог члана и издавања и одузимања овлашћења за мењачке послове и контроле из тачке 13а) тог члана. Из члана 4. став 1. тач. б) до 10) истог закона, не произилази да финансијске институције јесу књиговодствене агенције или евентуално привредна друштво за производњу промет и пословне услуге.

Сходно свему наведеном, Републичка комисија је разматрани навод оценила као неоснован.”

► **Из образложења одлуке Републичке комисије бр. 4-00-699/2018 од 20.09.2018. године:**

„...Чланом 3. став 1. тачка 33) ЗЈН прописано да је прихватљива понуда она понуда која је благовремена, коју наручилац није одбио због битних недостатака, која је одговарајућа, која не ограничава, нити условљава права наручиоца или обавезе понуђача и која не прелази износ процењене вредности јавне набавке.

Чланом 80. став 1. ЗЈН прописано је да је наручилац је дужан да у конкурсној документацији захтева од понуђача да у понуди наведе да ли ће извршење јавне набавке делимично поверити подизвођачу и да наведе у својој понуди, проценат укупне вредности набавке који ће поверити подизвођачу, а који не може бити већи од 50% као и део предмета набавке који ће извршити преко подизвођача, док је ставом 3. истог члана прописано да је понуђач дужан да наведе назив подизвођача, ако у понуди наведе да ће делимично извршење набавке поверити подизвођачу, а да ће, уколико уговор између наручиоца и понуђача буде закључен, тај подизвођач бити наведен у уговору.

Чланом 80. став 5. ЗЈН прописано је да је понуђач дужан да за подизвођаче достави доказе о испуњености обавезних услова из члана 75. став 1. тачка 1) до 4) ЗЈН, а доказ о испуњености услова из члана 75. став 1. тачка 5) ЗЈН за део набавке који ће извршити преко подизвођача.

Чланом 107. став 1. ЗЈН прописано је да је наручилац дужан да у поступку јавне набавке, пошто прегледа и оцени понуде, одбије све неприхватљиве понуде.

Имајући у виду цитиране законске одредбе, утврђено чињенично стање, као и тврдње које су изнели подносилац захтева у захтеву за заштиту права и наручилац у одговору на захтев за заштиту права, Републичка комисија је оценила да су наводи подносиоца захтева неосновани.

Наиме, Републичка комисија најпре указује да је подношење понуде са подизвођачем пре свега регулисано одредбом члана 80. ЗЈН,

те да је сходно наведеном члану ЗЈН, понуђач који подноси понуду са подизвођачем у обавези да у понуди наведе назив подизвођача, те да за истог достави доказе о испуњености обавезних услова из члана 75. став 1. тач. 1) до 4) ЗЈН, а доказ о испуњености услова из члана 75. став 1. тачка 5) ЗЈН за део набавке који ће извршити преко подизвођача. Понуђач је дужан да за подизвођача достави и друге евентуалне доказе о испуњености других услова који се односе на подизвођача, уколико је исте наручилац одредио у конкурсној документацији, али у конкретном поступку јавне набавке наручилац није исте предвидео.

Имајући у виду да је наручилац у конкурсној документацији предметне јавне набавке предвидео да је понуђач дужан да за подизвођача у понуди достави попуњен и потписан „Образац бр. 2” (у циљу доказивања да подизвођач испуњава услове прописане одредбом члана 75. став 1. тач. 1)-4) ЗЈН), односно „важећу лиценцу издату од стране Републичког геодетског завода”, без прецизирања садржине конкретне лиценце (у циљу доказивања испуњености услова прописаног одредбом члана 75. став 1. тачка 5) ЗЈН), те да понуда изабраног понуђача садржи попуњен и потписан „Образац бр. 2”, као и Лиценцу за рад „К.Р.У.Љ.” д.о.о. Београд, Решење Републичког геодетског завода број 952-03-706/12 од 28.09.2012. године, као и геодетску лиценцу првог реда за Ч..... К....., то је по оцени Републичке комисије изабрани понуђач за подизвођача доставио све доказе захтеване предметном конкурсном документацијом и одредбама ЗЈН. Како је поред наведених лиценци и решења, изабрани понуђач доставио лиценце и решења, издате од стране Републичког геодетског завода (онако како је тражено предметном конкурсном документацијом), који се односе на „Геозенит” Нови Пазар, као и да подносилац захтева, по оцени Републичке комисије, у поднетом захтеву за заштиту права није дао довољно основу аргументацију из које би се несумњиво могло утврдити да се достављена решења и лиценце у понуди изабраног понуђача не односе на предметне услуге описане у „Обрасцу бр. 12”, то су тврдње подносиоца захтева у вези са прихватљивошћу понуде изабраног понуђача у вези са одредбом члана 75. став 1. тачка 5) ЗЈН оцењене као неосноване.

Поред наведеног, Републичка комисија указује да изабрани понуђач није био обавезан да у понуди достави „Споразум са подизвођачем” којим би извођач и подизвођач прецизно дефинисали међусобна права и обавезе, а како то тврди подносилац захтева. Следствено наведеном, Уговор који је достављен у понуди изабраног понуђача, није предвиђен одредбама ЗЈН, нити је исти наручилац предвидео као обавезан саставни део понуде, услед чега ни понуда изабраног понуђача не може бити одбијена као неприхватљива у смислу одредбе члана 106. став 1. ЗЈН због достављеног Уговора и његове садржине.

У погледу навода подносиоца захтева да се из садржине понуде изабраног понуђача не може утврдити који део предмета јавне набавке ће изводити подизвођач, Републичка комисија је становишта да су исти неосновани. Ово из разлога што из целокупне садржине понуде изабраног понуђача јасно произилази да ће понуђач „Геозенит” Нови Пазар поверити подизвођачу „К.Р.У.Љ.” д.о.о. Београд део предмета јавне набавке у износу од 5% вредности понуде (износ од „22.739,25” у односу на укупну вредност понуде у износу од 454.785,00 динара), што је у складу да захтевом наручиоца из предметне конкурсне документације да понуђач не може поверити понуђачу извршење дела предмета јавне набавке који не може бити већи од 40%.

Исто тако, имајући у виду да у предметној конкурсној документацији наручилац није изричито захтевао да понуђач наведе део предметне јавне набавке који ће поверити подизвођачу тако што ће исти одредити према позицијама које је наручилац одредио у оквиру „Обрасца бр. 12 – Опис геодетских услуга”, те да из садржине „Обрасца понуде” и „Обрасца бр. 6” јасно произилази да ће понуђач „Геозенит” Нови Пазар поверити подизвођачу „К.Р.У.Љ.” д.о.о. Београд извршење „геодетских услуга” за чије је извршење подизвођач поседује лиценце, у укупном износу од „22.739,25” динара, односно „5” % вредности понуде, то по оцени Републичке комисије, у конкретном случају не постоји основ за одбијање понуде изабраног понуђача а из разлога које наводи подносилац захтева у предметном захтеву за заштиту права.

Разматрајући навод подносиоца захтева да је наручилац био дужан да одбије понуду изабраног понуђача из разлога што исти није

за подизвођача „К.Р.У.Љ.“ д.о.о, Београд доставио картон оверених потписа лица овлашћених за заступање, односно други одговарајући документ из кога би се несумњиво могло утврдити да је „Изјаву подизвођача о доказивању испуњености услова за учешће у поступку јавне набавке из члана 75. ЗЈН“ потписало лице овлашћено за заступање, Републичка комисија је исти оценила као неоснован.

Наиме увидом у предметну конкурсну документацију, Републичка комисија је утврдила да је наручилац као саставни део исте предвидео и „Образац бр. 10 – Овлашћење за потписивање понуде“, којим се овлашћује у обрасцу наведено лице да у име и за рачун понуђача потпише понуду за конкретну јавну набавку. У напомени наведеног обрасца, наручилац је навео да понуђач „уз овлашћење прилаже фотокопију картона „оверени потписи лица овлашћених за заступање“ (ОП - образац) из улошка надлежног суда - образац 4. или одговарајући документ органа управе за приватне предузетнике“. Дакле, како из наведеног произилази да је наручилац предвидео обавезу достављања „ОП – обрасца“ само за понуђача који ће потписати понуду, а не и за подизвођача, то ни понуда изабраног понуђача не може бити одбијена из разлога што исти није доставио „ОП – образац“ за подизвођача.

Поред наведеног, Републичка комисија указује да подносилац захтева у захтеву за заштиту права аргументацијом изнетом у предметном захтеву за заштиту права или доказима у прилогу својих тврдњи, није дао основа за закључак да је „Образац бр. 2 - Изјаву подизвођача о доказивању испуњености услова за учешће у поступку јавне набавке из члана 75. ЗЈН“ достављен у понуди изабраног понуђача потписало лице које није овлашћено лице подизвођача.

Из свега наведеног, по оцени Републичке комисије, произилази да је наручилац правилно поступио када је понуду изабраног понуђача у вези са оспореним, сходно одредби члана 107. став 1. у вези са чланом 3. став 1. тачка 33) ЗЈН, оценио као прихватљиву, услед чега је захтев за заштиту права подносиоца захтева у целисти неоснован.“

► **Из образложења одлуке Републичке комисије бр. 4-00-703/2017 од 30.06.2017. године:**

„...Наиме, из аргументације која је изнета у допуни поднетог захтева за заштиту права произилази закључак да свој став да понуда ФМО «УКУС» из Ковачице има битан недостатак у смислу члана 106. став 1. тачка 2. ЗЈН јер исти није доказао да испуњава додатни услов за учешће у вези техничког капацитета, подносилац захтева заснива на неспорној чињеници да је код наручиоца била формирана комисија за утврђивање испуњености услова за производњу понуђених добара, са задатком да обиђе погоне понуђача ФМО «УКУС» из Ковачице те утврди техничке услове за производњу и успешну реализацију могућег уговора на основу закључења оквирног споразума, која је дана 25.04.2017. године извршила увид код поменутог понуђача са исходом да је утврђено да „исти не поседује техничке услове за производњу и успешну реализацију могућег уговора на основу закључења оквирног споразума јер не располаже потребним машинама и уређајима без којих није могуће испунити прописане захтеве квалитета“, те да „понуђач нема ни калупе, а да је за њихово моделовање, градирање и умножавање у свим величинским бројевима према асортиману величинских бројева неопходан дужи временски период“.

У вези са тим, Републичка комисија констатује да према одредби члана 3. став 1. тачка 33. ЗЈН у вези одредбе члана 61. став 1. ЗЈН, оцена прихватљивости мора и може бити вршена искључиво на основу стварне садржине конкурсне документације са којом су потенцијални понуђачи били упознати од момента њеног преузимања, што значи да је за оцену основаности поднетог захтева у овом делу релевантно на који начин је у конкурсној документацији сачињеној ради спровођења предметног поступка јавне набавке била дефинисана садржина додатног услова за учешће у вези техничког капацитета, које је наручилац неспорно определио користећи законско овлашћење из члана 76. став 2. ЗЈН.

С обзиром на наведено, Републичка комисија је извршила увид у одељак 4 – „Услови за учешће у поступку (из чл. 75. и 76. Закона о јавним набавкама) и упутство како се доказује испуњеност тих услова“,

те је утврдила да је у делу 4.2 – „Додатни услови“, под тачком 4.2.2. наручилац определио да право на учешће у предметном поступку јавне набавке има понуђач који располаже довољним техничким капацитетом, односно да поседује линију за производњу (машине, уређаје, апарате и сл. при чему није одређен број истих) или да има уговор о закупу или уговор о пословно техничкој сарадњи са предузећем које располаже са напред наведеним.

Начин доказивања испуњености наведеног додатног услова за учешће у предметном поступку јавне набавке је дефинисан делу 4.3. – „Упутство како се доказује испуњеност услова“, под тачком 4.3.6. где је опредељено да су докази да се располаже довољним техничким капацитетом:

- сопствена изјава о техничкој опремљености (уколико је понуђач уједно и произвођач понуђених добара), потписана и оверена од стране одговорног лица понуђача. Иста може бити сачињена у слободној форми а понуђач, на пример, треба да наведе: да ли поседује линију за производњу (машине, уређаје, апарате и сл. при чему није одређен број истих) или има уговор о закупу наведеног, или
- уговор о пословно-техничкој сарадњи са произвођачем или дистрибутером предметних добара, или други документ (уколико понуђач није произвођач понуђених добара), из којег се недвосмислено може утврдити да ће, уколико дође до закључења оквирног споразума и уговора о јавној набавци са понуђачем, понуђач моћи да прибави потребну количину предметних добара којом би извршио своју обавезу по основу оквирног споразума тј. уговора о јавној набавци.

Имајући у виду да је наручилац додатни услов у вези довољног техничког капацитета одредио кроз најопштији могући захтев да понуђач „поседује линију за производњу (машине, уређаје, апарате и сл. при чему није одређен број истих)“, без конкретизације типа и броја машина, уређаја, апарата или остале опреме то чињеница да закључци који су произашли из обиласка комисије која је била формирана са „задатком да обиђе погоне понуђача ФМО «УКУС» из Ковачице те утврди тех-

ничке услове за производњу и успешну реализацију могућег уговора на основу закључења оквирног споразума”, а који су представљени у оквиру документа који је код наручиоца заведен под бројем 196-34/16 од 26.04.2015. године, не представљају основ за оцену да понуђач ФМО «УКУС» из Ковачице не испуњава поменути додатни услов за учешће.

Ово стога што, најпре, из садржине поменутог документа не произилази да је при обављеном обиласку утврђено да понуђач ФМО «УКУС» из Ковачице нема оне машине, уређаје, апарате и сл, а које је таксативно навео у оквиру изјаве о техничкој опремљености, која је неспорно, у складу са конкурсном документацијом, приложена као саставни део његове понуде.

Такође, Републичка комисија указује да из садржине поменутог документа произилази да се закључак према којем понуђач ФМО «УКУС» из Ковачице „не поседује техничке услове за производњу и успешну реализацију могућег уговора на основу закључења оквирног споразума јер не располаже потребним машинама и уређајима без којих није могуће испунити прописане захтеве квалитета”, те „нема ни калупе, а да је за њихово моделовање, градирање и умножавање у свим величинским бројевима према асортиману величинских бројева неопходан дужи временски период”, заснивао на провери да ли његов „машински парк поред осталих обућарских машина и опреме” обухвата и „машине које су потребне за испуњавање квалитета према захтевима СОРС 8805/13 и техничке спецификације за ПЈ Гарде”, и то: машину за постављање липне на темељну табаницу, машину за формирање лубова „goodyear” лева и десна, машину за цвикање предњег дела обуће у „goodyear” технологији за леву и десну ципелу, машину за одсецање вишка цвиканог упуста за „goodyear” шивење, шиваћу машину за „goodyear”, шиваћу машину за допловање раме и међуђона, машину за силиконирање конца против продирања воде на готов производ, комору за хлађење обуће („чилер”) и машину за равнање „goodyear”-а (тачка 5. документа који је код наручиоца заведен под бројем 196-34/16 од 26.04.2015. године).

Наиме, у закључку документа заведеног код наручиоца под бројем 196-34/16 од 26.04.2015. године, а на чију садржину се позива подносилац захтева је наведено да:

„Обућа ФМО «УКУС» из Ковачице не поседује техничке услове за производњу и успешну реализацију могућег уговора на основу закључења оквирног споразума јер не располаже потребним машинама и уређајима (шиваћа машина за допловање раме и међуђона, машина за силиконирање конца против продирања воде на готов производ, комору за хлађење обуће („чилер“)) без којих није могуће испунити прописане захтеве квалитета“. Такође, комисија напомиње да наведени произвођач нема калупе, а да је за њихово моделовање, градирање и умножавање у свим величинским бројевима према асортиману величинских бројева неопходан дужи временски период“.

На крају, Републичка комисија констатује да из наведеног произилази и да од стране подносиоца захтева није на потпун начин интерпретирана садржина документа заведеног код наручиоца под бројем 196-34/16 од 26.04.2015. године, а на који се позвао у допуни поднетог захтева износећи аргументацију да понуда понуђача ФМО «УКУС» из Ковачице садржи битан недостатак из члана 106. став 1. тачка 2. ЗЈН, јер је представио само делове које имају значење закључка на околност непоседовања техничких услова за производњу, али истовремено није представио и разлоге за такав закључак а који, како је то утврђено, уопште немају своје упориште у начину на који је додатни услов за учешће у вези довољног техничког капацитета био опредељен у оквиру конкурсне документације.

С обзиром на све напред наведено, Републичка комисија констатује да је поднети захтев за заштиту права у целини неоснован.“

► **Из образложења одлуке Републичке комисије бр. 4-00-1285/2017 од 24.10.2017. године:**

„... Чланом 10. ЗЈН прописано је да је наручилац дужан да у поступку јавне набавке омогући што је могуће већу конкуренцију, док је у ставу 2. истог члана прописано да наручилац не може да ограничи конкуренцију, а посебно не може онемогућавати било којег понуђача да учествује у поступку јавне набавке неоправданом употребом преговарачког поступка, нити коришћењем дискриминаторских услова, техничких спецификација и критеријума.

Одредбом члана 76. став 2. ЗЈН је прописано да наручилац у конкурсној документацији одређује додатне услове за учешће у поступку јавне набавке у погледу финансијског, пословног, техничког и кадровског капацитета увек када је то потребно имајући у виду предмет јавне набавке.

Чланом 76. став 6. ЗЈН је прописано да наручилац одређује услове за учешће у поступку тако да ти услови не дискриминишу понуђаче и да су у логичкој вези са предметом јавне набавке.

Из напред утврђеног чињеничног стања произилази да предмет набавке оспорене партије бр. 1, представља услуга сервисирања медицинских апарата Avance S/5 произвођача General elektric чија је година производње 2009 за 2 комада, година производње 2010 за 2 комада и година производње 2014 за 2 комада. У оквиру додатних услова и то „кадровског капацитета“ наручилац је захтевао од понуђача да пре позива за подношење понуда имају у радном односу најмање 5 сервисера медицинске опреме од којих је најмање један инжењер електротехнике. Дакле у конкретном случају наручилац није захтевао од понуђача да имају посебно квалификоване и обучене сервисере, на чему несумњиво у поднетом захтеву за заштиту права инсистира подносилац захтева указујући да је наручилац требало да захтева од понуђача да њихови сервисери имају сертификат или потврду о обучености изdatoј од стране произвођача. Као разлог услед којег подносилац захтева инсистира на обучености сервисера је то што по његовом ставу само физичка лица која су прошла обуку и налазе се

у евиденцији произвођача, имају могућност приступа интелектуалној својини произвођача на овај начин, те да произвођач тако са сигурношћу контролише да опрему поправља заиста технички обучено лице. У вези са тим подносилац захтева тврди да ниједан произвођач на свету не дозвољава да може било које физичко лице да има приступ критичним виталним деловима медицинског система. Услед наведеног, по оцени подносиоца захтева, обука особе која ће вршити сервисирање медицинске опреме је обавезујући услов који се доказује потврдом односно сертификатом произвођача.

Међутим, наручилац као оправдање услед којег не жели да прихвати предлог подносиоца захтева да сервисери имају сертификате произвођача, према садржини одговора на захтев за заштиту права налази у томе што би исто било противно одредбама ЗЈН, односно да би неоправданом употребом таквог дискриминаторског услова ограничио конкуренцију међу понуђачима. Наиме, наручилац наведено оправдава и тиме што тврди да би на тај начин само подносилац захтева могао да поднесе прихватљиву понуду, јер је једини сертификовани сервис на територији Републике Србије за опрему која је наведена у оквиру партије бр. 1. Осим наведеног наручилац је навео да је имао лоше искуство са сервисима који имају сертификоване сервисере медицинске опреме, из разлога што се исти нису на време одазивали на позив за отклањање квара, задржавали су апарате дужи временски период у свом сервису, а трошкови поправке које су ови сервиси захтевали су били изузетно високи. Услед наведеног наручилац је и због ограничених финансијских средстава која су опредељена за ову јавну набавку изоставио да као услов за учешће у предметном поступку јавне набавке захтева од понуђача да имају сервисере који имају сертификат произвођача, с обзиром и на то што овлашћени сервиси медицинске опреме имају јако високе цене радног сата и резервних делова.

Републичка комисија указује да од природе сваке конкретне јавне набавке зависи да ли ће постојати потреба за формулисањем одређених услова. Ово конкретно значи да наручилац у складу са својим потребама може у конкурсној документацији да дефинише захтеве и услове чија ће испуњеност подразумевати да он, приликом избора понуде, изабере понуду оног понуђача који сходно својим капацитетима

може успешно да реализује уговор који буде закључен по основу сваког конкретног поступка јавне набавке. Као једино ограничење наручиоца у погледу дефинисања додатних услова у конкурсној документацији се односи на то да се прописаним условима не дискриминишу понуђачи и да су логичкој вези са предметом јавне набавке. У конкретном случају подносилац захтева не указује да то што наручилац захтева сервисере који нису обучени и сертификовани од стране произвођача опреме која се сервисира, представља ограничење конкуренције или да није у логичкој вези са предметом јавне набавке. Управо супротно, подносилац захтева само инсистира на томе да је обука лица која ће вршити сервисирање медицинске опреме обавезујући услов који се доказује потврдом односно сертификатом произвођача. Указивање подносиоца захтева да је обученост сервисера обавезујући услов, по оцени Републичке комисије је неосновано, будући да су обавезни услови изричито прописани одредбама ЗЈН и то у оквиру члана 75. став 1. тачка 1) до 5) ЗЈН, а да се додатни услови дефинишу према потребама наручиоца. Услед наведеног, по оцени Републичке комисије, наручилац није био дужан да у конкурсној документацији дефинише додатне услове на којима инсистира подносилац захтева, а да притом нема потребу за истим. Стога, околност да наручилац нема потребу да предметне апарате за анестезију поправљају сертификовани сервисери, по оцени Републичке комисије, оправдава наручичеву намеру да омогући већем броју понуђача да у предметном поступку јавне набавке поднесу понуду. Дакле, наручилац је у конкретном случају поступио управо у складу са одредбама ЗЈН, односно тиме што није захтевао од понуђача да поседују сертификоване сервисере, исти је по оцени Републичке комисије, омогућио већем броју понуђача да учествује у предметном поступку јавне набавке, имајући у виду да би поступањем на другачији начин знатно сузио круг понуђача који би могли да имају учешће у предметном поступку јавне набавке да за тиме и нема потребу, односно како то наручилац наводи тиме би омогућио учешће у поступку јавне набавке само једном понуђачу који на територији Републике Србије има овлашћени сервис и обучене сервисере од стране произвођача апарата за анестезију који су предмет услуге сервисирања. Осим наведеног подносилац захтева није пружио адекватне доказе којима би учинио оправданом своју тврдњу да сервисери који нису обучени од стране произвођача не могу на подједнако

добар начин као и обучени сервисери, да пруже адекватну сервисну услугу на апаратима који подлежу у конкретном случају сервисној услузи. Сходно свему изнетом, разматрани навод подносиоца захтева је оцењен као неоснован.

Даље, Републичка комисија је разматрала навод подносиоца захтева којим је указао да је наручилац требало да конкурсном документацијом захтева 2, уместо 5 сервисера.

Увидом у податке на Порталу јавних набавки утврђено је да је наручилац у документу насловљеном као „Одговор на постављена питања” бр. 11-19/17-2 од 18.09.2017. године на предлог заинтересованог лица да наручилац у оквиру партије бр. 1 захтева од понуђача да имају у радном односу најмање 2 сервисера медицинске опреме од којих би један био инжењер електротехнике, дао одговор да је тако постављен захтев индикативан имајући у виду да на територији Републике Србије постоји само један овлашћени сервис произвођача опреме са малим бројем сервисера.

Из утврђеног чињеничног стања произилази да је наручилац захтевао да понуђача да у оквиру кадровског капацитета имају у радном односу најмање 5 сервисера медицинске опреме од којих је најмање један инжењер електротехнике.

Као оправдање за овако постављен услов у погледу броја сервисера наручилац је навео у одговору на захтева за заштиту права да је имао лоше искуство у прошлости са понуђачима који су имали мали број сервисера. Наиме, наручилац је навео да је приликом одређивања нивоа кадровског капацитета имао у виду да је у конкретном случају реч о јако осетљивој категорији апарата, који се налазе у операционим салама и који су од изузетне важности приликом операција пацијената, као и да сервисери не сервисирају само једну болницу и да се дешава да услед недостатка кадра, исти нису у стању да испоштују рок за одзив и рок за извршење услуге. Управо да би избегао такву ситуацију наручилац је захтевао већи капацитет понуђача који ће моћи да одговори на све ситуације током трајања уговора.

Имајући у виду наведено, по оцени Републичке комисије, начин на који је у конкретном случају дефинисан услов кадровског капацитета, као услов за учешће понуђача, пре свега је у логичкој вези са предметом јавне набавке. Ово ако се има у виду аргументација наручиоца да је неопходан број сервисера 5 а не 2, из разлога што је био поучен лошим искуством са понуђачима који су имали мали број сервисера, који су имали одређене проблеме у пословању односно наведени понуђачи нису били у стању да испоштују рок за одзив и рок за извршење услуге. С друге стране, подносилац захтева произвољно без адекватне аргументације оспорава предвиђени број сервисера, тако што тврди да када би се покварило 5 апарата истовремено, за исте би био довољан 1 један обучени сервисер за теренски одзив на позив за дефектажу. Међутим, у конкретном случају подносилац захтева само тврди без посебних доказа за то да предметну јавну набавку могу да изврше 2 сервисера. Осим наведеног, подносилац захтева у поднетом захтеву за заштиту права приликом оспоравања кадровског капацитета, није указао да је тиме што је наручилац захтевао од понуђача да поседују 5 сервисера, фаворизован одређени понуђач, већ да је напротив искључена могућност учешћа оних понуђача који имају 2 сервисера, што по оцени Републичке комисије не може бити образложење услед којег се наведена тврдња може прихватити као основана.

Имајући у виду наведено, Републичка комисија налази да је аргументација наручиоца истакнута у одговору на захтев за заштиту права којом се наручилац водио приликом одређивања кадровског капацитета јасна и логична, односно да је иста у складу са објективним потребама наручиоца и у логичкој је вези са предметом јавне набавке. Наиме, по оцени Републичке комисије на овај начин наручилац је оправдано обезбедио несметано извршење предметне јавне набавке.”

► **Из образложења одлуке Републичке комисије бр. 4-00-1352/2017 од 21.11.2017. године:**

„...Полазећи од аргументације изнете у оквиру предметног захтева за заштиту права, Републичка комисија констатује да произилази да подносилац захтева сматра да наведена садржина додатног услова за учешће у вези потребног нивоа пословног капацитета није у логичкој вези са предметом конкретне јавне набавке зато што је требало да од стране наручиоца буду као релевантни прихваћени и радови који се односе на антикорозивну заштиту и других објеката а не само они који су изведени на стубовима далековода и порталима ниског напонског нивоа 110 kV и више јер исти по својој природи могу бити далеко сложенији, тим пре што, како то подносилац захтева тврди, из садржине члана 7. модела уговора који је саставни део конкурсне документације произилази да ће при вршењу радова далеководи бити у безнапонском стању.

Међутим, након увида извршеног у конкурсну документацију сачињену ради спровођења предметног поступка јавне набавке, Републичка комисија је утврдила да аргументација изнета у разматраном захтеву за заштиту права не одговара фактичком стању.

Наиме, Републичка комисија је утврдила да саставни део конкурсне документације представља образац 5.14 насловљен као „Термин план извођења радова на антикорозивној заштити“, где су наведени објекти на којима ће се изводити радови који су предмет јавне набавке, између осталог, са подацима о висини напона и броју дана за извођење радова у ком делу је недвосмислено, за сваки објекат, назначен број дана за извођење радова са искључењем, али и број дана за извођење радова са укључењем.

Такође, Републичка комисија је утврдила да саставни део конкурсне документације чини и одељак II насловљен као „Технички део“ који, у смислу члана 61. став 4. тачка 5. ЗЈН у вези члана 70. ЗЈН, представља техничку спецификацију за радове који су предмет јавне набавке, као обавезни елемент конкурсне документације, кроз чију садржину је наручилац конкретизовао предмет јавне набавке кроз навођење њего-

вих карактеристика, што укључује и начин извођења, ниво квалитета, методе за контролу и осигурање квалитета, сигурност, итд.

Саставни део наведеног одељка конкурсне документације представља и табела означена као „V-4 – Остали захтеви“, где је под редним бројем 3 за начин рада на стубу, осим у трећој зони (размак већи од прописане сигурносне удаљености од делова под напоном) недвосмислено назначено „опрема под напоном“.

Имајући у виду изнето чињенично стање, Републичка комисија је констатовала да се садржина члана 7. модела уговора не може тумачити на начин који је представљен од стране подносиоца захтева, тј. као доказ да ће при вршењу радова далеководи бити у безнапонском стању, већ искључиво као дефинисање обавеза које ће наручилац имати за део радова који се изводе уз искључење објеката, односно да је дужан да обезбеди писану дозволу о дану отпочињања радова и потребна безнапонска стања далековода те да дефинише одговорно лице за искључење објеката на којима се врше радови.

С обзиром на наведено, Републичка комисија констатује да није утврђено да је у конкретном случају извршена повреда члана 76. став 6. ЗЈН из разлога који су изнети у поднетом захтеву за заштиту права, односно да оспорени додатни услов за учешће није у логичкој вези са предметом јавне набавке са становишта природе објекта на којима ће се изводити радови на антикорозивној заштити и начина њиховог извођења, који нужно имају одређене специфичности, односно како је то указао наручилац у одговору који је дао поводом поднетог захтева у питању су радови на објектима који су под напоном од 110 kV и висинама које су преко 25 м, при чему се ради без скела због чега је важно да понуђач има искуство у њиховом извођењу у предвиђеном обиму и роковима превасходно због безбедности на самим објектима и безбедности радника који ће обављати радове, а након тога и због квалитета изведених радова.

У вези са тим, Републичка комисија указује да је чланом 76. ЗЈН установљена законска могућност за наручиоца да одреди додатне ус-

лове за учешће у поступку јавне набавке у конкурсnoj документацији, ако процени да је то потребно имајући у виду предмет јавне набавке.

Чланом 76. став 2. ЗЈН је прописано да наручилац у конкурсnoj документацији одређује додатне услове за учешће у поступку јавне набавке у погледу финансијског, пословног, техничког и кадровског капацитета увек када је то потребно имајући у виду предмет јавне набавке.

Такође, полазећи од аргументације изнете у оквиру предметног захтева за заштиту права, Републичка комисија констатује да не постоји колизија између садржине додатног услова за учешће у предметној јавној набавци у вези потребног нивоа пословног капацитета како је исти одређен од стране наручиоца и садржине додатног услова за учешће у вези потребног нивоа кадровског капацитета, а како то указује подносилац захтева.

Наиме, сврха одређивања додатног услова за учешће у вези потребног нивоа пословног капацитета састоји се у томе да се обезбеди учешће понуђача који имају неопходно претходно искуство за реализацију предмета јавне набавке, док је сврха одређивања додатног услова за учешће у вези потребног нивоа кадровског капацитета састоји у томе да се обезбеди учешће понуђача који, поред наведеног, располаже и одговарајућом кадровском структуром за реализацију предмета јавне набавке.

Из наведеног произилази да ће са становишта конкурсне документације израђене ради спровођења предметног поступка јавне набавке сваки понуђач који има неопходно претходно искуство у извођењу радова на антикорозивној заштити стубова далековода и порталима ниског напонског нивоа 110 kV и више истовремено бити дужан да, између осталог, докаже да располаже и са најмање 50 метало фарбара са важећим сертификатом за рад на висинама преко 20 метара, сертификатом за рад у близини напона и важећим лекарским уверењем за рад у висини (одељак 4. – „Упутство како се доказује испуњеност услова из конкурсне документације“, део „Додатни услови“, тачка 7.3).“

► **Из образложења одлуке Републичке комисије бр. 4-00-1477/2017 од 18.12.2017. године:**

„...Поред наведеног, Републичка комисија констатује да је утврдила да је питање шта је за наручиоца прихватљиво као референца релевантна за утврђивање испуњености додатног услова за учешће у вези траженог нивоа пословног капацитета било предмет захтева за додатним појашњењима које је управо подносилац захтева, у својству заинтересованог лица, упутио наручиоцу пре истека рока за подношење понуда, користећи законску могућност из члана 63. ЗЈН, као и одговора које је тим поводом наручилац давао.

Конкретно, увидом у документацију о предметној јавној набавци која је достављена ради одлучивања у конкретном случају, као и увидом у питања и одговоре у вези са конкурсном документацијом који су објављени на Порталу јавних набавки дана 05.10.2017. године (а достављени су и у оквиру документације која се односи на предметни поступак јавне набавке – документ под заводним бројем 404-849/17-015/6 од 04.10.2017. године), Републичка комисија је утврдила да је од стране подносиоца захтева у својству лица заинтересованог за учешће у предметном поступку јавне набавке наручиоцу било постављено питање следеће садржине:

„Да ли као референцу признајете ангажовање грађевинске механизације-нискоградња и људства на изградњи путева и аутопутева и коридора 10?“.

Поводом наведеног питања, наручилац је, у складу са обавезом из члана 63. став 3. ЗЈН, одговорио на следећи начин:

„Понуђач је дужан да достави референцу у складу са условима у погледу довољног пословног капацитета одређених конкурсном документацијом (референцу о изведеним радовима на асфалтирању улица и локалних путева или уређењу некатегорисаних путева или атарских путева), јер ће само таквим поступањем припремити прихватљиву понуду. Доказ о понуђачевом пословном капацитету не може бити ангажовање грађевинске механизације и људства на извођењу одређе-

них радова већ потврда о реализацији уговора закључених између понуђача и референтног купца односно наручиоца.“

Имајући у виду начин на који је у конкурсној документацији опредељена садржина додатног услова за учешће у вези потребног нивоа пословног капацитета и начин његовог доказивања (укључујући и сва појашњења која су у том смислу, у складу са чланом 63. ЗЈН, објављена на Порталу јавних набавки), Републичка комисија констатује да из утврђеног чињеничног стања произилази да исти испуњава понуђач који је у траженом периоду, као уговорна страна, тј. на основу закљученог уговора о радовима ангажовани извођач радова реализовао уговоре закључене са наручиоцем посла који се приказује као референца, а који су за предмет имали извођење радова на асфалтирању улица и локалних путева или уређењу некатегорисаних путева или атарских путева, што значи да је понуђач, по основу уговора закљученог са наручиоцем посла приказаног као референца, био ангажован као извођач поменутих радова те да су исти били одређене минималне вредности, као и да је све обавезе преузете по основу уговора извршио у потпуности, сагласно уговореном квалитету и у уговореном року, при чему је у конкретном случају, појашњењима конкурсне документације датим у смислу члана 63. ЗЈН, на недвосмислен начин искључено да референца релевантна за утврђивање испуњености наведеног додатног услова за учешће може да буде ангажовање грађевинске механизације и људства на извођењу одређених радова.

Након тога, Републичка комисија је извршила увид у понуде подносиоца захтева поднете за партије 3 и 4, те је утврдила да је, као њихов саставни део, приложен попуњен образац референтне листе (образац бр. 7), у оквиру којег је, кроз унете податке, приказао да је у току 2015. и 2016. године извео радове у вредности од 30.081.753,00 динара за наручиоца посла „Трасе РЗР“ д.о.о. из Врања, као и попуњен образац бр. 8 (потврда о реализацији закључених уговора) издата од стране „Трасе РЗР“ д.о.о. из Врања у којој је опредељено да је предмет уговора бр. 10/2 од 28.02.2015. године, који је био закључен са подносиоцем захтева, било ангажовање механизације и машина на пословима израде и асфалтирања путева и аутопутева.

Имајући у виду утврђено чињенично стање које произилази из садржине понуда подносиоца захтева поднетих за партије 3 и 4 предметног поступка јавне набавке, Републичка комисија констатује да исто потврђује закључке до којих је наручилац дошао приликом вршења стручне оцене у вези са питањем да ли је кроз у њој приложене доказе, а са становишта конкурсне документације сачињене ради спровођења предметног поступка јавне набавке, доказана испуњеност додатног услова за учешће у вези потребног нивоа пословног капацитета.

Наиме, из садржине понуде подносиоца захтева произилази да приказана референца не представља референцу која се односи на раније реализовани уговор по којем је исти био од стране наручиоца посла ангажован као извођач радова на асфалтирању улица и локалних путева или уређењу некатегорисаних путева или атарских путева.

Напротив, приказана је референца која се односи на уговор који је за предмет имао само ангажовање механизације и машина којима је располагао подносилац захтева, а у односу на које се основано може закључити, а имајући у виду опште познате чињенице на околност ко може да буде наручилац послова који се односе на асфалтирање путева и аутопутева, да су од стране „Трасе PZP“ d.o.o. из Врања који је могао бити само у статусу субјекта који је за стварног наручиоца посла изводио радове, биле употребљене на пословима израде и асфалтирања путева и аутопутева.

С обзиром да утврђено чињенично стање има за последицу да подносилац захтева, кроз доказе приложену у оквиру своје понуде поднете ради учешћа у предметном поступку јавне набавке, а са становишта конкурсне документације сачињене ради њеног спровођења, није доказао испуњеност додатног услова за учешће у вези потребног нивоа пословног капацитета Републичка комисија констатује да то значи да понуда подносиоца захтева не може да има статус прихватљиве понуде на начин како те појмове утврђује члан 3. став 1. тачке 33. у вези члана 106. став 1. тачка 2. ЗЈН, тако да према члану 107. став 1. ЗЈН, дакле, по сили закона, наручилац има обавезу да је одбије јер је чланом 107. став 1. ЗЈН је прописано да је наручилац дужан да у поступку јавне

набавке, пошто прегледа и оцени понуде, одбије све неприхватљиве понуде.”

----- остатак образложења:

(Конкретно, чланом 107. став 1. ЗЈН је прописано да је наручилац дужан да у поступку јавне набавке, пошто прегледа и оцени понуде, одбије све неприхватљиве понуде.

С обзиром на чланом 107. став 1. ЗЈН утврђену законску обавезу да се у поступку јавне набавке, након прегледа и оцене, одбију све неприхватљиве понуде, Републичка комисија констатује да у конкретном случају није утврђено да је са становишта одредби ЗЈН наручилац на неправилан извршио стручну оцену понуде подносиоца захтева.

У вези са тим, а имајући у виду да је у поднетим захтевима изнета аргументација из које произилази да је став подносиоца захтева да је „према начелу забране дискриминације, истакнутом у члану 12. и 76. став 6. ЗЈН наручилац морао да тумачи услове за учешће у поступку тако да ти услови не дискриминишу понуђаче и да су у логичкој вези са предметом јавне набавке”, Републичка комисија констатује да према одредби члана 3. став 1. тачка 33. ЗЈН у вези одредбе члана 61. став 1. ЗЈН, оцена прихватљивости мора и може бити вршена искључиво на основу стварне садржине конкурсне документације са којом су потенцијални понуђачи били упознати од момента њеног преузимања, што значи да је за оцену питања да ли је кроз приложене доказе доказана испуњеност додатног услова за учешће у вези потребног нивоа пословног капацитета релевантно на који начин је у конкурсној документацији сачињеној ради спровођења предметног поступка јавне набавке била дефинисана садржина наведеног додатног услова за учешће, а који је наручилац неспорно определио користећи законско овлашћење из члана 76. став 2. ЗЈН.

Имајући у виду да из утврђеног чињеничног стања недвосмислено произилази закључак да је наручилац доследно поступао на основу конкурсне документације сачињене ради спровођења предметног поступка јавне набавке приликом оцене питања да ли је подносилац захтева доказао испуњеност додатног услова за учешће у вези по-

требног нивоа пословног капацитета, Републичка комисија констатује да у конкретном случају није утврђена повреда одредби члана 12. и 76. став 6. ЗЈН из разлога који су изнети у разматраним захтевима за заштиту права.)

► **Из образложења одлуке Републичке комисије бр. 4-00-1834/2017 од 20.01.2017. године:**

„...Даље, Републичка комисија је мериторно разматрала навод подносиоца захтева којим је исти оспорио начин доказивања испуњености додатног услова у погледу техничког капацитета од стране изабраног понуђача и нашла да је исти навод неоснован.

Увидом у садржину предметне конкурне документације утврђено је да је услов у погледу техничког капацитета дефинисан на начин да је захтевано да понуђач мора да располаже са минималном техничком опремљеношћу, што подразумева поседовање: а) најмање 1 тоталне станице; б) најмање 1 локатора за металне цеви; в) најмање 1 георадара са одговарајућим софтвером за обраду података; г) најмање 1 профилера за доказивање испуњености ког услова је било потребно приложити за тач. а),б),в),г) доказе копије уговора о куповини (рачун), пописну листу за претходну годину или неки други основ коришћења опреме, нпр. уговор о закупу опреме или о изнајмљивању опреме важећи на дан отварања понуда са одговарајућим анексима.

Увидом у садржину понуде изабраног понуђача утврђено је да је исти за доказивање испуњености предметног услова између осталих доказа приложио и Уговор о закупу геодетске опреме – мерни систем за одређивање позиције подземних водова и инсталација (трагач - скенер), георадар, произвођача „Mala“, Шведска, тип Ramac X3M, серијски број TR50001, који је закључен дана 03.02.2016. године, између учесника заједничке понуде код изабраног понуђача „Геодата ПГЈ“ д.о.о. Обреновац као закупца опреме и једне уговорне стране, и правног лица „ГеоЗС“ д.о.о. Београд као закуподавца опреме и друге уговорне стране.

Увидом у садржину предметног уговора, утврђено је да је у члану 5. истог наведено да уговорне стране закључују предметни уговор на неодређено време, те да закуп почиње даном примопредаје опреме о чему се саставља записник и траје до примопредаје мерне опреме закуподавцу о чему се такође сачињава записник.

У прилогу исте понуде је достављен и рачун за куповину предметне опреме која је предмет закљученог уговора о закупу.

Даљим увидом у садржину предметне понуде утврђено је да је достављен Уговор о закупу опреме за геодетска-геофизичка мерења „Strataboks sabprofajler”, Инструмент који мери слојевитост и објекте до 40 м дубине тла, који уговор је закључен дана 01.01.2016. године, између уговорних страна правног лица „Агео” д.о.о. Београд као закуподавца опреме и једне уговорне стране, и учесника заједничке понуде „Геодата ПГЈ” д.о.о. Обреновац као закупца предметне опреме и друге уговорне стране.

Увидом у садржину предметног уговора, утврђено је да је у члану 1 наведено да закуподавац као власник апарата „Strataboks sabprofajler”, даје под закуп закупцу апарат „Strataboks sabprofajler” сонар, за геодетска-геофизичка мерења тла на обали и на води.

У прилогу исте понуде је достављен и примерак фактуре у којој је наведен назив апарата „Stratabox geophysical instrumental”.

Дакле, из утврђеног чињеничног стања произилази да је за доказивање испуњености услова техничког капацитета на начин који је дефинисан у конкурсној документацији, било потребно да понуђач докаже да располаже са минималном техничком опремљеношћу, што подразумева поседовање: а) најмање 1 тоталне станице; б) најмање 1 локатора за металне цеви; в) најмање 1 георадара са одговарајућим софтвером за обраду података; г) најмање 1 профилера за доказивање испуњености ког услова је било потребно приложити за тач. а,б,в,г, доказе копије уговора о куповини (рачун), пописну листу за претходну годину, или неки други основ коришћења опреме, нпр. уговор о заку-

пу опреме или о изнајмљивању опреме важећи на дан отварања понуда са одговарајућим анексима.

У конкретном случају, доказујући испуњеност предметног услова у том делу, изабрани понуђач је, у складу са конкурсном документацијом, доставио доказе да има основ за коришћење опреме која је захтевана за технички капацитет и то уговоре о закупу опреме за најмање 1 георадар са одговарајућим софтвером за обраду података и најмање 1 профилер.

Из садржине доказа који је приложен у понуди изабраног понуђача, односно уговора о закупу који се односи на коришћење опреме мерни систем за одређивање позиције подземних вода и инсталација (трагач-скенер), георадар, произвођача „Mala“, Шведска, тип Ramac X3M, серијски број TR50001, који је закључен дана 03.02.2016. године, између учесника заједничке понуде код изабраног понуђача „Геодата ПГЈ“ д.о.о. Обреновац као закупца опреме, и правног лица „Геозс“ д.о.о. Београд као закуподавца опреме, несумњиво се може утврдити да је исти закључен на неодређено време, из чега произилази да је исти важећи и да се може користити у предметном поступку јавне набавке.

Ово посебно ако се има у виду да подносилац захтева за сумње које износи у том делу поводом околности да ли је предметни уговор важећи односно да ли је исти на правној снази, не доставља на увид одговарајуће доказе којима поткрепљује сумње изнете у предметном захтеву.

Сходно томе, како се из садржине достављеног уговора о закупу несумњиво може утврдити да је закључен на неодређено време што значи да је исти важећи, те како са друге стране подносилац захтева у поднетом захтеву исказује сумње поводом валидности закљученог уговора али не доставља конкретне доказе којима потврђује да је предметни уговор евентуално раскинут односно да не производи правно дејство, то Републичка комисија налази да са становишта конкретне јавне набавке нема основа да се не прихвати предметни доказ за доказивање испуњености услова техничког капацитета.

У вези са наводима подносиоца захтева којим је оспорен начин доказивања испуњености предметног услова у вези са садржином достављеног доказа уговора о закупу који се односи на закуп опреме за геодетска-геофизичка мерења „Strataboks sabprofajler”, Инструмент који мери слојевитост и објекте до 40 м дубине тла, који уговор је закључен дана 01.01.2016. године, између уговорних страна правног лица „Агео” д.о.о. Београд као закуподавца опреме и једне уговорне стране, и учесника заједничке понуде „Геодата ПГЈ” д.о.о. Обреновац као закупца предметне опреме и друге уговорне стране, Републичка комисија указује да је увидом у садржину предметног уговора, утврђено је да је у у члану 1 наведено да закуподавац као власник апарата „Strataboks sabprofajler”, даје под закуп закупцу апарат „Strataboks sabprofajler” сонар, за геодетска-геофизичка мерења тла на обали и на води.

У вези са тим, Републичка комисија посебно указује да је наручилац у одговору на захтев појаснио која је намена уређаја за који је достављен уговор и закупу, где је појашњено да инструмент служи за мерење слојевитости и објекте до 40 м дубине тла, из чега следи да се предметни уређај који је понудио изабрани понуђач може сматрати „профилером” у складу са дефиницијом предметног уређаја која је дата у појашњењу конкурсне документације од дана 19.10.2016. године.

Околност на коју указује подносилац захтева да подаци који су наведени у достављеном уговору не одговарају подацима који су наведени у достављеној факутури, посебно са разлога што је у факутури наведено да је реч о уређају „Stratabox geophysical instrumental”, по оци Републичке комисије није од утицаја на утврђивање испуњености предметног услова у складу са одредбама предметне конкурсне документације.

Ово стога што одредбама предметне конкурсне документације није ни захтевано да се у ситуацији када понуђачи испуњеност услова техничког капацитета не доказују кроз власништво предметне опреме већ кроз неки други основ коришћења опреме нпр. уговор о закупу, приложе фактуре за машине које се користе и које су предмет уговора о закупу. Са изнетог, како у складу са одредбама предметне конкурсне документације у ситуацији када се доказује право коришћења на

захтеваним машинама, предметни доказ (фактуру) није ни требало доставити за доказивање испуњености предметног услова, то по оцени Републичке комисије наводи подносиоца захтева којима се оспорава садржина достављеног доказа односно фактуре (рачуна) о куповини захтеваних машина, нису од утицаја на утврђивање оцене испуњености предметног услова.

Поред изнетог, Републичка комисија посебно указује да се из садржине достављеног уговора о закупу несумњиво може утврдити да није наведен период на који се закључује предметни уговор, те имајући у виду да је одредбом члана 597. став 1. Закона о облигационим односима („Сл. лист СФРЈ“ бр. 29/78, 39, 95, 45/89, Одлука УСЈ и 55/89, „Сл. лист СРЈ“ бр. 31/93 и „Сл. лист СГЦ“ бр. 1/2003 -Уставна повеља) прописано да уговор о закупу чије трајање није одређено нити се може одредити из околности или месних обичаја престаје отказом који свака страна може дати другој, поштујући одређени отказни рок, то произилази да је уговор закључен на неодређено време што даље по оцени Републичке комисије значи да је исти важећи.

Како са друге стране подносилац захтева у поднетом захтеву указује сумње поводом валидности предметног уговора, али не доставља конкретне доказе којима потврђује да је предметни уговор евентуално раскинут односно да не производи правно дејство међу странама уговорницама, то Републичка комисија налази да нема основа да се не прихвати предметни доказ за доказивање испуњености услова техничког капацитета.

С обзиром на све напред наведено, Републичка комисија констатује да је поднети захтев за заштиту права у целини неоснован.”

4. НЕДОСТАЦИ КОЈИ НИСУ ОД УТИЦАЈА НА УТВРЂИВАЊЕ САДРЖИНЕ ПОНУДА

Републичка комисија је кроз ставове изнете у образложењу одлука које су представљене у овом делу Билтена указивала у конкретним поступцима заштите права на значај уочених недостатака у понудама за могућност утврђивања стварне садржине понуде и на значај истог као основа за одбијање понуде у фази стручне оцене понуда. У прве четири тачке члана 106. став 1. ЗЈН јасно су дефинисани недостаци понуда услед којих понуда у стручној оцени мора да буде одбијена, те се управо због тога у одредби тачке 5. овога члана испољава намера законодавца да се само битни недостаци понуде који се односе на њену садржину, то јест на немогућност да се утврди стварна садржина понуде или да се она због тог недостатка упореди са другим понудама, сматрају као основ за обавезу одбијања такве понуде у смислу члана 107. став 1. ЗЈН.

С обзиром на садржину навода одређеног броја захтева за заштиту права којима се оспоравају радње наручиоца у стручној оцени понуда Републичка комисија је често у ситуацији да у поступку заштите права разматра од каквог су утицаја и значаја уочени недостаци у понудама, односно да ли исти имају за последицу немогућност утврђивања стварне садржине понуде, те су у том смислу издвојени примери када понуђачи погрешно сматрају да одређени недостаци имају карактер битног недостатка. Полазећи од околности да су поступци јавних набавки резултат тржишне утакмице у којој се стимулише конкуренција како би наручиоци прибавили најконкурентнију и најбољу понуду, ова одредба се примењује на начин који омогућава да заиста само недостаци који имају релевантан значај по садржину понуде имају карактер битног недостатка, и у том смислу се прави разлика у односу на недостатке који су формалне природе, а не утичу на садржину понуде.

Полазећи од чињенице да је садржина понуде условљена одредбама конкурсне документације, чести су примери неоснованих захтева којима се указује на наводне недостатке у понуди у погледу којих конкурсна документација није имала јасне захтеве, те је став Републичке комисије да се таква ситуација не може тумачити на штету понуђача, полазећи пре свега од одредбе члана 61. став 1. ЗЈН-а. Такође, како је за садржину понуде битна испуњеност конкурсном документацијом дефинисаних услова и захтева, околност што понуђачи не доставе доказ у истој форми која је захтевана конкурсном документацијом је без утицаја на њену стварну садржину, уколико понуђач у понуди приложи неки други доказ из кога се може на несумњив начин утврдити испуњеност битних захтева из конкурсне документације. Сличне су и ситуације у којима подносиоци захтева указују да достављени докази имају одређених уочених „мањкавости” у смислу одступања назива у понуди достављених доказа и оних који су захтевани у конкурсној документацији, те у околности што исти нису оверени или су достављени на страном језику без превода, али у наведеним ситуацијама није било оспоравања достављених доказа са аспекта њихове садржине и валидности, услед чега су предметни наводи оцењивани као неосновани. Такође, у ситуацији када наручиоци не поступају сходно одредби члана 79. став 5. ЗЈН и одредбама конкурсне документације захтевају достављање доказа иако су они јавно доступни на интернет страницама надлежних органа, то недостављање тражених доказа се не доводи у везу са немогућношћу утврђивања стварне садржине понуде, с обзиром на то да се исти подаци могу утврдити на интернет страницама надлежних органа.

► **Из образложења одлуке Републичке комисије бр. 4-00-1365/2017 од 28.11.2017. године:**

„...Чланом 77. став 4. ЗЈН прописано је да наручилац може одредити у конкурсној документацији да се испуњеност свих или појединих услова, осим услова из члана 75. став 1. тачка 5) овог закона, доказује достављањем изјаве којом понуђач под пуном материјалном и кривичном одговорношћу потврђује да испуњава услове.

Чланом 79. став 2. ЗЈН прописано је да је ако је понуђач доставио изјаву из члана 77. став 4. овог закона, наручилац пре доношења одлуке о додели уговора дужан да од понуђача чија је понуда оцењена као најповољнија затражи да достави копију захтеваних доказа о испуњености услова, а може и да затражи на увид оригинал или оверену копију свих или појединих доказа.

Имајући у виду целокупно утврђено чињенично стање, те цитиране законске одредбе, Републичка комисија констатује да је наручилац конкурсном документацијом у предметном поступку јавне набавке предвидео да испуњеност обавезних услова из члана 75. став 1. ЗЈН понуђач доказује достављањем изјаве из члана 77. став 4. ЗЈН, чији је образац предвидео као саставни део конкурсне документације. Тиме се наручилац са становишта одредбе члана 11. став 4. тачка 2. Правилника о обавезним елементима конкурсне документације у поступцима јавних набавки и начину доказивања испуњености услова („Сл. гласник РС”, бр. 86/15) дефинитивно определио за ту могућност и омогућио понуђачима да уместо доказа доставе изјаву.

Сходно наведеном, учесник у заједничкој понуди изабраног понуђача „Fareng” d.o.o. Београд је неспорно приложио потписану и печатом оверену изјаву на обрасцу изјаве предвиђене конкурсном документацијом, дату под кривичном и материјалном одговорношћу, да испуњава обавезне услове прописане чланом 75. став 1. тачка 1) до 4) ЗЈН.

Дакле, полазећи од наведеног, односно чињенице да је у предметном поступку јавне набавке наручилац конкурсном документацијом у

складу са чланом 77. став 4. ЗЈН предвидео да се испуњеност обавезних услова из члана 75. став 1. тачка 1) до 4) ЗЈН доказује достављањем изјаве која је истовремено предвиђена обрасцем конкурсне документације, по оцени Републичке комисије, изабрани понуђач је достављањем изјаве о испуњености обавезних услова за понуђача „Fareng” d.o.o. Београд, као учесника у заједничкој понуди, поступио у складу са захтевом из конкурсне документације, те је самим тим и доказао да испуњава обавезне услове за учешће у поступку јавне набавке, на начин допуштен наведеним одредбама ЗЈН и конкурсне документације ради спровођења предметне јавне набавке.

Наиме, неспорно је да саставни део понуде изабраног понуђача чини и изјава понуђача „Fareng” d.o.o. Београд као учесника у заједничкој понуди да је исти регистрован у Регистру понуђача Агенције за привредне регистре, о чему поседује решење број БПН 10820/2013 од 07.02.2013. године, те да је увидом у исто, како је и подносилац захтева навео, утврђено да се наведено решење односи на Регистар привредних субјеката, те да је њиме регистрована промена једног од пословних података.

Међутим, у конкретном случају, наручилац је након отварања понуда, у складу са чланом 79. ст. 2. ЗЈН, налазећи да је понуда изабраног понуђача најповољнија, захтевао од изабраног понуђача да достави доказе којима ће доказати испуњеност обавезних услова из члана 75. став 1. ЗЈН. С тим у вези, а полазећи првенствено од чињенице да је подносилац захтева управо наведену околност која је констатована и побијаном одлуком о додели уговора навео као поступање којим је наручилац омогућио да након истека рока за подношење понуда, изабрани понуђач накнадно прибавља и доставља доказе на околност испуњености обавезних услова, иако се, како је такође навео, ни такви докази који носе датум након истека рока за подношење понуда, а што је што је у супротности са конкурсном документацијом и дописом наручиоца, не могу сматрати релевантним, Републичка комисија налази да не постоји законска препрека да се документи прибаве од надлежних органа и након пријема захтева наручиоца из члана 79. став 2. ЗЈН. Наиме, уколико је, као у конкретном поступку јавне набавке, наручилац у складу са чланом 77. став 4. ЗЈН предвидео да се испуње-

ност обавезних услова доказује достављањем изјаве, онда у том случају, тек након што одређена понуда буде оцењена као најповољнија, наручилац може позвати понуђача да достави одговарајуће доказе о томе, којима би се на одређени начин и проверила истинитост његове изјаве. Будући да се ради о позиву који следи након што понуда у поступку стручне оцене понуда буде оцењена најповољнијом, понуђачу који прими такав позив наручиоца из члана 79. став 2. ЗЈН постаје извесно да ће доћи до закључења уговора о јавној набавци уколико поступи у складу са таквим захтевом наручиоца, односно прибави и достави тражене доказе. Стога датум издавања таквих докумената може да буде и после захтева наручиоца о достављању свих или појединих доказа о испуњености обавезних услова за учешће у поступку јавне набавке, а пре доношења саме одлуке о додели уговора. Смисао одредбе члана 79. ст. 2. ЗЈН јесте у томе да је наручиоцу дата могућност да у поступку јавне набавке провери истинитост изјаве и увери се да понуђач заиста и испуњава захтеване доказе. Одредба члана 77. став 3. ЗЈН односи се на старост доказа које понуђачи достављају у својим понудама, у ситуацији да нису искористили дозвољену могућност да уместо доказа доставе изјаву из члана 77. став 4. ЗЈН, што значи да је са становишта те одредбе валидан сваки доказ који је издат и након отварања понуда, што је у конкретном случају од 30.06.2016. године. Дакле, то значи да не би могла бити прихваћена само уверења која су издата од надлежних органа два месеца пре отварања понуда, али сва она уверења која су издата после отварања понуда, односно после 30.06.2017. године, јесу доказ о испуњености обавезних услова у смислу члана 79. став 2. ЗЈН.

Стога, неосновано је позивање подносиоца захтева на околност да учесник у заједничкој понуди изабраног понуђача није био регистрован у регистру понуђача на дан отварања понуда као кључну околност за оцену понуде изабраног понуђача као неприхватљиве, будући да је изабрани понуђач поступајући у складу са захтевима из конкурсне документације доставио, у складу са чланом 77. став 4. ЗЈН изјаву о испуњености обавезних услова на обрасцу изјаве садржаном у конкурсној документацији предметног поступка, те да је након позивања наручиоца у складу са чланом 79. став 2. ЗЈН доставио доказе о испуњености обавезних услова прописаних конкурсном документацијом.”

► **Из образложења одлуке Републичке комисије бр. 4-00-1673/2017 од 10.01.2018. године:**

„...Даље, Републичка комисија указује да је напред већ утврђено и констатовано да је у конкурсној документацији, у делу насловљеном као „Додатни услови“ (чија је коначна садржина дефинисана кроз измене конкурсне документације бр. 1 објављене дана 23.10.2017. године на Порталу јавних набавки, измене конкурсне документације бр. 1 објављене дана 23.10.2017. године на Порталу јавних набавки те измене конкурсне документације бр. 3 објављене дана 02.11.2017. године на Порталу јавних набавки), одређен и додатни услов за учешће у предметном поступку јавне набавке у вези неопходног нивоа техничког капацитета, према којем исти испуњава понуђач који у време подношења понуде располаже исправном техничком опремом која је наведена у оквиру истог одељка конкурсне документације као и у оквиру табеларног приказа који је дат као саставни део обрасца бр. 10, при чему основ располагања може бити својина, закуп или лизинг, те да је предвиђено достављање доказних средстава која у складу са садржином наведеног услова доказују располагања траженом техничком опремом (својину, закуп, лизинг).

С обзиром на наведено, као и на чињеницу да и из садржине самог захтева за заштиту права произилази да у конкретном случају није спорно да је група понуђача којој је додељен уговор о предметној јавној набавци, као саставни део своје понуде, приложила доказна средства у складу са конкурсном документацијом на околност да располажу, између осталог и са траженим двопутим багерима и финишером минималне радне ширине 8м, а што је додатно проверено и утврђено и на основу увида извршеног у наведену понуду, Републичка комисија констатује да је подносилац захтева неосновано указао да поменута група понуђача није доказала да располаже наведеном техничком опремом зато што за њу нису приложене фотокопије саобраћајних дозвола, очитане саобраћајне дозволе, копије полисе обавезног осигурања возила важеће на дан отварања понуда.

Наиме, према члану 106. став 1. тачка 2. ЗЈН битан недостатак понуде, који потом у смислу члана 3. став 1. тачка 33. у вези члана 107.

став 1. ЗЈН представља основ за њено одбијање као неприхватљиве, постоји само уколико понуђач не докаже да испуњава додатне услове за учешће који су одређени од стране наручиоца у конкурсној документацији, што у конкретном случају није утврђено, јер је додатни услов који се односи на технички капацитет одређен тако да је било неопходно доказати да се располаже траженом опремом што у конкретном случају, са становишта разматраног захтева за заштиту права, није ни спорно.

Даље, Републичка комисија констатује да са становишта одредбе члана 3. став 1. тачка 33. ЗЈН којом је дефинисан појам прихватљиве понуде, „комплетност понуде“, сама по себи, не представља предуслов за прихватљивост понуде, а што представља став подносиоца захтева који произилази из садржине поднетог захтева за заштиту права.

Евентуални недостаци понуде морају имати карактер неког од битних недостатака понуде из члана 106. ЗЈН да би постојао основ за њено одбијање као неприхватљиве из члана 107. став 1. ЗЈН, имајући у виду да искључиво постојање битних недостатака има за последицу неприхватљивост понуде у смислу члана 3. став 1. тачка 33. ЗЈН.

У вези са наведеним, Републичка комисија посебно указује да је на четвртој општој седници овог органа, одржаној дана 16.04.2014. године, а на основу изричитог законског овлашћења установљеног чланом 146. ЗЈН, усвојен начелан правни став (начелни правни став број 18) којим је утврђено да уколико поједини саставни делови понуде не садрже неки од података које је понуђач био дужан да наведе у понуди у складу са захтевима наручиоца из конкурсне документације, наручилац не може да одбије такву понуду због битних недостатака уколико је тражени податак понуђач навео у неком другом делу понуде на основу чије садржине је наручилац у могућности да утврди стварну садржину понуде у смислу одредбе члана 106. став 1. тачка 5. ЗЈН.

С обзиром на изнето, Републичка комисија констатује да чињеница да у конкретном случају за одређену техничку опрему нису приложена доказна средства на чији је недостатак указано поднетим захтевом не представља ни у смислу члана 106. став 1. тачка 5. ЗЈН недостатак

изабране понуде због којег није могуће утврдити њену садржину везано за питање да ли група понуђача која ју је поднела располаже тим машинама, јер је та чињеница утврдива на основу других доказних средстава приложених у понуди као што су уговор о закупу и пописне листе, што даље значи да то не представља разлог неприхватљивости поменуте понуде у смислу члана 3. став 1. тачка 33. ЗЈН, па самим тим ни основ за њено одбијање у смислу члана 107. став 1. ЗЈН.”

► **Из образложења одлуке Републичке комисије бр. 4-00-340/2018 од 26.04.2018. године:**

„...Чланом 3. став 1. тачка 33) ЗЈН предвиђено је да је прихватљива понуда она понуда која је благовремена, коју наручилац није одбио због битних недостатака, која је одговарајућа, која не ограничава, нити условљава права наручиоца или обавезе понуђача и која не прелази износ процењене вредности јавне набавке.

Чланом 93. став 1. ЗЈН прописано је да наручилац може да захтева од понуђача додатна објашњења која ће му помоћи при прегледу, вредновању и упоређивању понуда, а може да врши и контролу (увид) код понуђача односно његовог подизвођача.

Чланом 93. став 3. ЗЈН прописано је да наручилац не може да захтева, дозволи или понуди промену елемената понуде који су од значаја за примену критеријума за доделу уговора, односно промену којом би се понуда која је неодговарајућа или неприхватљива учинила одговарајућом, односно прихватљивом, осим ако другачије не произилази из природе поступка јавне набавке.

Чланом 107. став 1. ЗЈН прописано је да је наручилац дужан да у поступку јавне набавке, пошто прегледа и оцени понуде, одбије све неприхватљиве понуде.

Имајући у виду чињенично стање утврђено у конкретном случају, односно захтев наручиоца прописан конкурсном документацијом –

да је за ставке 1-5 и за ставку 46, у оквиру партије 3, потребно доставити атест о здравственој исправности, те садржину понуде изабраног понуђача, односно да су у оквиру исте достављени Извештаји о испитивању здравствене исправности за добра понуђена на поменутих ставкама, Републичка комисија указује да је изабрани понуђач своју понуду за партију 3 поднео у свему у складу са захтевима предметне конкурсне документације.

Околност да Извештај о испитивању бр. 3803080103 од дана 12.03.2018. године за производ под ставком 2 (самосложиви тоалет папир 100% целулоза) и Извештај о испитивању бр. 3803080101 од дана 12.03.2018. године за производ под ставком 5 (салвете 100% целулоза) не садрже потписе овлашћених лица лабораторије на местима на којима је предвиђен потпис, као ни печат лабораторије „Анахем“ из Београда која је издавалац истих, у конкретном случају не може бити од утицаја на оцену понуде изабраног понуђача као неприхватљиве из разлога на које указује подносилац захтева.

Наиме, Републичка комисија је одлучујући о наведеном имала у виду да подносилац захтева кроз наводе предметног захтева за заштиту права није оспорио садржину достављених извештаја, већ је једино указао на околност да исти не садрже печат лабораторије и потпис овлашћених лица лабораторије, при чему је лабораторија „Анахем“, поступајући по захтеву наручиоца за проверу оспорених извештаја, потврдила да је издавалац истих, чиме је потврдила валидност извештаја достављених у понуди изабраног понуђача (за ставке 2 и 5, у оквиру партије 3).

Због свега наведеног, а према околностима конкретног случаја, оцењено је да наручилац није имао основа да понуду изабраног понуђача, на основу члана 107. став 1. ЗЈН одбије као неприхватљиву из разлога на које указује подносилац захтева, те је наводе подносиоца захтева Републичка комисија оценила као неосноване.

Када је у питању аргументација подносиоца захтева да наручилац у складу са чланом 93. став 3. ЗЈН ни евентуалним додатним појашњењем не би могао да прихвати понуду изабраног понуђача, јер би то било у

супротности са одредбама ЗЈН, с обзиром на то да не постоји начин да се неисправна понуда која садржи битан недостатак на било који начин учини исправном, Републичка комисија указује, а на основу прегледа комплетне документације из поступка, да наручилац у конкретном случају није поступио у супротности са одредбом члана 93. став 3. ЗЈН, с обзиром на то да радњама наручиоца у предметном поступку није учињена било каква промена којом би се неодговарајућа или неприхватљива учинила одговарајућом, односно прихватљивом, већ је стручна оцена понуде изабраног понуђача вршена на основу докумената достављених у оквиру исте.”

► **Из образложења одлуке Републичке комисије бр. 4-00-424/2018 од 06.06.2018. године:**

„...Чланом 18. став 3. ЗЈН прописано је да наручилац који у поступку прегледа и оцене понуда утврди да би део понуде требало да буде преведен на српски језик, одредиће понуђачу примерен рок у којем је дужан да изврши превод тог дела понуде.

Чланом 106. став 1. тачка 5) ЗЈН прописано је да ће наручилац одбити понуду ако понуда садржи друге недостатке због којих није могуће утврдити стварну садржину понуде или није могуће упоредити је са другим понудама.

Из утврђеног чињеничног стања произилази да је наручилац конкурсном документацијом предвидео да понуде морају бити сачињене на српском језику, те да уколико је неки документ на страном језику, исти мора бити преведен на српски језик и оверен од стране овлашћеног преводиоца. Надаље произилази и то да саставни део понуде изабраног понуђача чине сертификати достављени на страном језику који нису преведени на српски језик и оверени од стране овлашћеног преводиоца.

Сходно целокупном утврђеном чињеничном стању, Републичка комисија је констатовала да у конкретном случају, наручилац није

имао основа да понуду изабраног понуђача оцени као неприхватљиву из наведеног разлога на који је указао подносилац захтева.

Наиме, сходно одредби члана 18. став 3. ЗЈН, уколико наручилац услед документације достављене на страном језику не може да утврди садржину доказа, исти има могућност да захтева превођење спорног дела понуде.

Имајући у виду наведено, чињеница да је изабрани понуђач доставио наведену документацију из понуде (стр. 454-456) на страном језику, по оцени Републичке комисије могла је евентуално да представља основ наручиоцу за примену члана 93. став 1. ЗЈН, а у вези са чланом 18. став 3. ЗЈН, односно имајући у виду конкретно чињенично стање наручилац је имао могућност да позове изабраног понуђача да достави превод наведених докумената на српски језик, уколико из наведених докумената није могао да утврди стварну садржину истих због чињенице да су достављени на страном језику.

Будући да наручилац није одбио понуду изабраног понуђача као неприхватљиву из разлога што је у конкретном случају део понуде, односно сертификате о испитивању на стр. 454-456 понуде, доставио на страном језику, нити је искористио могућност да захтева превод истих на српски језик, то је по оцени Републичке комисије, несумњиво да је наручилац могао из тако достављене понуде да утврди њену стварну садржину, односно да је у том делу његову понуду могао да упоређује са понудама осталих понуђача. Стога, достављање поменутог дела понуде на страном језику није имало за последицу да се због тога није могла утврдити њена стварна садржина или да се због таквог недостатка иста није могла упоређивати са другим понудама.

Сходно изнетом, Републичка комисија посебно истиче да подносилац захтева у предметном захтеву за заштиту права није оспорио садржину предметних докумената достављених на страном језику у понуди изабраног понуђача, већ је само указао да исти није доставио поменути део понуде на српском језику како је захтевано конкурсном документацијом, те како је наручилац очигледно могао да утврди њихову стварну садржину, коју околност подносилац захтева такође не

спори у захтеву за заштиту права, то по оцени Републичке комисије, чињеница да није достављен превод оверен од стране овлашћеног преводиоца, како је то захтевано конкурсном документацијом, не представља битан недостатак понуде, па самим тим није могла бити од утицаја на прихватљивост понуде изабраног понуђача.”

► **Из образложења одлуке Републичке комисије бр. 4-00-1684/2017 од 24.01.2017. године:**

„...Чланом 3. став 1. тачка 33) ЗЈН прихватљива понуда је дефинисана као понуда која је благовремена, коју наручилац није одбио због битних недостатака, која је одговарајућа, која не ограничава, нити условљава права наручиоца или обавезе понуђача и која не прелази износ процењене вредности јавне набавке.

Чланом 76. став 2. ЗЈН прописано је да наручилац у конкурсној документацији одређује додатне услове за учешће у поступку јавне набавке у погледу финансијског, пословног, техничког и кадровског капацитета увек када је то потребно имајући у виду предмет јавне набавке.

Чланом 79. став 5. ЗЈН прописано је да је наручилац дужан да наведе у конкурсној документацији да понуђач није дужан да доставља доказе који су јавно доступни на интернет страницама надлежних органа и да наведе који су то докази.

Чланом 106. став 1. тачка 2) ЗЈН прописано је да ће наручилац одбити понуду ако понуђач не докаже да испуњава додатне услове.

Из утврђеног чињеничног стања произилази да је наручилац као додатни услов кадровског капацитета захтевао да понуђач има минимум једног дипломираног машинског инжењера са лиценцом 430 (Одговорни извођач радова термотехнике, термоенергетике, процесне и гасне технике) и минимум једног дипломираног инжењера електротехнике са лиценцом 450 (Одговорни извођач радова елек-

троенергетских инсталација ниског и средњег напона; термотехнике, термоенергетике, процесне и гасне технике). Као доказ требало је доставити копију лиценце 430 и потврду Инжењерске коморе Србије о поседовању важеће лиценце, односно копију лиценце 450 и потврду Инжењерске коморе Србије о поседовању важеће лиценце.

Изабрани понуђач је у понуди приложио потврду Инжењерске коморе Србије о поседовању важеће лиценце 430 за дипломираног машинског инжењера Н. Ћ, број лиценце 430 5600 04 и потврду Инжењерске коморе Србије о поседовању важеће лиценце 450 за дипломираног инжењера електротехнике М. Р, број лиценце 450 7069 04, док том приликом није доставио копије ових лиценци, што је наручилац констатовао у Извештају о стручној оцени понуда и у Одлуци о додели уговора, указујући притом да је провером на интернет страници Инжењерске коморе Србије утврдио да наведена лица поседују захтеване лиценце.

Имајући у виду утврђено чињенично стање, Републичка комисија указује да је наручилац у конкретном случају правилно оценио понуду изабраног понуђача као прихватљиву у вези са оспореним додатним условом. Наиме, подаци који се односе на чланство предложених инжењера у Инжењерској комори Србије представљају податке који су јавно доступни и који се могу проверити на интернет страници Инжењерске коморе Србије претрагом у регистру чланова. Како у конкретном случају изабрани понуђач у својој понуди није приложио копије лиценци број 430 и 450 за предложене инжењере, већ је доставио потврду Инжењерске коморе Србије о поседовању важеће лиценце број 430 за предложеног инжењера Н. Ћ. (број лиценце 430 5600 04), односно потврду Инжењерске коморе Србије о поседовању важеће лиценце број 450 за предложеног инжењера М. Р, број лиценце 450 7069 04, наручилац је извршио увид на интернет страници ИКС, који представља јавно доступан регистар, и том приликом је као неспорно утврдио да предложени инжењери поседују лиценце на које се односе Потврде које је изабрани понуђач доставио у понуди, тј. да је Н. Ћ. дипломирани машински инжењер са лиценцом број 430560004, односно да је Р. М. дипломирани инжењер електротехнике са лиценцом број 450706904. Такође, као додатна потврда да наведена лица по-

седују важеће лиценце представљају подаци из достављених потврда Инжењерске коморе Србије у којима се констатује да су измирили обавезе, те да им одлуком Суда части није одузета лиценца, закључно са 04.03.2018 године (за запосленог инжењера М. Р), односно закључно са 18.03.2018. године (за запосленог инжењера Н. Ђ).

Републичка комисија напомиње да је наручилац био дужан да сачини конкурсну документацију у свему у складу са одредбом члана 61. став 1. ЗЈН, како би понуђачи на основу тако сачињене конкурсне документације могли да сачине прихватљиве понуде. У конкретном случају наручилац је пропустио да у конкурсној документацији прецизира који докази од оних које је предвидео као обавезне представљају доказе који имају карактер јавно доступних података, које према томе није потребно доставити у понуди, што је његова обавеза у смислу одредбе члана 79. став 5. ЗЈН, то околност што изабрани понуђач у конкретном случају није доставио копије лиценци, те одсуство навођења интернет странице на којој је податак доступан, не представља битан недостатак понуде у смислу одредбе члана 106. став 1. тачка 2) ЗЈН. Ово стога што из садржине конкурсне документације следи да иста није припремљена у свему у складу са одредбама ЗЈН, конкретно са одредбом члана 79. став 5. ЗЈН, на шта је наручилац имао обавезу у складу са одредбом члана 61. став 1. ЗЈН, услед чега понуђачи не могу да трпе штетне последице тако сачињене конкурсне документације, те је стога наручилац имао основа и правилно поступио када је у стручној оцени понуда извршио проверу података увидом у јавно доступни регистар ИКС.

Стога, имајући у виду да је наручилац, увидом у јавно доступни регистар ИКС, утврдио да предложени инжењери поседују важеће лиценце тражене конкурсном документацијом, што је констатовано и у достављеним потврдама ИКС, као и да се може потврдити важност само постојећег документа, то околност што исте нису достављене уз понуду не представља разлог због ког би се понуда изабраног понуђача оценила као неприхватљива у смислу одредбе члана 106. став 1. тачка 2) ЗЈН, како на то указује подносилац захтева, услед чега је разматрани навод подносиоца захтева оцењен као неоснован."

► **Из образложења одлуке Републичке комисије бр. 4-00-602/2018 од 18.06.2018. године:**

„...Чланом 3. став 1. тачка 33) ЗЈН прихватљива понуда је дефинисана као понуда која је благовремена, коју наручилац није одбио због битних недостатака, која је одговарајућа, која не ограничава, нити условљава права наручиоца или обавезе понуђача и која не прелази износ процењене вредности јавне набавке.

Чланом 61. став 1. ЗЈН прописано је да је наручилац дужан да припреми конкурсну документацију тако да понуђачи на основу ње могу да припреме прихватљиву понуду.

Чланом 76. став 2. ЗЈН прописано је да наручилац у конкурсној документацији одређује додатне услове за учешће у поступку јавне набавке у погледу финансијског, пословног, техничког и кадровског капацитета увек када је то потребно имајући у виду предмет јавне набавке.

Чланом 79. став 5. ЗЈН прописано је да је наручилац дужан да наведе у конкурсној документацији да понуђач није дужан да доставља доказе који су јавно доступни на интернет страницама надлежних органа и да наведе који су то докази.

Чланом 106. став 1. тачка 2) ЗЈН прописано је да ће наручилац одбити понуду ако понуђач не докаже да испуњава додатне услове.

Из утврђеног чињеничног стања произилази да је наручилац предвидео додатни услов у погледу пословног капацитета којим је, поред осталог, захтевао да понуђач има сертификат EN ISO 3834-2 издат на основу референтног документа EA-6/02 M2013 од сертификационог тела за производе (референтни стандард ISO/IEC 17065) односно сертификационог тела за системе (референтни стандард ISO/IEC 17021) који у свом подручју важења има поступке заваривања 111 и 311 на цевоводима, котловима и посудама под притиском, те је као доказ испуњености истог одредио да понуђачи доставе фотокопију важећег сертификата издатог од акредитованог сертификационог тела са оби-

мом акредитације за оцењивање усаглашености. Такође, наручилац је у конкурсnoj документацији навео да понуђач није дужан да доставља доказе који су јавно доступни на интернет страницама надлежних органа ако наведе интернет страницу на којој су тражени подаци (докази) јавно доступни.

С тим у вези, Републичка комисија најпре напомиње да је наручилац био дужан да сачини конкурсну документацију у свему у складу са одредбом члана 61. став 1. ЗЈН, како би понуђачи на основу тако сачињене конкурсне документације могли да припреме прихватљиве понуде. У конкретном случају наручилац је пропустио да у конкурсnoj документацији прецизира који докази, од оних које је предвидео као доказе испуњености предвиђених услова, представљају доказе који имају карактер јавно доступних података и које, према томе, није потребно доставити у понуди, а што је као обавеза наручиоца прописано чланом 79. став 5. ЗЈН. Због наведеног, околност што изабрани понуђач у конкретном случају у својој понуди није доставио доказ о обиму акредитације сертификационог тела „TÜV SÜD Industrie Service GmbH“, које је издавалац сертификата EN ISO 3834-2 достављеног у понуди изабраног понуђача за члана групе понуђача из понуде изабраног понуђача „Типо Котлоградња“ д.о.о Београд, а на коју као разлог за оцену његове понуде као неприхватљиве указује подносилац захтева, не може представљати битан недостатак понуде у смислу одредбе члана 106. став 1. тачка 2) ЗЈН.

Ово посебно стога што из садржине навода подносиоца захтева и прилога достављеног у склопу поднетог захтева за заштиту права, као и аргументације наручиоца изнете у Одговору на захтев за заштиту права, неспорно произилази да податак о обиму акредитације сертификационог тела „TÜV SÜD Industrie Service GmbH“ представља јавно доступан податак који се може утврдити увидом у регистар акредитационог тела Немачке (DAkKS Deutsche Akkreditierungsstelle GmbH), будући да су и подносилац захтева у прилогу захтева за заштиту права, као и наручилац у прилогу Одговора на захтев за заштиту права, доставили извод из регистра акредитационог тела Немачке о обиму акредитације сертификационог тела „TÜV SÜD Industrie Service GmbH“.

Такође, Републичка комисија посебно истиче да подносилац захтева наводима поднетог захтева за заштиту прва нити у једном делу није оспорио сам обим акредитације сертификационог тела „TÜV SÜD Industrie Service GmbH“, указујући евентуално да исти није у складу са обимом акредитације захтеваним конкурсном документацијом, већ је као разлог неприхватљивости понуде изабраног понуђача истакао околност што доказ о обиму акредитације сертификационог тела „TÜV SÜD Industrie Service GmbH“ није достављен у склопу понуде.

Дакле, како из конкурсне документације следи да иста није припремљена у свему у складу са одредбама ЗЈН, конкретно са одредбом члана 79. став 5. ЗЈН будући да у истој, поред напомене да понуђач није дужан да доставља доказе који су јавно доступни на интернет страницима надлежних органа ако наведе интернет страницу на којој су тражени подаци (докази) јавно доступни, није прецизирано који су то докази, на шта је наручилац имао обавезу у складу са наведеном одредбом, то је, с обзиром на наведено, а како понуђачи не могу да трпе штетне последице неправилно сачињене конкурсне документације, наручилац исправно поступио када је у фази стручне оцене понуда, приликом оцењивања прихватљивости понуде изабраног понуђача, односно приликом оцене испуњености додатног услова у погледу пословног капацитета, извршио проверу података увидом у јавно доступни регистар акредитационог тела Немачке, те понуду изабраног понуђача оценио као прихватљиву.

Дакле, имајући у виду садржину разматраног навода предметног захтева за заштиту права, Републичка комисија је оценила да наручилац није имао основа да понуду изабраног понуђача одбије применом члана 106. став 1. тачка 2) ЗЈН из разлога на које је указао подносилац захтева у поднетом захтеву за заштиту права у вези испуњености додатног услова у погледу пословног капацитета.

Ово стога што, по оцени Републичке комисије, подаци који се односе на обим акредитације сертификационих тела представљају податак који је наручиоцу могао бити познат, имајући у виду да је у питању јавно доступан податак, те је његовом провером наручилац могао неспорно да утврди обим акредитације сертификационог тела „TÜV SÜD

Industrie Service GmbH“ које је издавалац сертификата EN ISO 3834-2 достављеног у понуди изабраног понуђача.”

► **Из образложења одлуке Републичке комисије бр. 4-00-242/2017 од 27.04.2017. године:**

„...Чланом 3. став 1. тачка 33) ЗЈН прописано је да је прихватљива она понуда која је благовремена, коју наручилац није одбио због битних недостатака, која је одговарајућа, која не ограничава, нити условљава права наручиоца или обавезе понуђача и која не прелази износ процењене вредности јавне набавке.

Чланом 106. став 1. тачка 5) ЗЈН је прописано да ће наручилац одбити понуду ако понуда садржи недостатке због којих није могуће утврдити стварну садржину понуде или је није могуће упоредити са другим понудама.

Узевши у обзир комплетно чињенично стање, Републичка комисија указује да околност да изабрани понуђач на појединим позицијама није уписао јединичне цене делова од којих се комплети састоје, већ је уписао једино цену комплета, не може бити од утицаја на оцену његове понуде као неприхватљиве, с обзиром на то да код позиција које су у конкретном случају спорне на основу садржине конкурсне документације произилази да предмет набавке јесте испорука, постављање и повезивање комплета као целине, а не појединачних делова исте. Поред наведеног, одговарајући на захтев наручиоца за додатним појашњењем, изабрани понуђач је потврдио да је на спорним позицијама дао цену комплета, а на основу подпозиција које чине један комплет.

Републичка комисија нарочито указује да би јединична цена делова од којих се комплет састоји била релевантна једино у ситуацији када би предметна јавна набавка укључивала и накнадно одржавање система (електроенергетског, структурног кабловског, телефонског система...) у смислу замене делова од којих се комплет састоји, што у

конкретној ситуацији није случај, с обзиром на то да се на спорним позицијама ради једино о набавци, испоруци и монтажи комплета и то као дела јавне набавке радова на уређењу и адаптацији зграде.

Имајући у виду све преходно наведено, а како се на основу цене комплета на спорним позицијама, без обзира што нису дате и јединичне цене делова од којих се комплет састоји, може утврдити укупна понуђена цена, односно укупни плативи износ за наручиоца, те сходно томе и стварна садржина понуде изабраног понуђача, наручилац у конкретном случају није имао законски основ да понуду изабраног понуђача, из разлога које наводи подносилац захтева, оцени као неприхватљиву сходно одредби члана 3. став 1. тачка 33) ЗЈН, а у вези са одредбом члана 106. став 1. тачка 5) ЗЈН, те је разматрани навод оцењен као неоснован."

► **Из образложења одлуке Републичке комисије бр. 4-00-297/2015 од 25.04.2017. године:**

„...Чланом 106. став 1. тачка 5) ЗЈН предвиђено је да ће наручилац одбити понуду ако понуда садржи друге недостатке због којих није могуће утврдити стварну садржину понуде или није могуће упоредити је са другим понудама.

Из утврђеног чињеничног стања произилази да је наручилац кроз додатни услов – пословни капацитет захтевао од понуђача да располажу минималним пословним капацитетом и то да су у периоду од 01.01.2012. – 31.12.2014. остварили пословни приход по основу испоручених добара у минималном износу од 8.700.000,00 динара без ПДВ-а.

Као доказ о испуњености напред наведеног додатног услов наручилац је предвидео - списак испоручених добара уз потврде издате и потписане од стране наручилаца.

Одредбом члана 61. став 1. ЗЈН, прописана је дужност наручиоца да конкурсну документацију припреми тако да понуђачи на основу ње могу да припреме прихватљиву понуду.

У смислу наведеног, наручилац је дужан да и приликом дефинисања додатних услова за учешће у поступку јавне набавке исте на јасан и прецизан начин представи потенцијалним понуђачима у циљу припреме прихватљиве понуде у смислу члана 3. став 1. тачка 33) ЗЈН, како у погледу захтева садржаних у прописаним условима нпр. у виду неопходног нивоа оствареног пословног прихода, финансијског капацитета, одређеног броја кадрова одговарајуће струке, тако и у погледу доказа којима би се доказивала испуњеност додатног услова на начин на који су дефинисани.

Из садржине конкурсне документације у делу дефинисања додатног услова пословног капацитета неспорно произилази да наручилац није прецизирао да су понуђачи у захтеваном периоду, били дужни да испоручују добра која су предмет конкретне јавне набавке тј. да се вршила искључиво испорука васпитног материјала. Напротив, увидом у садржину конкурсне документације, односно начина на који је дефинисан оспорени услов неспорно се може утврдити да је наручилац испуњеност додатног услова пословног капацитета условио остваривањем прихода у минималном износу од 8.700.000,00 динара без ПДВ-а „по основу испоручених добара“.

Дакле, иако је предмет конкретне јавне набавке набавка васпитног материјала, спорним додатним условом наручилац ни на који начин није предвидео нити је довео у везу да је испуњеност додатног услова пословног капацитета условљена искључиво испоруком васпитног материјала, у задатом минималном износу, већ је исти дефинисао као пословни приход по основу испоручених добара, што значи од било којих испоручених добара.

Стога, понуда изабраног понуђача није могла бити одбијена у смислу члана 106. став 1. тачка 2) ЗЈН, из разлога што потврда референтног наручиоца „UNIVERSAL“ д.о.о. Нови Сад, потврђује да је изабрани понуђач извршио испоруку добара – школско канцеларијски материјал,

а не „васпитног материјала“ како је дефинисан предмет конкретне јавне набавке.

Републичка комисија указује, за који год пословног капацитета да се наручилац определи, законито поступање у фази стручне оцене понуда подразумева доследно придржавање онога што је одредбама конкурсне документације одређено за сваки услов за учешће сходно члану б1. став 1. ЗЈН.

Наиме, за правилну стручну оцену понуда у поступцима јавних набавки је управо важно да испуњеност обавезних и додатних услова за учешће наручилац цени искључиво на начин на који су дефинисани садржином конкурсне документације, и у том смислу нема места за подразумевање, претпостављање и интерпретације мимо оног што је експлицитно тражено одредбама конкурсне документације.

Конкретно, наручилац је у оквиру додатног услова пословног капацитета захтевао да су понуђачи остварили минимални „пословни приход“ по основу испоручених добара. У смислу наведеног овај орган указује да је чланом 2. став 1. тачка 7) подтачка 2) Закона о рачуноводству („Сл. гласник РС“ бр. 62/2013) прописано да је приход од пословања остварен у одређеном периоду, приказан у билансу успеха правног лица, што по оцени овог органа имплицира на закључак да управо сама дефиниција прихода пословања указује да се ради о приходима које је правно лице укупно остварило у одређеном периоду, а не примера ради од продаје/испоруке само одређене врсте добара.

Даље, овај орган указује да је садржином поднетог захтева за заштиту права, подносилац захтева оспорио доказе којим је изабрани понуђач доказивао испуњеност додатног услова пословног капацитета, а не да ли испоручена добра представљају добра захтевана конкурсном документацијом, те у смислу наведеног указао је да је изабрани понуђач уместо списка испоручених добара доставио списак референтних наручилаца, услед чега се „не може на поуздан начин утврдити да ли је и која је добра испоручио изабрани понуђач у траженом периоду“, па самим тим не може се утврдити стварна садржина понуде у делу стручне оцене понуда.

Републичка комисија као орган који у смислу члана 157. став 1. ЗЈН одлучује у границама поднетог захтева за заштиту права, поступила је у смислу напред наведене одредбе и приликом разматрања предметног захтева за заштиту права, те се у складу са правцем навода подносиоца захтева, изјаснила и утврдила чињенично стање у погледу оспореног.

У вези са наведеним након утврђеног чињеничног стања, овај орган је утврдио да је чињеница је да је конкурсном документацијом наручилац захтевао од понуђача да као доказ о испуњености захтеваног пословног капацитета, поред потврди издатих и потписаних од стране наручилаца, доставе списак испоручених добара, а да је, са друге стране, изабрани понуђач доставио референтну листу односно списак купаца (наручилаца) којима је испоручивао добра.

Међутим, поред наведене референтне листе односно списка купаца којима је испоручивао добра у захтевано периоду, изабрани понуђач доставио је и потврде купаца наведених у референтној листи.

Из садржине потврди несумњиво се може утврдити која добра, које вредности, и у ком периоду је изабрани понуђач испоручивао купцима (наручиоцима).

Наиме, из потврде купца „UNIVERSAL“ д.о.о. Нови Сад, произилази да је изабрани понуђач наведеном купцу у периоду од 01.01.2012 – 31.12.2014. године испоручивао школско канцеларијски материјал, у износу од 12.447.795,63 динара без ПДВ-а, док из потврде купца Предшколска установа „Полетарац“ произилази да је изабрани понуђач извршио испоруку добара – потрошно васпитни материјал за период од 01.01.2012 – 31.12.2014. године, у износу од 1.769.737,19 динара без ПДВ-а.

Дакле, околност да изабрани понуђач није доставио списак испоручених добара, већ списак купаца (наручилаца) којима је испоручивао добра, не представља недостатак у смислу члана 106. став 1. тачка 5) ЗЈН због кога се није могла утврдити стварна садржина понуде, с обзиром на то да је из приложених потврди купаца, могло да се утврди да ли су

добра испоручивана у траженом периоду и која добра, те у ком износу, а шта је подносилац захтева оспоравао предметним наводом.

Стога, предметни навод подносиоца захтева истакнут у поднетом захтеву за заштиту права, овај орган је оценио као неоснован, с обзиром да су нетачне тврдње подносиоца захтева да се из приложених доказа није могла утврдити стварна садржина понуде.

Даље, овај орган указује да је подносилац захтева тек у тужби од 06.05.2015. године који је поднео Управном суду у Београду, те којом је захтевао поништај решења број 4-00-297/2015 од 31.03.2015. године, оспорио потврду референтног купца „UNIVERSAL“ д.о.о. Нови Сад у правцу да су у истој као добра која су предмет испоруке наведена добра - „школско канцеларијски материјал“, те да се из наведеног намећу питања „шта је школско канцеларијски материјал“, шта све обухвата, те како Републичка комисија у оспореном решењу 4-00-297/2015 од 31.03.2015. године, није објаснила како је и на који начин изабрани понуђач приложеним доказима (списак-референтна листа и потврде купаца) доказао да је извршио испоруку предметних добара – васпитног материјала, предвиђене вредности.

У вези са наведеним, овај орган најпре истиче и понавља да је приликом разматрања основаности поднетог захтева за заштиту права подносиоца захтева, разматрана основаност изнетих тврдњи, а које тврдње нису биле усмерене на оспоравање референтности добара испоручених по потврди референтног купца „UNIVERSAL“ д.о.о. Нови Сад, тј. није се поставило питање шта је „канцеларијско потрошни материјал“, те заправо да ли се ради о васпитном материјалу.

Напротив, подносилац захтева је истакао уопштене тврдње да се из приложених доказа не може утврдити да ли су и која добра испоручивана, па Републичка комисија није разматрала испуњеност додатног услова пословног капацитета са аспекта да ли су добра наведена у оспореној потврди референтна или не.

Затим, у погледу навода које је подносилац захтева изнео у тужби, овај орган као што је и констатовано у претходним пасусима пред-

метног решења, указује да наручилац приликом дефинисања додатног услова захтеваног пословног капацитета испуњеност истог није везао искључиво за испоруку „васпитног материјала“ (у одређеном минималном износу, за одређени период), већ је дао уопштену формулацију да је понуђач морао да у одређеном временском периоду, у одређеном минималном износу оствари пословни приход по основу изврши „испоруку добара“.

Стога, услед дефинисања конкурсне документације на предметни начин, испуњеност предметног додатног услова од стране понуђача није се ни могла ценити кроз параметар на који подносилац захтева указује, односно искључиво кроз испоруку васпитног материјала.

По оцени Републичке комисије, понуду изабраног понуђача није могла бити одбијена у смислу члана 106. став 1. тачка 2) ЗЈН а у вези са чланом 106. став 1. тачка 5), услед разлога изнетих у захтеву за заштиту права, па је Републичка комисија сходно члану 157. став 6. тачка 2) ЗЈН одлучила као у ставу I изреке решења...”

► **Из образложења одлуке Републичке комисије бр. 4-00-1346/2017 од 17.10.2017. године:**

„...Чланом 3. став 1. тачка 33) ЗЈН прихватљива понуда је дефинисана као понуда која је благовремена, коју наручилац није одбио због битних недостатака, која је одговарајућа, која не ограничава, нити условљава права наручиоца или обавезе понуђача и која не прелази износ процењене вредности јавне набавке.

Чланом 106. став 1. тачка 3) прописано је да ће наручилац одбити понуду ако понуђач није доставио тражено средство обезбеђења.

Чланом 107. став 1. ЗЈН прописано је да је наручилац дужан да у поступку јавне набавке, пошто прегледа и оцени понуде, одбије све неприхватљиве понуде.

Из утврђеног чињеничног стања произилази да је наручилац у конкурсној документацији предвидео да је понуђач дужан да у понуди достави попуњену сопствену меницу за озбиљност понуде у висини од 2% од вредности понуде без ПДВ-а, потписану и оверену, од стране лица овлашћеног за заступање и регистрованоу у складу са чланом 47а Закона о платном промету и Одлуком НБС о ближим условима, садржини и начину вођења Регистра меница и овлашћења, и менично овлашћење да се меница у висини од 2% од вредности понуде без ПДВ-а, без сагласности понуђача може поднети на наплату, која мора да траје најмање колико и рок важења понуде, који понуђач уписује у обрасцу понуде (Рок важења понуде), у случају да понуђач по истеку рока за подношење понуде измени, допуни, опозове своју понуду, или не закључи уговор о јавној набавци а његова је понуда оцењена као најповољнија или не поднесе средство финансијског обезбеђења прописано конкурсном документацијом.

Изабрани понуђач је у обрасцу „Спецификација са структуром понуђене цене“, као укупну цену са ПДВ-ом навео износ од 1.727.040,00 динара, те је у овом обрасцу дописао да вредност понуде без ПДВ-а износи 1.439.200,00 динара. Даљим увидом у понуду утврђено је да је изабрани понуђач као средство финансијског обезбеђења за озбиљност понуде доставио: меницу серије АБ 1092467, попуњену на износ од 28.784,00 динара, потписану и оверену печатом изабраног понуђача и менично писмо (овлашћење) за корисника соло менице, серијски број АБ 1092467, на износ од 28.784,00 динара што је 2% укупне вредности понуде без ПДВ-а.

Такође, увидом у достављену документацију, утврђено је да је наручилац уз писмену сагласност изабраног понуђача од 19.09.2017. године, извршио исправку рачунске грешке уочене у понуди изабраног понуђача у делу који се односи на понуђену цену без ПДВ-а, тако да након исправке грешке укупна цена из понуде износи 1.511.700,00 динара без ПДВ-а.

Имајући у виду утврђено чињенично стање, Републичка комисија указује да је изабрани понуђач у понуди приложио средство финансијског обезбеђења понуде, тј. меницу и менично овлашћење који су

у тренутку подношења понуде били попуњени у складу са захтевом наручиоца из конкурсне документације, тј. попуњени на износ од 2% од назначене вредности понуде без ПДВ-а. Наиме, како је напред утврђено, изабрани понуђач је у меници и меничном овлашћењу уписао износ од 28.784,00 динара, што представља износ од 2% од укупне цене без ПДВ-а уписане у обрасцу „Спецификација са структуром понуђене цене“, узимајући у обзир да је у предметном обрасцу изабрани понуђач као цену без ПДВ-а навео износ од 1.439.200,00 динара, из чега произилази да је поступио у складу са захтевом наручиоца из конкурсне документације приликом сачињавања понуде.

С друге стране, чињеница је да је наручилац уз писмену сагласност изабраног понуђача, приликом стручне оцене понуда, дана 19.09.2017. године, извршио исправку рачунске грешке у понуди изабраног понуђача и то у делу који се односи на износ понуђене цене без ПДВ-а, тако да након исправке рачунске грешке вредност понуде изабраног понуђача износи 1.511.700,00 динара без ПДВ-а.

Међутим, како се приликом сачињавања понуде дешавају рачунске грешке и како је у конкретном случају наручилац сходно одредби члана 93. став 4. ЗЈН, извршио корекцију рачунске грешке уз сагласност понуђача, то оваква, самим ЗЈН-ом могућа и дозвољена корекција понуде у рачунском смислу, не треба да има за резултат неприхватљивост понуде, из разлога који се тичу околности што достављена средства обезбеђења, која се траже у одређеном процентуалном износу у односу на исказану цену, не прате тај кориговани износ понуде. Дакле, у ситуацији када сам ЗЈН познаје и регулише исправку рачунске грешке у исказаној цени, било би по ставу овог органа нецелисходно, и супротно начелу ефикасности прописаном одредбом члана 9. ЗЈН, те стога неосновано оценити понуду изабраног понуђача као неприхватљиву услед тога што достављена меница и менично овлашћење гласе на износ који је за 1.450,00 динара мањи од 2% (након исправке рачунске грешке цене изабраног понуђача).

Чињеницом што је доставио меницу и менично овлашћење на износ од 2% од укупно исказане цене у понуди, утврђене на отварању понуда и констатоване у записнику о отварању, изабрани понуђач је

доставио тражено средство обезбеђења понуде у конкретном поступку, а околност што је уписани износ незнатно мањи од цене која је коригована исправком рачунске грешке, у свему у складу са ЗЈН прописаном процедуром, не представља битан недостатак понуде у смислу одредбе члана 106. ЗЈН. Такође, као додатни аргумент у прилог овом ставу је и околност да ће изабрани понуђач приликом закључења уговора доставити ново средство финансијског обезбеђења, и то меницу за добро извршење посла у складу са укупном уговореном ценом, односно 10% од укупно уговорене цене, чијим достављањем меница за озбиљност понуде губи смисао и значај у предметном поступку јавне набавке.”

► **Из образложења одлуке Републичке комисије бр. 4-00-803/2018 од 02.08.2018. године:**

Чланом 3. став 1. тачка 33) ЗЈН прописано је да је прихватљива понуда она која је благовремена, коју наручилац није одбио због битних недостатака, која је одговарајућа, која не ограничава, нити условљава права наручиоца или обавезе понуђача и која не прелази износ процењене вредности јавне набавке.

Чланом 61. став 1. ЗЈН прописано је да наручилац припрема конкурсну документацију тако да понуђачи на основу ње могу да припреме прихватљиву понуду.

Чланом 61. став 5. ЗЈН предвиђено је да наручилац може у конкурсној документацији да наведе врсту средстава финансијског обезбеђења којим понуђачи обезбеђују испуњење својих обавеза у поступку јавне набавке, као и испуњење својих уговорних обавеза, односно за повраћај авансног плаћања (различити облици ручне залоге хартија од вредности или других покретних ствари, хипотека, меница, јемство другог правног лица са одговарајућим бонитетом, банкарске гаранције, полисе осигурања и др.).

Чланом 106. став 1. тачка 3) ЗЈН предвиђено је да ће наручилац одбити понуду ако понуђач није доставио тражено средство обезбеђења.

Сходно цитираним одредбама ЗЈН, Републичка комисија најпре указује да је неопходно да наручилац припреми јасну конкурсну документацију, са прецизно одређеним захтевима, поред осталих, и у погледу начина достављања средстава финансијског обезбеђења, те начина попуњавања конкурсном документацијом предвиђених образаца који чине обавезну садржину понуде, а како би понуђачи на основу тако постављених захтева могли да поступе при изради своје понуде како би иста била оцењена као прихватљива.

Дакле, за израду и достављање понуда пре свега је релевантна садржина конкурсне документације, односно доследно поштовање конкурсне документације, и од стране понуђача приликом сачињавања понуде и од стране наручиоца приликом стручне оцене понуда, је предуслов законитог и правилног спровођења поступка јавне набавке. У том смислу, из дужности наручиоца да припреми конкурсну документацију тако да понуђачи на основу ње могу да припреме прихватљиву понуду, прописане одредбом члана 61. став 1. ЗЈН, произилази да ће понуђачи своју понуду сачинити на начин на који је то прецизирано самом конкурсном документацијом. Како је, дакле, садржина сваке понуде директно условљена садржином конкурсне документације, то ће се и прихватљивост такве понуде ценити на основу захтева предвиђених истом.

Имајући у виду утврђено чињенично стање, Републичка комисија констатује да је у конкретном случају наручилац конкурсном документацијом, у делу захтеваних средстава финансијског обезбеђења, одредио захтев да понуђачи у својој понуди доставе изјаву пословне банке о спремности издавања банкарске гаранције за добро извршење посла уколико понуђачу буде додељен уговор о предметној јавној набавци, а која ће гласити на износ од 10% од уговорене вредности без ПДВ-а.

Међутим, с обзиром на специфичност предмета јавне набавке те начин на који је сачињена предметна конкурсна документација у делу у којем су понуђачи били дужни да искажу своје понуђене цене за предметне услуге, Републичка комисија констатује да у тренутку сачињавања понуда понуђачи нису располагали релевантном информа-

цијом о коначној вредности уговора уколико исти буде закључен управо са њима. Наведено с обзиром на чињеницу да се предмет набавке састоји из услуга продужетка подршке за постојеће Microsoft лиценце за период од три године чије су потребне количине понуђачима биле познате у тренутку подношења понуда и за које услуге су понуђачи могли да знају уговорену вредност с обзиром на дефинисане количине истих, док су за услуге додатних Microsoft лиценцих производа по систему TrueUp и StepUp за период од три године понуђачи у својој понуди исказали само понуђену јединичну цену по ставкама будући да наручилац конкурсном документацијом није дефинисао потребне количине истих, већ је навео да се коначна вредност уговора утврђује сабирањем цена за продужетак лиценци за три године и множењем јединичних цена за нове лиценце из TrueUp и StepUp ценовника са неопходним количинама наручиоца које се буду јавиле за период од три године, с тим да коначна вредност уговора у реализацији не може прећи износ процењене вредности јавне набавке.

Такође, неспорно је да у тренутку сачињавања понуда понуђачи нису били упознати са износом процењене вредности предметне јавне набавке, будући да је наручилац конкурсном документацијом јасно предвидео да ће процењена вредност предметне јавне набавке бити објављена на јавном отварању понуда.

Из утврђеног чињеничног стања у конкретном случају произилази да наручилац није припремио конкурсну документацију за предметну јавну набавку у складу са чланом 61. став 1. ЗЈН, а у вези са чланом 61. став 5. ЗЈН, у делу одређених средстава финансијског обезбеђења која су понуђачи били дужни да доставе у својој понуди, будући да из формулације конкурсне документације у делу начина на који је одређена реализација уговора те утврђивање коначне вредности уговора, понуђачи у тренутку сачињавања понуде те прибављања изјаве банке о спремности издавања банкарске гаранције за добро извршење посла нису могли прецизно утврдити на који износ је потребно прибавити предметну изјаву банке, односно који износ ће у реализацији уговора представљати износ од 10% од уговорене вредности без ПДВ-а. Републичка комисија такође посебно истиче да понуђачи у фази припреме понуда нису били упознати са износом процењене вредности

предметне јавне набавке, а коју околност је истакао и наручилац у одговору на захтев за заштиту права.

С обзиром на то да је конкурсна документација непрецизно сачињена у делу одређивања захтева за достављањем изјаве банке о спремности издавања банкарске гаранције за добро извршење посла, будући да није било јасно одређено на који износ иста треба да гласи, односно понуђачи нису били упознати са чињеницом који износ у конкретном случају представља износ од 10% од уговорене вредности без ПДВ-а, Републичка комисија констатује да понуда изабраног понуђача не може бити оцењена као неприхватљива у смислу одредбе члана 3. став 1. тачка 33) ЗЈН, а у вези са чланом 106. став 1. тачка 3) ЗЈН, на начин и из разлога на које је предметним захтевом за заштиту права указао подносилац захтева, будући да понуђачи не могу да трпе штетне последице нејасне и непрецизне формулације захтева из конкурсне документације, те је разматрани навод оцењен неоснованим.”

5. РАЗЛОЗИ ЗА ОБУСТАВУ ПОСТУПКА ЈАВНЕ НАБАВКЕ УТВРЂЕНИ ЧЛАНОМ 109. СТАВ 2. ЗЈН

У складу са одредбама ЗЈН, наручилац има могућност да поступак јавне набавке оконча и доношењем одлуке о обустави поступка уколико су за то испуњени услови утврђени чланом 109. став 1. и 2. ЗЈН.

Члан 109. став 2. ЗЈН утврђује законски основ за доношење одлуке о обустави поступка када је исход стручне оцене понуда, спроведене у одређеном поступку јавне набавке такав да нису испуњени услови за доделу уговора или одлуке о закључењу оквирног споразума, односно уколико нису испуњени услови за доношење одлуке о признавању квалификације што, у складу са одредбом члана 107. став 3. ЗЈН, по правилу значи да није прибављена најмање једну понуда која има статус прихватљиве понуде под условима који су прописани одредбом члана 3. став 1. тачка 33. ЗЈН.

Према члану члана 109. став 2. ЗЈН наручилац има законски основ да обустави поступак јавне набавке из два разлога који могу да настану у било којој фази спровођења одређеног поступка јавне набавке, односно не морају да буду последица спроведене стручне оцене понуде на начин како то предвиђа стави један овог члана ЗЈН, тј:

- уколико постоје објективни и доказиви разлози који се нису могли предвидети у време покретања поступка и који онемогућавају да се започети поступак оконча,
- уколико постоје разлози услед којих је престала потреба наручиоца за предметном јавном набавком због чега се неће понављати у току исте буџетске године, односно у наредних шест месеци.

Додатне обавезе наручиоца у случају када поступак јавне набавке окончава доношењем одлуке о обустави поступка су утврђене одредбама члана 109. став 3, 4. и 5. ЗЈН, те је у том смислу дужан да:

- своју одлуку о обустави поступка јавне набавке писмено образложи, посебно наводећи разлоге обуставе поступка и упутство о правном средству и да је објави на Порталу јавних набавки и на својој интернет страници у року од три дана од дана доношења одлуке,
- у року од пет дана од дана коначности одлуке о обустави поступка јавне набавке, објави обавештење о обустави поступка јавне набавке које садржи податке из Прилога ЗК,
- у одлуци о обустави поступка јавне набавке одлучи о трошковима припремања понуде из члана 88. став 3. овог закона.

У вези са тим, чланом 109. став 6. ЗЈН је прописано да коначна одлука о обустави поступка представља извршни наслов за трошкове припремања понуде, док је ставовима 7. и 8. истог члана утврђено да се ако поједини подаци из одлуке представљају пословну тајну у смислу закона којим се уређује заштита пословне тајне или представљају тајне податке у смислу закона којим се уређује тајност података, ти подаци из одлуке неће објавити, с тим да се у овом случају одлука у изворном облику доставља Управи за јавне набавке и Државној ревизорској институцији.

► **Из образложења одлуке Републичке комисије бр. 4-00-268/2018 од 13.04.2018. године:**

„...Наручилац је у Одговору на захтев за заштиту права од 20.03.2018. године, навео да су на основу члана 50. ЗЈН, наручиоци Градска управа за урбанизам, грађевинске, стамбене и имовинско правне послове, Градска управа за буџет, финансије, привреду, пољопривреду и инвестиције и Градска управа за заштиту и унапређење животне средине, заједнички покренули поступак јавне набавке 7/18 - геодетске услуге доношењем Одлуке о спровођењу поступка јавне набавке од стране више наручилаца бр. 404-39/18-03 од 14.02.2018. године. Процењена вредност јавне набавке за наручиоца Градску управа за урбанизам, грађевинске, стамбене и имовинско правне послове износи 1.500.000,00 динара, за Градску управу за буџет, финансије, привреду, пољопривреду и инвестиције износи 420.000,00 динара и за Градску управу за заштиту и унапређење животне средине износи 830.000,00 динара. Процењена вредност јавне набавке за сва три наручиоца износи 2.750.000,00 динара. Градска управа за урбанизам, грађевинске, стамбене и имовинско правне послове је по основу овлашћења из Одлуке о спровођењу поступка јавне набавке од стране више наручилаца бр. 404-39/18- 03 од 14.02.2018. године донела Одлуку о покретању поступка јн 7/18 геодетске услуге бр. 404-39/18- 03 од 19.02.2018. процењене вредности 2.750.000,00 динара без ПДВ-а, средства су предвиђена Одлуком о буџету града Јагодина за 2018. годину. Имајући у виду одредбе ЗЈН као и одредбе Закона о буџетском систему, наручилац указује да се уговор у поступку јавне набавке закључује на износ процењене вредности за сва три наручиоца, ГУ за урбанизам, грађевинске, стамбене и имовинско правне послове не може преузети обавезу по основу закљученог Уговора у износу од 1.800.000 динара јер располаже са 1.235.394,00 динара у буџету у оквиру позиције 78 за дату услугу. Такође, наручилац је у табеларни приказ унео Износ средстава у буџету са ПДВ-ом, Процењену вредност ЈН, Преузете обавезе са ПДВ-ом, Износ фин. средстава за ЈН са ПДВ-ом, за сваког наручиоца из групе, те се из истог може закључити да Градска управе за урбанизам, грађевинске, стамбене, имовинско-правне послове, Градска управе за заштиту и унапређење животне средине, услед преузетих обавеза, као и Градска управа за буџет,

финансије, привреду, пољопривреду и инвестиције не располажу довољним износом финансијских средстава за предметну јавну набавку у односу на процењену вредност јавне набавке. Сходно наведеном у табеларном приказу наручилац сматра да је захтев подносиоца захтева неоснован, јер је поступак обустављен из објективних и доказивих разлога који се нису могли предвидети у време покретања поступка и који онемогућавају да се започети поступак оконча, односно због немогућности преузимања нових обавеза услед недостатка планираних средстава за услугу која је предмет набавке. У прилог својих тврдњи изнетих у одговору на захтев за заштиту права наручилац је доставио копију Плана јавних набавки за 2018. годину Градске управе за урбанизам, грађевинско, стамбене и имовинско правне послове бр. 404-8/18-04 од 17.01.2018. године, План јавних набавки Градске управе за буџет, финансије, привреду, пољопривреду и инвестиције за 2018. годину бр. 404-3/18-03 од 17.01.2018. године, План јавних набавки за 2018. годину Градске управе за заштиту животне средине и комуналне послове бр. 1/18 од 02.19.2018. године, Картицу конта Градске управе за урбанизам, грађевинске, стамбене, имовинско-правне послове од 01.01.2017-31.12.2017. године, Картицу конта Градске управе за заштиту и унапређење животне средине од 01.01.2017-31.12.2017. године, Картицу конта Градске управе за буџет, финансије, привреду, пољопривреду и инвестиције, од 01.01.2017-31.12.2017. године, Одлуку о буџету Града Јагодине за 2018. годину.

Чланом 109. став 2. ЗЈН предвиђено је да наручилац може да обустави поступак јавне набавке из објективних и доказивих разлога, који се нису могли предвидети у време покретања поступка и који онемогућавају да се започети поступак оконча или услед којих је престала потреба наручиоца за предметном набавком због чега се неће понављати у току исте буџетске године, односно у наредних шест месеци. Ставом 3. истог члана предвиђено је да је наручилац дужан да своју одлуку о обустави поступка јавне набавке писмено образложи, посебно наводећи разлоге обуставе поступка и упутство о правном средству и да је објави на Порталу јавних набавки и на својој интернет страници у року од три дана од дана доношења одлуке.

Из цитираних законских одредби произилази да до обуставе поступка може доћи из две групе разлога, и то оних који се у тренутку покретања поступка јавне набавке нису могли предвидети, а који онемогућавају да се започети поступак оконча, те оних услед којих је престала потреба наручиоца за предметном јавном набавком, при чему је неопходно да наведени разлози обуставе поступка буду утемељени на објективним чињеницама које су недвосмислене и доказове од утицаја на могућност реализације конкретне јавне набавке, те јасно образложени сходно обавези која је прописана одредбом члана 109. став 3. ЗЈН.

Из утврђеног чињеничног стања произилази да је предметна јавна набавка спроведена у корист више наручилаца Одлуком о спровођењу јавне набавке од стране више наручилаца бр. 404-39/18-03 од 14.02.2018. године. Наручилац је предметни поступак јавне набавке окончао доношењем Одлуке о обустави поступка бр. 404-39/18-03 од 06.03.2018. године, наводећи у истој да нема могућност да преузме нове обавеза услед недостатка планираних средстава за услугу која је предмет јавне набавке.

Имајући у виду наведено утврђено чињенично стање, а посебно узимајући у обзир да је конкурсном документацијом наручилац предмет конкретне јавне набавке дефинисао као сукцесивно вршење предметних геодетских услуга до висине процењене вредности јавне набавке, те узимајући у обзир аргументацију наручиоца коју је исти изнео у Одговору на захтев за заштиту права од 20.03.2018. године, као и доказе које је доставио у прилог изнетих тврдњи, а којим је образложио недостатак планираних средстава за услугу која је предмет јавне набавке, наводећи, између осталог, да услед преузетих обавеза неки од наручилаца из групе не располажу са довољним износом финансијских средстава у односу на процењену вредност јавне набавке, односно да неки од наручилаца на основу преосталих расположивих средстава у својим буџетима за јавне набавке не могу преузети обавезе које би за њих настале на основу предметне јавне набавке, то Републичка комисија, у конкретном случају, констатује да подносилац захтева није основано указао да наручилац није, у складу са чланом

109. став 2. ЗЈН, имао основа да донесе Одлуку о обустави поступка бр. 404-39/18-03 од 06.03.2018. године.

Наиме, Републичка комисија на основу свега наведеног, а посебно имајући у виду доказе које је наручилац доставио у прилог својих тврдњи изнетих у Одговору на захтев за заштиту права од 20.03.2018. године, констатује да наручилац не би био у могућности, да предметни поступак јавне набавке оконча, на начин како је то у конкретном случају определио конкурсном документацијом, сукцесивним вршењем предметних геодетских услуга до висине процењене вредности јавне набавке, будући да више наручилаца из групе не располаже износом финансијских средстава у висини процењене вредности јавне набавке, односно да у буџетима истих постоји недостатак средстава за услугу која је предмет јавне набавке.

Такође, имајући у виду садржину предметне Одлуке о обустави поступка бр. 404-39/18-03 од 06.03.2018. године, Републичка комисија констатује да подносилац захтева неосновано указује да иста није у складу са чланом 109. став 3. ЗЈН, будући да је наручилац у истој навео да предметни поступак јавне набавке обуставља због немогућности преузимања нових обавеза услед недостатка планираних средстава за услугу која је предмет јавне набавке.

Стога, узимајући у обзир образложење које је наручилац навео у одлуци о обустави поступка Републичка комисија указује да исти није, у конкретном случају, поступио супротно одредбама члана 109. став 2. и 3. ЗЈН, те је иста донела одлуку као у ставу I диспозитива овог решења."

► **Из образложења одлуке Републичке комисије бр. 4-00-662/2018 од 13.07.2018. године:**

„...Наручилац је дана 25.06.2018. године доставио Републичкој комисији одговор на поднети захтев за заштиту права са документацијом неопходном за одлучивање у предметном поступку. У достављеном одговору, наручилац је навео да је дана 15.05.2018. године

стигао допис од председника ГО Обреновац којим исти обавештава да с обзиром на наведене околности које су наступиле у предметној јавној набавци, односно да поступак јавне набавке (завршетак радова у предметној јавној набавци) код наручиоца евидентно неће бити окончан до августа месеца текуће године, а у складу са предвиђеном позицијом у првој измени Плана набавки ЈП за изградњу Обреновца бр. 685 од 28.02.2018. године, све активности везане за јавну набавку радова број Р-6/2018 - реконструкција и адаптација објекта Старе Општине наручилац хитно обустави. У наведеном допису председника ГО Обреновац од 15.05.2018. године, како је даље навео наручилац, као разлог хитности обустављања активности у поступку јавне набавке наводи се чињеница да ће ГО Обреновац предметну апропријацију из финансијског плана наручиоца преусмерити на финансирање другог капиталног пројекта - наставак радова на базенима. Како је наведеном дописом наручиоцу предочено да не постоје средства у буџетском фонду ГО Обреновац која би била планирана за завршетак радова на базенима, а исти су приоритет ГО Обреновац, наручилац је, како је навео у одговору, истим обавештен да се има сматрати да су од дана пријема дописа код наручиоца (15.05.2018. године) наведена финансијска средства опредељена другом јавном предузећу. Сходно наведеном, а како је СГО Обреновац оснивач наручиоца и како се исти финансира на основу посебног програма субвенција које му додељује оснивач, што је једини начин финансирања наручиоца, с обзиром да обавља делатности од општег интереса и нема могућност стицања сопствених прихода, у складу са чланом 109. став 2. ЗЈН, наручилац не може донети одлуку о додели уговора изабраном понуђачу, јер не постоје обезбеђена финансијска средства за предметну јавну набавку, односно наступили су објективни и доказиви разлози који се нису могли предвидети у време покретања поступка, који онемогућавају да се започети поступак оконча. Дакле, како из наведеног дописа - обавештења ГО Обреновац, односно председника ГО Обреновац произилази да је сагласност СГО Обреновац УШ-01 бр. 06-6/6 од 10.01.2018. године повучена, као и да наручилац ЈП за изградњу Обреновца нема законски основ за доношење одлуке о додели уговора изабраном понуђачу, с обзиром да више нема обезбеђена финансијска средства којом би исту реализовао, у складу са одредбом члана 109. став 2. ЗЈН, наручилац је донео одлуку о обустави поступка.

У даљем изјашњењу на истакнуте наводе подносиоца захтева, наручилац је у одговору навео да је Скупштина ГО Обреновац заседала дана 19.06.2018. године, којом приликом је усвојена Прва измена Програма пословања са првом изменом финансијског плана ЈП за изградњу Обреновца за 2018 годину, те да су у наведеним актима усвојеним од стране Скупштине ГО Обреновац прецизиране све апропријације финансијске природе, као и све измене које ће наступити у финансијском и инвестиционом пословању предузећа. Такође, како је наручилац даље навео, на страни 19 прве измене Програма пословања са првом изменом финансијског плана наручиоца не постоје финансијска средства (на позицији Ћ.1.1.1 опредељена за намену реконструкције и адаптације објекта Стара општина, што пак има за последицу да је наручилац савесно поступио и у складу са начелом „bona fide“ када је донео оспорену одлуку. Сходно наведеном, односно у складу са законском процедуром пословања наручиоца, тек након пријема решења о давању сагласности бр. 2205 од 21.06.2018. на Прву измену Програма пословања са првом изменом финансијског плана ЈП за изградњу Обреновца за 2018 годину, наручилац је имао законски основ измене плана јавних набавки у делу који се односи на предметну финансијску апропријацију, што је и учинио и исти објавио на сајту и Порталу УЈН. Наведена измена усвојена је код наручиоца дана 21.06.2018. године и предметна јавна набавка (р.бр.1.3.19 „Реконструкција и адаптација објекта Стара Општина“) је обрисана услед наступања објективних околности (недостатак финансијских средстава). У одговору на поднети захтев за заштиту права, наручилац се изјаснио и у погледу навода подносиоца захтева којим је оспорио овлашћења градоначелника, односно указао на одређену аутономност градоначелника да сам мења одређене одлуке скупштине, да одређује промене апропријација између буџетских корисника. С тим у вези, наручилац се у одговору позвао на Закон о буџетском систему и Статут ГО Обреновац, у складу са којима, као лице које прати извршење буџета, а сходно чему је његова улога између осталог и праћење економичности и рационалности при трошењу буџетских средстава, потпуно је исправно становиште истог да упозори наручиоца да за предметну набавку неће бити средстава. Наиме, како наручилац наводи – у члану 22. Статута ГО Обреновац (Сл.лист Града Београда бр. 19/14) предвиђено је у делу који се односи на презумпцију надлежно-

сти следеће: "Ако законом или другим прописом није утврђено који орган је надлежан за обављање послова из надлежности градске општине, све послове који се односе на уређивање односа из надлежности градске општине врши Скупштина градске општине, а послове који су по својој природи извршни, врше извршни органи градске општине". Имајући у виду да оваква ситуација није предвиђена ниједним актом (ситуација када између одржавања две седнице скупштине ГО Обреновац председник или други орган дође до сазнања да не постоје финансијска средства за реализацију одређене јавне набавке код субвенционисаних корисника јавних средстава какав је и сам наручилац), у таквој ситуацији примењена је горе наведена одредба Статута, односно извршни орган ГО Обреновац - председник ГО Обреновац поступио је у складу са својим обавезама и овлашћењима, и обавестио наручиоца о претходно наведеном, што је пак имало за последицу обуставу поступка предметне јавне набавке.

Републичка комисија пре свега указује да је по захтеву истог подносиоца захтева одлучивала у предметном отвореном поступку јавне набавке радова – реконструкција и адаптација објекта Стара општина, ЈН бр. Р-6/2018, за који је позив за подношење понуда објављен дана 12.01.2018. године на Порталу јавних набавки и дана 29.03.2018. године донела решење бр. 4-00-298/2018 којим је као основан усвојен поднети захтев за заштиту права и делимично поништен предметни поступак јавне набавке у фази стручне оцене понуда и доношења Одлуке о додели уговора бр. 120/7 од 28.02.2018. године и Одлуке о измени одлуке бр. 120/9 од 09.03.2018. године.

Испитујући основаност предметног захтева за заштиту права, а након прегледа достављене документације о предметном поступку јавне набавке, Републичка комисија је одлучила као у ставу I диспозитива овог решења из следећих разлога:

Увидом у Одлуку о обустави поступка бр. 120/11 од 22.05.2018. године, утврђено је да је наручилац у образложењу исте констатовао да му је да је дана 15.05.2018. године стигао допис од председника ГО Обреновац којим исти обавештава да с обзиром на наведене околности које су наступиле у предметној јавној набавци, односно да посту-

пак јавне набавке (завршетак радова у предметној јавној набавци) код наручиоца евидентно неће бити окончан до августа месеца текуће године, а у складу са предвиђеном позицијом у првој измени Плана набавки ЈП за изградњу Обреновца бр. 685 од 28.02.2018. године (позиција Ћ.1, редни број 24), све активности везане за јавну набавку радова број Р-6/2018 - реконструкција и адаптација објекта Старе Општине наручилац хитно обустави. У наведеном допису председника ГО Обреновац од 15.05.2018. године, како је даље навео наручилац, као разлог хитности обустављања активности у поступку јавне набавке наводи се чињеница да ће ГО Обреновац предметну апропријацију из финансијског плана наручиоца преусмерити на финансирање другог капиталног пројекта - наставак радова на базенима. Како је наведеним дописом наручиоцу предочено да не постоје средства у буџетском фонду ГО Обреновац која би била планирана за завршетак радова на базенима, а исти су приоритет ГО Обреновац, наручилац је истим обавештен да се има сматрати да су од дана пријема дописа код наручиоца (15.05.2018. године) наведена финансијска средства одређена другом јавном предузећу. Сходно наведеном, а како је СГО Обреновац оснивач наручиоца и како се исти финансира на основу посебног програма субвенција које му додељује оснивач, што је једини начин финансирања наручиоца, с обзиром да обавља делатности од општег интереса и нема могућност стицања сопствених прихода, у складу са чланом 109. став 2. ЗЈН, наручилац не може донети одлуку о додели уговора изабраном понуђачу, јер не постоје обезбеђена финансијска средства за предметну јавну набавку, односно наступили су објективни и доказиви разлози који се нису могли предвидети у време покретања поступка, који онемогућавају да се започети поступак оконча.

Увидом у достављену документацију, утврђено је да је наручилац дана 14.05.2018. године упутио ГО Обреновац, председнику и начелнику ГО Обреновац, „Молбу за изјашњење“ бр. 1653. Наиме, наведеним дописом, наручилац је известио о току поступка предметне јавне набавке и указао на чињеницу да уколико би донео одлуку о додели уговора за конкретну јавну набавку, нужно би било сачекати да протекне рок за подношење захтева за заштиту права, те да би се у том случају, уколико не би био поднет захтев за заштиту права, уговор најпре могао потписати 28.05.2018. године, што надаље проузрокује

почетак радова и увођење извођача у посао тек у јуну месецу. С обзиром да је предметна јавна набавка, како је даље наведено у допису, у складу са Првом изменом Плана јавних набавки била предвиђена да се оконча, односно да се уговор изврши најкасније у августу месецу, што сходно претходно наведеном евидентно није могуће, већ евентуално крајем године, а како су средства за исту опредељена из буџета ГО Обреновац, то је неопходно да се наручилац што пре извести да ли може потписати уговор са изабраним понуђачем након доношења одлуке о додели уговора, односно да ли ће до краја буџетске 2018. године имати финансијска средства на располагању која су му распооређена планом набавки, а сходно сагласности СГО Обреновац VIII-01 бр. 06-6/6 од 10.01.2018. године.

У складу са наведеним дописом наручиоца, Градска општина Обреновац је дана 15.05.2018. године доставила изјашњење бр. 1668 по молби наручиоца, потписано од стране председника градске општине, а у коме је наведено да с обзиром на околности наведене у достављеној „Молби за изјашњење“ односно будући да поступак јавне набавке није окончан и да није добијен извођач радова за пројекат реконструкције и санације објекта „Старе општине“, потребно је одмах обуставити све активности на наведеном пројекту јер ће градска општина средства за финансирање истог изменом Одлуке о буџету преусмерити на други капитални пројекат (наставак радова на базенима) услед недостатака нових средстава у буџету која би била планирана за наведену намену.

Увидом у расположиву документацију, као и Портал јавних набавки, утврђено је да је наручилац дана 25.06.2018. године објавио другу Измену плана јавних набавки, у коме је предметна јавна набавка предвиђена под редним бројем 1.3.19 „Реконструкција и адаптација објекта Стара Општина“, обрисана услед, како је наведено у истом делу, наступања објективних околности – недостатак финансијских средстава.

Такође, саставни део расположиве документације чини и Решење о давању сагласности на прву измену програма пословања и прву измену финансијског плана ЈП за изградњу Обреновца за 2018. годину

од 19.06.2018. године, издато од стране Скупштине градске општине Обреновац.

Чланом 109. став 2. ЗЈН прописано је да наручилац може да обустави поступак јавне набавке из објективних и доказивих разлога, који се нису могли предвидети у време покретања поступка и који онемогућавају да се започети поступак оконча или услед којих је престала потреба наручиоца за предметном јавном набавком због чега се неће понављати у току исте буџетске године, односно у наредних шест месеци.

Из цитиране законске одредбе произлази да до обуставе поступка јавне набавке може доћи из две групе разлога и то оних који се у тренутку покретања поступка јавне набавке нису могли предвидети, а који онемогућавају да се започети поступак оконча, те оних, услед којих је престала потреба наручиоца за предметном јавном набавком, при чему је неопходно да наведени разлози обуставе поступка буду утемељени на објективним чињеницама које су од утицаја на могућност реализације конкретне јавне набавке, те јасно образложени сходно обавези која је прописана у члану 109. став 3. ЗЈН.

У конкретном случају, из утврђеног чињеничног стања произлази да је наручилац предметни поступак јавне набавке покренуо као отворени поступак јавне набавке радова - реконструкција и адаптација објекта Стара општина, ЈН бр. Р-6/2018, а који је окончао доношењем одлуке о обустави поступка у фази стручне оцене понуда из разлога што наручилац не може донети одлуку о додели уговора изабраном понуђачу, јер не постоје обезбеђена финансијска средства за предметну јавну набавку.

Наиме, како је наручилац навео и у одлуци о обустави поступка, као и у одговору на поднети захтев за заштиту права, дана 15.05.2018. године стигао је допис од председника ГО Обреновац којим исти обавештава наручиоца да с обзиром на околности које су наступиле у предметној јавној набавци, односно да поступак јавне набавке (завршетак радова у предметној јавној набавци) код наручиоца евидентно неће бити окончан до августа месеца текуће године, а у складу са

предвиђеном позицијом у првој измени Плана набавки ЈП за изградњу Обреновца бр. 685 од 28.02.2018. године (позиција Т.1, редни број 24), све активности везане за јавну набавку радова број Р-6/2018 - реконструкција и адаптација објекта Старе Општине наручилац хитно обустави, а што представља одговор на допис упућен од стране наручиоца од 14.05.2018. године којим је пре окончања поступка јавне набавке и одлуке о истом тражио изјашњење у односу на околност да ли ће до краја 2018. буџетске године имати на располагању финансијска средства по сагласности VIII-01 бр. 06-6/6 од 10.01.2018. године.

С обзиром да се наведени допис, како је наручилац навео у објашњењу одлуке о обустави поступка, те изјашњењу у одговору на истакнуте наводе подносиоца захтева, има сматрати да је од дана пријема истог наручилац остао без планираних финансијских средстава, будући да су финансијска средства опредељена за конкретну јавну набавку услед немогућности да се иста реализује у планираном року, опредељена за финансирање другог капиталног пројекта - наставак радова на базенима, а како је СГО Обреновац оснивач наручиоца који се финансира на основу посебног програма субвенција које му додељује оснивач, што је једини начин финансирања наручиоца, с обзиром да обавља делатности од општег интереса и нема могућност стицања сопствених прихода, у конкретном случају, како је навео наручилац, није могао донети одлуку о додели уговора изабраном понуђачу јер не постоје обезбеђена финансијска средства којом би наручилац предметну јавну набавку реализовао, те је сходно томе поступак морао обуставити у складу са чланом 109. став 2. ЗЈН.

Узимајући у обзир дато образложење наручиоца, како у оспореној одлуци о обустави поступка, тако и у одговору на поднети захтев за заштиту права, Републичка комисија указује да наручилац у конкретном случају није поступио супротно одредби члана 109. став 2. ЗЈН. Наиме, по оцени Републичке комисије, изнета аргументација наручиоца наведена у одлуци и додатно појашњење дато у одговору на поднети захтев за заштиту права указује на објективне и доказиве разлоге, који се огледају у томе да због наведеног начина финансирања наручиоца – добијања финансијских средстава на основу посебног програма субвенција од стране оснивача СГО Обреновац, наручилац услед но-

вонасталих околности није имао финансијска средства неопходна за реализацију предметне јавне набавке.

Дакле, с обзиром да је дописом упућеним наручиоцу дана 15.05.2018. године, председник општине обавестио наручиоца да обустави све активности везане за предметну јавну набавку будући да ће градска општина средства за финансирање конкретне јавне набавке изменом Одлуке о буџету преусмерити на други капитални пројекат, те како је изменом плана јавних набавки позиција под редним бројем 1.3.19 „Реконструкција и адаптација објекта Стара Општина“, обрисана услед, како је наведено у истом делу, наступања објективних околности – недостатак финансијских средстава, а што је последица измене програма пословања и финансијског плана од 19.06.2018. године, неспорно је да је у конкретном случају разлог на који се наручилац позива објективан и доказив, те је од директног утицаја на могућност реализације конкретне јавне набавке у смислу да услед недостатка финансијских средстава наручилац није могао реализовати предметну јавну набавку, сходно чему је наручилац предметни поступак јавне набавке обуставио у складу са чланом 109. став 2. ЗЈН.”

► **Из образложења одлуке Републичке комисије бр. 4-00-1042/2017 од 04.10.2017. године:**

„...Наручилац је дана 31.07.2017. године доставио Републичкој комисији одговор на поднети захтев за заштиту права, као и комплетну документацију за предметни поступак јавне набавке. У достављеном одговору, наручилац је навео да је неосновано истицање подносиоца захтева за заштиту права да је донета одлука о обустави поступка у супротности са чланом 109. став 1. и 2. ЗЈН, односно да иста није донета на основу извештаја о стручној оцени понуда. Наиме, како наручилац истиче, комисија је након отварања понуда које је било 26.06.2017. године, дана 28.06.2017. године сачинила извештај о стручној оцени понуда, али у том тренутку није постојао ниједан разлог да се на основу извештаја о стручној оцени понуда покрене обустава предметног поступка. Како наручилац даље објашњава, у службеној белешци

службеника за јавне набавке М.Р. констатовано је да је проблем настао 04.07.2017. године, када је наведени службеник на свом столу, након кратког одсуства пронашао пошиљку брзе поште. Анализирајући изјаве радника, наручилац је дошао до закључка да је понуда понуђача „АМС Осигурања“, брзом поштом достављена у 19:10 часова на писарницу наручиоца, што је евидентирано и у пословној књизи портира који је тада био у смени. С обзиром да је сутрадан био нерадни дан (субота), пошиљка је предата дежурној у техничкој служби, која је наведену пошиљку оставила у техничком сектору (који су у том моменту били на годишњем одмору) и тако све до 04.07.2017. године. Наручилац је истакао и то, да наведеним радницима није у опису посла рада из Правилника о систематизацији и закљученим уговорима о раду да врше пријем поште, већ да су сходно Правилнику, лица за пријем поште, пословни секретар и курир - архивар. Стога, како је истакао наручилац, тачна је тврдња подносиоца захтева да је понуда „АМС Осигурања“ заведена на коверти понуђача 04.07.2017. године, дакле у складу са одредбама ЗЈН, након што је пронађена на столу службеника, али иста је неспорно код наручиоца стигла дана 23.06.2017. године. На крају, наручилац је истакао да је предузео све како би превазишао настали проблем, те да је у том смислу и контактирао понуђаче који су учествовали у предметном поступку и обавестио их о насталом проблему, те им је сходно томе предложио да се изврши отварање понуде „АМС Осигурања“, што је подносилац захтева одбио, истичући да је исто незаконито, односно у супротности са одредбама ЗЈН.

Републичка комисија је, испитујући основаност поднетог захтева за заштиту права, а након прегледа достављене документације о предметном поступку јавне набавке, одлучила као у ставу I диспозитива овог решења из следећих разлога:

Увидом у достављену документацију, као и Портал јавних набавки, утврђено је да је у позиву за подношење понуда наведено да је рок за подношење понуда 26.06.2017. године до 8:30 часова, те да ће се отварање понуда обавити истог дана у 10:30 часова.

Увидом у Записник са отварања понуда бр. 4487 од 26.06.2017. године, утврђено је да су благовремено до 26.06.2017. године до 8:30

примљене понуде пет понуђача („Миленијум осигурање“ Београд, „Дунав осигурање“ а.д.о. Чачак, „Сава неживотно осигурање“ а.д.о. Чачак, „Триглав осигурање“ а.д.о. Нови Београд, филијала Чачак,

„Wiener Städtische осигурање“ а.д.о. Београд).

Увидом у Извештај о стручној оцени понуда бр. 911 од 28.06.2017. године, утврђено је да је извршена стручна оцена достављених понуда, те да је комисија наручиоца на основу предвиђеног критеријума за доделу уговора – „најнижа понуђена цена“ предложила да се за партије 3 и 4 уговор додели подносиоцу захтева.

Увидом у Одлуку о обустави поступка бр. 5140 од 19.07.2017. године, утврђено је да је у образложењу исте наручилац констатовао да је поступак јавне набавке обустављен у фази након истека рока за подношење понуда, а пре доношења одлуке о избору најповољније понуде, те да је разлог обуставе предметног поступка тај што су наступили субјективни и доказиви разлози који се нису могли предвидети у време покретања поступка и који су онемогућили да се започети поступак оконча транспарентно и уважавајући начела једнакости и обезбеђења конкурентности. Како наручилац даље у образложењу наводи, одлука о додели уговора је била припремљена за потпис дана 04.07.2017. године. Међутим, истог дана око 13 часова у канцеларији службеника за јавне набавке, у његовом одсуству остављена је пошиљка брзе поште још једног понуђача. Не отварајући коверат са понудом за ЈНМВ – У- 01/2017 осигурање, видело се, како наводи наручилац, да се ради о понуђачу „АМС Осигурање“ а.д.о. Београд. Поменути понуђач је понуду послао брзом поштом, а иста је остављена на портирници техничког сектора наручиоца дана 23.06.2017. године у 19:10 часова. Присутни портир је примио пошиљку, евидентирао пријем исте у службену књигу и сутрадан (с обзиром да је био нерадни дан) исту дао дежурној колегиници у техничком сектору. С обзиром на наведено, како је даље навео наручилац образлажући разлоге за доношење спорне одлуке о обустави поступка, евидентно је да је понуда понуђача „АМС Осигурање“ а.д.о. Београд стигла благовремено, те да је стога иста требала бити узета у разматрање, будући да је отварање понуда било 26.06.2017. године. Чињеница је, како, наручилац наводи,

да пропуст направљен код наручиоца, јер пошилика није благовремено предата тамо где треба тј. код овлашћеног лица – техничког секретара или курира, те је стога комисија наручиоца, анализирајући наведену ситуацију, дошла до закључка да је најисправније обуставити предметни поступак.

Увидом у понуду понуђача „АМС Осигурање“ а.д.о. Београд, утврђено је да је иста поднета путем „post expres“ пошилике RE572108907RS, те да је на коверти евидентирана од стране наручиоца под бројем 4680 са назначеним временом пријема 13 часова.

Провером на интернет страници ЈП ПТТ Саобраћаја „Србија“, Курирски сервис Поште Србије, у делу Праћење статуса пошилике, утврђено је да је пошилика RE572108907RS уручена наручиоцу дана 23.06.2017. године у 19:15 часова.

Чланом 3. став 1. тачка 31) ЗЈН прописано је да је благовремена понуда она понуда које је примљена од стране наручиоца у року одређеном у позиву за подношење понуда.

Чланом 109. став 2. ЗЈН прописано је да наручилац може да обустави поступак јавне набавке из објективних и доказивих разлога, који се нису могли предвидети у време покретања поступка и који онемогућавају да се започети поступак оконча или услед којих је престала потреба наручиоца за предметном јавном набавком због чега се неће понављати у току исте буџетске године, односно у наредних шест месеци.

Имајући у виду цитиране законске одредбе, те детаљно утврђено чињенично стање, по оцени Републичке комисије, наручилац је правилно поступио када је услед наведених околности, поступак јавне набавке обуставио.

Наиме, у конкретном случају, наручилац је на основу члана 109. ЗЈН, предметни поступак јавне набавке обуставио из разлога што, како је констатовано у одлуци о обустави поступка, услед пропуста наручиоца (понуда није благовремено предата овлашћеном лицу – техничком секретару или куриру који би понуду уредно завели, уписали на ко-

верти време датум и време пријема и исту доставили службенику за јавне набавке), понуда понуђача „АМС Осигурање“ а.д.о. Београд иако је пристигла благовремено, није узета у разматрање, односно није отворена са другим понудама.

С тим у вези, Републичка комисија указује да је понуду за учешће у предметном поступку „АМС Осигурање“ а.д.о. Београд послало путем „post expres“ пошиљке RE572108907RS, која је од стране наручиоца примљена дана 23.06.2017. године у 19:15 часова, што се неспорно може утврдити увидом у електронски приказ наведене пошиљке. Такође, околност да је понуда примљена код наручиоца на потирицу наведеног датума, односно 23.06.2017. године, потврђује и службена белешка запосленог С.Н., у којој је навео да је пошиљку брзе поште примио 23.06.2017. године у 19:10 часова, исту потписао приликом преузимања, те приспеће пошиљке евидентирао у свеску запажања службе РТО – а.

Дакле, из наведеног чињеничног стања се неспорно може утврдити да је понуда коју је „АМС Осигурање“ а.д.о. Београд поднео ради учешћа у предметном поступку примљена од стране наручиоца 23.06.2017. године, дакле пре истека рока који је у позиву за подношења понуда одређен до 26.06.2017. године, из чега јасно произлази да је поднета понуда благовремена у складу са чланом 3. став 1. тачка 31) ЗЈН, из ког разлога је неосновано истицање подносиоца захтева да се не може са сигурношћу утврдити када је примљена понуда „АМС Осигурања“ а.д.о. Београд, те да као релевантан моменат за оцену благовремености исте треба узети датум под којим је иста евидентирана од стране службеника за јавне набавке (04.07.2017. године).

С обзиром на наведено, односно чињеницу да је „АМС Осигурање“ а.д.о. Београд, благовремено поднео понуду за учешће у предметном поступку јавне набавке, те да искључиво услед пропуста учињених на страни наручиоца који се детаљно описани и хронолошки наведени у одлуци о обустави поступка, иста није на дан отварања понуда записнички констатована и отворена као понуде других понуђача, на који начин је „АМС Осигурање“ а.д.о. Београд онемогућен да учествује у предметном поступку као понуђач, иако је понуду поднео благовре-

мено и на тај начин испунио први предуслов прописан одредбама ЗЈН за добијање статуса понуђача, по оцени Републичке комисије, а имајући у виду аргументацију наручиоца, наведене околности представљају оправдан и доказан разлог који онемогућава да се започети поступак оконча у свему у складу са одредбама ЗЈН.

Наиме, како произилази из одредбе члана 109. став 2. ЗЈН, да би наручилац имао могућност да обустави поступак јавне набавке, потребно је да је разлог који има за последицу такву ситуацију објективан, доказив, да се као такав није могао предвидети у време покретања поступка, те да исти онемогућава да се започети поступак оконча. С тим у вези, Републичка комисија најпре указује да наручилац у конкретном случају користи погрешну језичку формулацију у погледу разлога који су довели до неопходности обуставе предметног поступка називајући их субјективним. Наиме, у конкретном случају, наручилац је како у одлуци о обустави поступка, тако и у одговору на поднети захтев за заштиту права, дао релевантно образложење кроз које је детаљно и аргументовано изнео разлоге који се као такви у време покретања поступка нису могли предвидети, а који онемогућавају да се под датим околностима започети поступак јавне набавке оконча поштујући начело једнакости понуђача и који несумњиво представљају разлоге објективне природе у односу на могућност окончања предметне јавне набавке у складу са ЗЈН без обзира што проистичу из понашања физичких лица као субјеката низа радњи које је наручилац описао.

Стога, како је у конкретном „АМС Осигурање“ а.д.о. Београд благовремено поднео понуду за учешће у предметном поступку, те како не може сносити штетне последице услед пропуста учињених од стране запослених лица код наручиоца, будући да је на тај начин онемогућено „АМС Осигурање“ а.д.о. Београд да на равноправан начин са осталим понуђачима учествује у конкретном поступку јавне набавке, по оцени Републичке комисије, услед наведених околности, наручилац није могао окончати започети поступак јавне набавке на правилан начин и у свему у складу са одредбама ЗЈН, те је стога истакнути навод подносиоца захтева, којим је оспорио правилност доношења одлуке о обустави поступка јавне набавке у конкретној ситуацији, оценила као неоснован.”

► **Из образложења одлуке Републичке комисије бр. 4-00-1074/201 од 05.10.2017. године:**

„...Приликом разматрања навода предметног захтева за заштиту права, Републичка комисија је најпре извршила увид у Одлуку о обустави поступка бр. 404-495/III-01-2017 од 19.07.2017. године, те констатовала да је у истој наведено да се предметни поступак јавне набавке обуставља у фази пре истека рока за подношење понуда, сходно члану 109. став 2. ЗЈН, а из разлога што за реализацију предметне јавне набавке треба обезбедити велики износ финансијских средстава у буџету наручиоца у временском периоду од 10 година, док је прилив финансијских средстава у буџет наручиоца мањи од планираног, те самим тим постоји велика опасност и ризик по питању ликвидности буџета наручиоца. Такође, како се накнадним испитивањем тржишта дошло до сазнања да се услуга замене сијалица ЛЕД расветом може набавити у много краћем року и за много мањи износ финансијских средстава, то је из наведених разлога одлучено да у текућој години нема потребе за даљом реализацијом предметне јавне набавке.

Такође, Републичка комисија је констатовала да је предметни поступак јавне набавке, као отворени поступак јавне набавке услуга – јавна набавка за доделу јавног уговора о јавно-приватном партнерству за вршење енергетске услуге применом мера уштеде енергије са „LED” технологијом на територији општине Бор, наручилац покренуо Одлуком о покретању поступка бр. 404-393/2017-III-01 од 30.05.2017. године, те да је позив за подношење понуда и конкурсну документацију објавио на Порталу јавних набавки дана 31.05.2017. године, након чега је дана 19.07.2017. године донео Одлуку о обустави поступка бр. 404-495/III-01-2017.

Чланом 109. став 2. ЗЈН прописано је да наручилац може да обустави поступак јавне набавке из објективних и доказивих разлога, који се нису могли предвидети у време покретања поступка и који онемогућавају да се започети поступак оконча или услед којих је престала потреба наручиоца за предметном набавком због чега се неће понављати у току исте буџетске године, односно у наредних шест месеци, док је ставом 3. истог члана прописано да је наручилац дужан да

своју одлуку о обустави поступка јавне набавке писмено образложи, посебно наводећи разлоге обуставе поступка и упутство о правном средству и да је објави на Порталу јавних набавки и на својој интернет страници у року од три дана од дана доношења.

Дакле, сходно одредби члана 109. став 2. ЗЈН, наручилац има могућност да у било којој фази спровођења одређеног поступка јавне набавке донесе одлуку о обустави истог, уколико се стекну услови прописани цитираним чланом ЗЈН.

У том смислу, да би сходно члану 109. став 2. ЗЈН, постојао законски основ за доношење одлуке о обустави поступка јавне набавке неопходно је да постоје објективни и доказиви разлози који се нису могли предвидети у време покретања поступка и који су таквог карактера да онемогућавају да се започети поступак успешно оконча, или да за последицу имају престанак потребе наручиоца за предметном јавном набавком.

Имајући у виду наведено, Републичка комисија најпре констатује да је у конкретном случају наручилац одустао од спровођења предметног поступка јавне набавке у фази пре истека рока за подношење понуда, дакле у фази у којој потенцијални понуђачи још увек нису поднели понуде те самим тим нису трпели штетне последице одлуке наручиоца о обустави поступка којом је исти одустао од набавке предметних услуга на начин утврђен приликом покретања истог.

Том приликом, наручилац је као образложење разлога за обуставу отвореног поступка јавне набавке за доделу јавног уговора о јавно-приватном партнерству за вршење енергетске услуге применом мера уштеде енергије са „LED” технологијом на територији општине Бор, у Одлуци о обустави поступка навео да је за реализацију предметне јавне набавке потребно обезбедити велики износ финансијских средстава у буџету наручиоца у временском периоду од 10 година, док је прилив финансијских средстава у буџет наручиоца мањи од планираног, те самим тим постоји велика опасност и ризик по питању ликвидности буџета наручиоца, као и да се накнадним испитивањем тржишта дошло до сазнања да се услуга замене сијалица ЛЕД расве-

том може набавити у много краћем року и за много мањи износ финансијских средстава.

Наиме, наручилац је обуставом предметног поступка јавне набавке, а уз образложење изнето у Одлуци о обустави поступка, одустао од намере да набавку енергетске услуге применом мера уштеде енергије са „LED” технологијом на територији општине Бор реализује на првобитно планирани начин, дакле кроз доделу уговора о јавно-приватном партнерству, те је целисходност поступања наручиоца у вези са тим у надлежности других органа сходно релевантним законским прописима који се примењују у конкретном случају.

Из наведеног, имајући у виду најпре фазу предметног поступка јавне набавке, те начин на који је подносилац захтева оспорио поступање наручиоца, као и образложење Одлуке о обустави поступка те аргументацију наручиоца изнету у одговору на захтев за заштиту права, Републичка комисија констатује да наручилац у конкретном случају није поступио супротно одредби члана 109. став 2. ЗЈН. У том смислу, Републичка комисија је констатовала да предметна Одлука о обустави поступка садржи образложење разлога који су довели до обуставе поступка јавне набавке, из којих произилази да је престала потреба за предметном јавном набавком у којој је поднет захтев за заштиту права, односно да је престала потреба за спровођењем исте на начин на који је наручилац првобитно планирао, дакле кроз доделу уговора о јавно приватном партнерству, те је захтев за заштиту права подносиоца захтева оцењен неоснованим.”

► **Из образложења одлуке Републичке комисије бр. 4-00-1585/2017 од 14.12.2017. године:**

„...Чланом 109. став 1. ЗЈН прописано је да наручилац доноси одлуку о обустави поступка јавне набавке на основу извештаја о стручној оцени понуда, уколико нису испуњени услови за доделу уговора или одлуке о закључењу оквирног споразума, односно уколико нису испуњени услови за доношење одлуке о признању квалификације.

Имајући у виду да је одредбом члана 3. став 1. тачка 33) ЗЈН дефинисан појам прихватљиве понуде, те се у том смислу наводи да је, између осталог, понуда неприхватљива уколико прелази износ процењене вредности јавне набавке, то је, сходно одредби члана 107. став 1. ЗЈН, наручилац дужан да одбије све неприхватљиве понуде, те између осталог и оне чија понуђена вредност прелази износ процењене вредности јавне набавке. Надаље, наручилац сходно одредби члана 109. став 1. ЗЈН, доноси одлуку о обустави поступка јавне набавке уколико нису испуњени услови за доделу уговора.

Како је у конкретном случају као неспорно утврђено да је наручилац као процењену вредност партије 4 предвидео износ од 8.631.500,00 динара без ПДВ-а, те да вредност понуде подносиоца захтева прелази износ процењене вредности за 1.648.790,00 динара (понуђена цена 10.280.290 динара без ПДВ-а), Републичка комисија констатује да је наручилац имао основа да његову понуду одбије као неприхватљиву, сходно одредби члана 107. став 1. ЗЈН, а у вези са чланом 3. став 1. тачка 33) ЗЈН.

Надаље, с обзиром да је чланом 109. став 1. ЗЈН прописано да наручилац доноси одлуку о обустави поступка јавне набавке на основу извештаја о стручној оцени уколико нису испуњени услови за доделу уговора, те како су у конкретном поступку јавне набавке обе пристигле понуде од стране наручиоца оцењене као неприхватљиве, то Републичка комисија налази да је наручилац имао законски основ да донесе Одлуку о обустави поступка.

Републичка комисија напомиње да је одредбом члана 107. став 4. ЗЈН, прописана само могућност (а не и обавеза) за наручиоца, да додели уговор понуђачу чија понуда садржи понуђену цену већу од процењене вредности јавне набавке, под прописаним условима, тј. ако понуђена цена није већа од упоредиве тржишне цене, и ако су понуђене цене у свим одговарајућим понудама веће од процењене вредности јавне набавке. Стога, с обзиром на диспозитивну природу ове законске могућности за наручиоца, Републичка комисија указује да наручилац има слободу да применом ове одредбе, додели уговор понуђачу чија је цена већа од процењене вредности јавне набавке, уз

испуњење осталих услова предвиђених овим чланом. Дакле, иако је у претходној стручној оцени понуда, наручилац одлучио да применом одредбе члана 107. став 4. ЗЈН, као најповољнију изабере понуду изабраног понуђача који је понудио цену већу од процењене вредности јавне набавке (која је за 7,47% била виша од процењене вредности), наручилац нема обавезу да у новој стручној оцени понуда применом одредбе истог члана ЗЈН-а, додели уговор подносиоцу захтева чија је понуђена цена виша за 19,11% од процењене вредности за партију 4.

Наведено, како због диспозитивне природе наведене одредбе члана 107. став 4. ЗЈН која даје могућност, а не намеће обавезу наручиоцу да као најповољнију изабере понуду понуђача која прелази процењену вредност јавне набавке, а такође имајући у виду и околност да понуђена цена подносиоца захтева знатно више прелази износ процењене вредности од износа претходно изабраног понуђача.

У вези са делом навода подносиоца захтева у којем истиче да је наручилац повредио одредбу члана 109. став 4. ЗЈН, јер је Обавештење о обустави поступка објавио дан након што је на Порталу јавних набавки објавио Одлуку о обустави поступка, Републичка комисија указује да наведена околност нема утицаја на другачију одлуку овог органа, имајући у виду да подносилац захтева и ни један од учесника поступка нису претрпели штетне последице овакве радње наручиоца, имајући у виду да је подносилац захтева благовремено поднео захтев за заштиту права, што је могао учинити и сваки други понуђач, учесник предметне јавне набавке.”

► **Из образложења одлуке Републичке комисије бр. 4-00-1011/2017 од 16.03.2018. године:**

Чланом 109. став 2. ЗЈН прописано је да наручилац може да обустави поступак јавне набавке из објективних и доказивих разлога, који се нису могли предвидети у време покретања поступка и који онемогућавају да се започети поступак оконча или услед којих је престала потреба на-

ручиоца за предметном јавном набавком због чега се неће понављати у току исте буџетске године, односно у наредних шест месеци.

У складу са одредбом члана 109. став 3. ЗЈН наручилац је дужан да своју одлуку о обустави поступка јавне набавке писмено образложи, посебно наводећи разлоге обуставе поступка и упутство о правном средству и да је објави на Порталу јавних набавки и на својој интернет страници у року од три дана од дана доношења.

Републичка комисија указује да би у смислу члана 109. став 2. ЗЈН, постојао законски основ за доношење одлуке о обустави поступка јавне набавке неопходно је да постоје објективни и доказиви разлози који се нису могли предвидети у време покретања поступка који су таквог карактера да онемогућавају да се започети поступак успешно оконча или да за последицу имају престанак потребе наручиоца за предметном јавном набавком.

Такође, донету одлуку о обустави поступка наручилац је дужан да сходно одредби члана 109. став 3. ЗЈН детаљно писмено образложи, и то тако што ће посебну пажњу посветити навођењу разлога за обуставу поступка.

Из утврђеног чињеничног стања произилази да је наручилац након пријема одлуке Републичке комисије број 4-00-388/2017 од дана 18.05.2017. године, поновио стручну оцену понуда коју је окончао на начин да је донео Одлуку о обустави поступка број 1715 од дана 06.07.2017. године.

Из садржине донете Одлуке о обустави поступка те разлога изнетих у истој произилази да су расподелом средстава Министарства за рад запошљавање борачка и социјална питања за 2017. годину наручиоцу додељена средства за противпожарну заштиту, на основу којих је и покренут предметни поступак јавне набавке бр. 02-17, у моменту покретања ког поступка јавне набавке наручилац није имао сазнања да су му одобрена финансијска средства за извођење грађевинско-зататских радова који радови су предмет јавне набавке број 03-17.

Ово стога што је утврђено да је Измену и допуну расподеле средстава установама социјалне заштите (индиректним корисницима Министарства) по Закону о буџету Републике Србије за 2017. годину, којим актом су наручиоцу додељена средства за покретање поступка јавне набавке извођења грађевинско занатских радова, наручилац примио дана 27.02.2017. године, што је након покретања поступка јавне набавке бр. 02-17, из чега следи да у тренутку покретања поступка јавне набавке бр. 02-17 наручилац није имао сазнања да ће му Министарство доделити средства за грађевинско-занатске радове, тако да није ни могао да предвиди ни у конкурсној документацији нити у моделу уговора у поступку јавне набавке бр. 02-17 да ће испорука опреме за противпожарну заштиту бити условљена реализацијом другог поступка јавне набавке.

Самим тим, како су грађевинско-занатски радови морали бити изведени то је наручилац и објаснио да је покренуо поступак јавне набавке бр. 03-17, за радове који су морали бити изведени у целости пре него што би се приступило увођењу у посао добављача противпожарне опреме који би био изабран у поступку јавне набавке бр. 02-17, посебно из разлога што се део радова односи на реконструкцију електричних инсталација.

Дакле, имајући у виду утврђено чињенично стање Републичка комисија указује да у моменту покретања предметног поступка јавне набавке бр. 02-17 наручилац није имао сазнања о околности да су му додељена финансијска средства за извођење грађевинско занатских радова који су били предмет извођења у поступку јавне набавке бр. 03-17, са којег разлога је поступак јавне набавке предметних радова и покренут у марту месецу 2017. године, односно након покретања поступка јавне набавке бр. 02-17.

У вези са тим, те имајући у виду повезаност и међусобну условљеност предметних поступака јавних набавки, у смислу да је потребно најпре извести грађевинско занатске радове који су предмет јавне набавке бр. 03-17 (при чему се део радова односи на реконструкцију електричних инсталација) а тек након завршетка радова уградити противпожарну опрему набавка којих добара је предмет јавне набав-

ке 02-17, то Републичка комисија налази да је оправдана аргументација наручиоца изнета у донетој Одлуци о додели уговора број 1715 од дана 06.07.2017. године, где је наведено да није могуће у прописаним роковима спровести и окончати поступак јавне набавке бр. 02-17, јер је неопходно најпре извести грађевинско - занатске радове (при чему се део радова односи на реконструкцију електричних инсталација), а тек након завршетка радова уградити противпожарну опрему.

Поред изнетог, Републичка комисија указује да имајући у виду међусобну повезаност и условљеност покретања поступака јавних набавки 02-17 и 03-17, те околност да је наручилац у међувремену због повлачења одобрених финансијских средстава и раскинуо уговор који је био закључен са изабраним понуђачем у поступку јавне набавке 03-17, произилази да је предметним раскидом уговора о извођењу грађевинско-занатских радова на адаптацији објекта објективно престала да постоји могућност да се изврши уградња противпожарне опреме која је предмет јавне набавке бр. 02-17.

Сходно изнетом, те имајући у виду утврђено чињенично стање као и разлоге и образложење које је наручилац изнео у одлуци о обустави поступка од дана 06.07.2017. године као и у достављеном одговору на захтев, те приложене доказе, Републичка комисија налази да је наручилац у конкретном случају оправдао разлоге за обуставу предметног поступка јавне набавке у смислу одредбе члана 109. став 2. ЗЈН.

Са изнетог, Републичка комисија је оценила да, у конкретној ситуацији, наручилац није поступио у супротности са одредбом члана 109. ЗЈН, због чега је разматрани захтев за заштиту права у целости неоснован."

► **Из образложења одлуке Републичке комисије бр. 4-00-603/2017 од 31.05.2017. године:**

„...Чланом 109. став 1. ЗЈН прописано је да наручилац доноси одлуку о обустави поступка јавне набавке на основу извештаја о стручној оцени понуда, уколико нису испуњени услови за доделу уговора или одлу-

ке о закључењу оквирног споразума, односно уколико нису испуњени услови за доношење одлуке о признавању квалификације. Ставом 2. истог члана прописано је да наручилац може да обустави поступак јавне набавке из објективних и доказивих разлога, који се нису могли предвидети у време покретања поступка и који онемогућавају да се започети поступак оконча или услед којих је престала потреба наручиоца за предметном јавном набавком због чега се неће понављати у току исте буџетске године, односно у наредних шест месеци.

У складу са одредбом члана 109. став 3. ЗЈН наручилац је дужан да своју одлуку о обустави поступка јавне набавке писмено образложи, посебно наводећи разлоге обуставе поступка и упутство о правном средству и да је објави на Порталу јавних набавки и на својој интернет страници у року од три дана од дана доношења.

Републичка комисија указује да би у смислу члана 109. став 2. ЗЈН, постојао законски основ за доношење одлуке о обустави поступка јавне набавке неопходно је да постоје објективни и доказиви разлози који се нису могли предвидети у време покретања поступка који су таквог карактера да онемогућавају да се започети поступак успешно оконча или да за последицу имају престанак потребе наручиоца за предметном јавном набавком.

Такође, донету одлуку о обустави поступка наручилац је дужан да сходно одредби члана 109. став 3. ЗЈН детаљно писмено образложи, и то тако што ће посебну пажњу посветити навођењу разлога за обуставу поступка.

Из утврђеног чињеничног стања произилази да је наручилац након пријема Решења Републичке комисије број 4-00-1778/2016 године од дана 20.01.2017. године наставио поступање у складу са налогом који је дат у предметном решењу и то на начин да се обратио најпре подносиоцу захтева групи понуђача „Димничар“ а.д. Београд и „Екоенергетика“ д.о.о. Београд са захтевом за достављањем на увид потребних доказа, те да се након прибављања предметних доказа дописом од дана 10.02.2017. године обратио Министарству за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, Сектор за рад са захтевом за

додатним појашњењима, који орган је дао мишљење које је код наручиоца примљено дана 24.02.2017. године.

Из утврђеног чињеничног стања произилази да је у току периода када је о предметном поступку јавне набавке вођен поступак заштите права по основу поднетог захтева за заштиту права групе понуђача „Димничар“ а.д. Београд и „Екоенергетика“ д.о.о. Београд, дана 11.01.2017. године у објекту вртића „Краљица Марија“ у улици Милоша Поцерца у Београду, који објекат је у саставу наручиоца, дошло до пуцања вентила на цеви која води ка експанзивној посуди на тавану дечијег вртића што је довело до угрожавања живота деце јасленог узраста која бораве у том вртићу, о којој околности је обавештен Секретаријат за образовање и дечију заштиту Београд.

Даље је утврђено да је Секретаријат за образовање и дечију заштиту својим дописом од дана 18.01.2017. године, који је код наручиоца примљен дана 24.02.2017. године, дао сагласност да наручилац хитно изврши поправку квара као и радове на санирању штете настале пуцањем вентила у објекту вртића „Краљица Марија“, да би се објекат у што краћем року ставио у функцију, након чега је наручилац дана 27.02.2017. године и покренуо поступак јавне набавке - набавка радова грађевинско занатски радови и термотехничке инсталације у објекту „Краљица Марија“ по дозволи Секретаријата за образовање и дечију заштиту.

У предметној Одлуци је опредељено да је оквирно време планирано за покретање и спровођење поступка и реализацију набавке фебруар 2017. године.

Дакле, имајући у виду утврђено чињенично стање Републичка комисија указује да је у предметном поступку јавне набавке у периоду вођења поступка заштите права пред поступајућим органом, у једном од објеката - вртића који се налазе у саставу наручиоца дана 11.01.2017. године дошло до хаварије која је проузрокована пуцањем цеви.

Услед наведене околности, посебно имајући у виду да у периоду када је наступила хаварија у објекту, наручилац још увек није примио решење Републичке комисије број 4-00-1778/2016 од дана 20.01.2017.

године које је код наручиоца примљено дана 30.01.2017. године, наручилац је након претходно прибављеног одобрења ресорног Секретаријата за образовање и дечију заштиту Београд, био приморан да дана 27.02.2017. године покрене поступак јавне набавке радова грађевинско занатски радови и термотехничке инсталације у објекту „Краљица Марија” ради санације последица настале хаварије.

Сходно изнетом, те имајући у виду утврђено чињенично стање као и разлоге и образложење које је наручилац изнео у одлуци о обустави поступка као и у достављеном одговору на захтев, Републичка комисија налази да се из садржине доказа који су достављени на увид несумњиво може утврдити да су наступили објективни и доказиви разлози, који се нису могли предвидети у време покретања поступка и који онемогућавају да се започети поступак оконча којима је наручилац, у смислу одредбе члана 109. став 2. ЗЈН, био руковођен приликом обуставе предметног поступка јавне набавке.

Са тим у вези, како су услед избијања предметне хаварије наступиле непредвидљиве околности и како наручилац, имајући у виду планиране потребе за 2017. годину које се финансирају са апропријације 5113, не располаже са довољно финансијских средстава за реализацију конкретне јавне набавке ЈН бр. 5/2016, то Републичка комисија налази да је наручилац оправдао разлоге за обуставу предметног поступка јавне набавке у конкретном случају, са ког разлога исти није поступио у супротности са одредбама члана 109. ЗЈН.

Са друге стране, Републичка комисија напомиње да предметни поступак јавне набавке није обустављен из разлога што је престала потреба наручиоца за предметном јавном набавком већ услед наступања објективних и доказивих разлога (наступања хаварије у једном од вртића који су у саставу наручиоца), који се нису могли предвидети у време покретања поступка и који онемогућавају да се започети поступак оконча, што је потврдио и сам наручилац који је указао да након санације хаварије нема довољно новчаних средстава за реализацију предметне јавне набавке, али да након доношења ребаланса у оквиру ове буџетске године исти планира да обезбеди средства на

потребној апропријацији за реализацију јавне набавке, и сходно томе покрене нови поступак јавне набавке.

Поред изнетог, Републичка комисија посебно указује да се из садржине Одлуке о покретању поступка од дана 27.02.2017. године радова на санацији настале хаварије, може утврдити наручилац спроводи набавку као набавку на коју се не примењују одредбе ЗЈН у смислу одредбе члана 39. став 2. ЗЈН, са ког разлога наручилац није поступио у супротности са одредбама ЗЈН те су наводи подносиоца захтева у том делу и одбијени као неосновани.

Са изнетог, Републичка комисија је оценила да, у конкретној ситуацији, наручилац није поступио у супротности са одредбом члана 109. ЗЈН, због чега је разматрани захтев за заштиту права у целости неоснован."

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

34(497.11)

БИЛТЕН правне праксе / Републичка комисија за заштиту права у поступцима јавних набавки ; за издавача Хана Хукић. - [Ћирилично изд.]. - 2014, бр. 1- . - Београд : Републичка комисија за заштиту права у поступцима јавних набавки, 2014- (Београд : Фидуција 011 принт). - 21 cm

Другачије повезано дело: Bilten pravne prakse (Republička komisija za zaštitu prava u postupcima javnih nabavki.

Latinično izd.) = ISSN 2620-1445

ISSN 2406-1522 = Билтен правне праксе (Републичка комисија за заштиту права у поступцима јавних набавки. Ћирилично изд.)

COBISS.SR-ID 211399948

